

Sonkajärven kunnan TILINPÄÄTÖS 2024

Kansikuva: Hannu Keränen. Kunnanvaltuusto tekee työtään 24.3.2025.

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	6
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus 2024.....	6
1.1.2 Kunnanhallituksen katsaus kuntastrategiassa asetettujen tavoitteitten ja toimenpiteitten toteutumisesta	8
1.1.3 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	10
1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	11
1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	16
1.1.6 Kunnan henkilöstö	16
1.1.7 Ympäristöasiat	17
Harvanjärven vesistökunnostushankkeen osalta suoritettiin hoitokalastustoimenpiteitä vuonna 2024.	17
Vesihuoltolaitostoiminta siirtyi Sonkajärven Vesi Oy:lle 1.1.2024 alkaen.	17
1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat.....	18
1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	18
1.1.10 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	21
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	24
1.2.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen	24
1.2.2 Riskienhallinnan järjestäminen	27
1.2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	28
1.2.4 Selonteon valmistelu ja käsittely	28
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen	29
1.4 Toiminnan rahoitus.....	32
1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	35
1.6 Kokonaistulot ja menot	39
1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	40
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	40
1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	40
1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	44
1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	44
1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	46
1.8 Tilikauden tuloksen käsittely	51
2 Talousarvion toteutuminen	52
2.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	52

2.1.1 Keskusvaalilautakunta	53
2.1.2 Tarkastuslautakunta	54
2.1.3 Kunnanhallitus ja valtuusto	56
2.1.4 Sukevan aluelautakunta.....	67
2.1.5 Sivistyslautakunta	70
2.1.6 Tekninen lautakunta	94
2.1.7 Käyttötaloulosan toteutumisvertailun yhdistelmä	104
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	106
2.3 Investointiosan toteutuminen	108
2.4 Rahoitusosan toteutuminen	111
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	112
3 Tilinpäätöslaskelmat	119
3.1 Tuloslaskelma	119
3.2 Rahoituslaskelma	120
3.3 Tase.....	121
3.4 Konsernilaskelmat	123
4 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	127
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	127
Liite 1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	127
4.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	128
Liite 2 Tuloslaskelman esittämistavan muutos	128
Liite 3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin.....	128
Liite 4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus	128
Liite 5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset	128
4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	128
4.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	128
4.3.2 Muutokset konsernirakenteessa	129
5 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	130
Liite 6 Toimintatuotot	130
Liite 7 Verotulot	130
Liite 8 Valtionosuudet.....	130
Liite 9 Palvelujen ostot	130
Liite 10 Valtuustoryhmille annetut tuet	131
Liite 11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.	131
Liite 12 Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista	131

Liite 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	131
Liite 14 Satunnaiset tuotot ja kulut	131
Liite 15 Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot	131
Liite 16 Poistoeron muutokset	132
6 Tasetta koskevat liitetiedot	133
6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	133
Liite 17 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset	133
Liite 18 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääritysmenetelmät	133
Liite 20 Tytäryhteisöjen tiedot	134
Liite 21 Kuntayhtymien tiedot	134
Liite 22 Muiden yhteisöjen tiedot	135
Liite 23 Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä tai muilta yhteisöiltä	135
Liite 24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	135
6.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	136
Liite 25 Oma pääoma	136
Liite 27 Pitkäaikaiset velat	137
Liite 28 Joukkovelkakirjalainat	137
Liite 29 Pakolliset varaukset	137
Liite 30 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille tai muille yhteisöille	138
Liite 31 Käyttötililimiitti	138
Liite 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	138
7 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	139
Liite 38 Vuokravastuut	139
Liite 39 Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjenpuolesta	139
Liite 40 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut	139
8 Eriytetyt laskelmat	144
9 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	145
10 Tilinpäätöksen allekirjoitus	146
SONKAJÄRVEN KUNNAN HENKILÖSTÖKERTOMUS	147
1 Sonkajärven kunnan henkilöstöpolitiikka ja henkilöstöohjelma	148
2 Henkilöstön määrä ja rakenne	148
2.1 Palvelusuhteen luonne 31.12.2024	148
2.2 Henkilöstön määrä toimialueittain 31.12.2024	149
2.3 Henkilöstön määrä henkilötyövuosina (HTV2)	151
2.4 Henkilöstön ikärakenne 31.12.2024	152

2.5 Ikäjohtaminen.....	152
2.6 Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin 31.12.2024	152
2.7 Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2024.....	153
2.8 Henkilöstö työaikamuodoittain 31.12.2024	153
2.9 Henkilöstön eläköityminen	154
2.10 Työurasuunnittelu	154
2.11 Henkilöstön vaihtuvuus	154
3 Terveystellinen toimintakyky ja työhyvinvointi	155
3.1 Sairauspoissaolot (sis. myös työtaturmista aiheutuneet sairauslomat)	155
3.2 Työtaturmasta johtuvat poissaolot.....	156
3.3 Perhevapaat.....	156
3.4 Työsuojelu ja yhteistoiminta.....	157
3.5 Koulutus- ja virkistystoiminta	157
3.6 Työterveyshuolto	158
3.7 Työtyytyväisyys ja tuloksellisuus	159
4 Henkilöstökustannukset	159
Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien kokoukset ja jäsenet vuonna 2024	161

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus 2024

Poliittinen ja taloudellinen epävarmuus leimasivat vuotta 2024. Ukrainan sota ja Gazan kriisi jatkuivat, talouskehitys oli heikkoa ja Yhdysvaltain presidentinvaalit lisäsivät epävarmuutta. Suomi oli ensimmäisen täyden vuoden Nato-jäsenenä.

Suomen talouskehitys jatkui huonona. Talouskasvu oli heikkoa ja ero muihin Pohjoismaihin kasvaa. Valtiontalous on kroonisesti alijäämäinen ja velkaantuminen kasvaa edelleen. Säästötoimia on kohdistettu mm. sosiaaliturvaan ja verotusta kiristetty. Arvonlisävero nousi 1.9.2024 puolitoista prosenttia 25,5 prosenttiin. Käytettävissä olevan rahan väheneminen on näkynyt kulutuksen ja palveluitten käytön vähenemisenä ja sitä kautta heikentyneenä työllisyytenä. Yritystoiminnassa erityisesti rakentaminen on ollut suurissa vaikeuksissa, ja konkurssien määrä on noussut huomattavasti.

Ylä-Savossa yritystoiminnan tilanne on säilynyt vakaana. Vahvuutena alueellamme on yritystoiminnan monipuolisuus ja pitkälti paikallinen omistus. Monipuolisuus tasaa suhdanteita ja Ylä-Savoon sitoutuminen tuo toimintaan pitkäjänteisyyttä. Ylä-Savo on myös vahvaa maa- ja metsätalousaluetta, mikä osaltaan lisää vakautta. Valitettavasti maatalouden kannattavuus on jäänyt heikoksi.

Sonkajärvellä erityisesti rakentamisen vähyys näkyy myös työllisyydessä. Työttömyys nousi joulukuussa jo 12,9 prosenttiin. Koko Pohjois-Savossa työttömyysprosentti on 12,5. Työvoiman tarjonnassa ja kysynnässä on edelleen kohtaautumisongelmaa, jota koulutus ja maahanmuutto ei ole ratkaissut.

Hyvinvointialueen päätös Sonkajärven terveysaseman palvelutasosta oli sinänsä hyvä, mutta pitkäjänteisen toiminnan kannalta päätökseen liittyy epävarmuutta. Tilannetta tarkastellaan vuosittain ja vuokrasopimusneuvottelut jatkosta ovat vasta edessä. Pohjois-Savon hyvinvointialueen taloustilanne on edelleen heikko ja alijäämä kasvaa.

Työ- ja elinkeinopalveluitten järjestämisvastuun siirtämistä valmisteltiin Ylä-Savossa yhteistyönä. Ylä-Savon työllisyysalueen muodostavat Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnat. Vastuukuntana toimii Iisalmen kaupunki.

Sonkajärven Vesi Oy aloitti toimintansa vuoden 2024 alusta. Muutos sujui hyvin ja yhtiö on päässyt myös toiminnan kehittämisessä hyvään alkuun. Haasteena tulevaisuudessa on veden käytön väheneminen ja investointitarpeet.

Talouden ja palvelutavoitteitten saavuttamisen kannalta vuosi 2024 oli hyvä. Tilikauden tulos on 3,25 miljoonaa euroa ja varausten jälkeen ylijäämä on 3,2 miljoonaa euroa. Tuloksesta 1 M€ tulee vesilaitoksen yhtiöittämisestä, mutta myös kunnan menot jäivät talousarvion alle ja tulot ylittyivät. Uutta lainaa ei otettu ja Sonkajärven lainakanta, 1200 euroa/ asukas, on alle kaikkien kuntien keskiarvon. Kunnan tase on myös kunnossa, sillä kertynyttä ylijäämää on 13,1 miljoonaa euroa. Kassan riittävyys on myös hyvä.

Investoinneista merkittävin oli urheilukentän peruskorjaus. Liikunnan harrastamiselle onkin Sonkajärvellä erinomaiset olosuhteet. Urheilukentän peruskorjauksessa otettiin huomioon myös Eukonkannon MM-kisojen järjestämismahdollisuudet jatkossakin.

Tilinpäätöslukujen hyvästä tilanteesta huolimatta tulevaisuudessa riittää haasteita. Väestökehitys on Sonkajärvelläkin laskeva ja ikäluokat pienenevät. Valtionosuuksien jakautumisen suhteen on suurta epävarmuutta. Kunnan kannalta tärkeät puhtaan energian investointien toteutuminen on epävarmaa. Toteutuessaan ne vahvistaisivat merkittävästi kunnan taloutta.

Tänä keväänä pidetään alue- ja kuntavaalit. Uusilla luottamushenkilöillä on haasteellinen tehtävä palveluitten turvaamisen ja epävarman talouden ristipaineessa. Erityisesti hyvinvointialueitten päättäjiltä vaaditaan selkeää tulevaisuuden näkemistä. Sonkajärven kunnan uusillakin päättäjillä on haasteensa, mutta lähtökohdat kunnan tilanteen kannalta ovat kunnossa.

Lämmin kiitos kaikille kuntalaisille, henkilöstölle ja luottamushenkilöillä vuodesta 2024.

Simo Mäkinen

Kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnanhallituksen katsaus kuntastrategiassa asetettujen tavoitteitten ja toimenpiteitten toteutumisesta

Sonkajärven kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 2022–2025 kokouksessaan 2.5.2022. Voimassa olevan kuntastrategian mukaan Sonkajärven visiona on olla ihmisille ja yrityksille viihtyisä, turvallinen ja elinvoimainen asuin- ja toimintaympäristö. Sonkajärvellä on yhdessä tekemisen taitoa, toki jokaisen taitoja arvostaen. Sonkajärvi tarjoaa vaihtoehdon ja mahdollisuuden asua maaseutumaisessa ja luonnonläheisessä ympäristössä, jossa palvelut ovat hyvin saatavilla.

Kuntastrategiassa Sonkajärven kunnan kannalta keskeisiksi menestystekijöiksi ja niihin liittyviksi tavoitteiksi on tunnistettu:

- 1) Elinvoimainen kunta
 - Elinvoiman monipuolinen kehittäminen
 - Maa- ja metsätalouden vahva asema
 - Yritystoiminnan edellytysten parantaminen
 - Kunnan infrastruktuurin kehittämien
- 2) Hyvinvoiva kuntalainen
 - Yhdessä tehden
 - Kunnalliset vapaa-ajan lähipalvelut
 - Asuinkunta työssäkäyntialueella
- 3) Seudullinen yhteistyö ”SeutuSonkajärvi”
 - Hyvä seudullinen yhteistyö
 - Oppilaitosyhteistyön vahvistaminen
- 4) Vahva talous itsenäisen kunnan perusta
 - Kunnan elinvoimaisuus turvaa kunnan vahvan talouden
 - Järjestämme keskeiset kunnalliset palvelut lähellä
- 5) Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
 - Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on kunnan voimavara

Vuoden 2024 toimintaa on ohjannut kuntastrategia ja hyväksytty talousarvio. Kuntastrategian tavoitteet on otettu huomioon kunnan asioitten valmistelussa, päätöksenteossa ja toiminnassa.

Kunnan elinvoiman kehittäminen ja vahvistaminen pohjautuu koko kuntayhteisön toimintaan. Vuonna 2024 Sonkajärven elinvoiman kehittämisen vahvistamiseksi oli palkattuna elinvoimakoordinaattori. Elinvoimakoordinaattorin tehtäviin kuului yritysneuvonnan lisäksi hankekehittäminen ja hankerahoituksen hakeminen. Hankerahoitusta haettiin ja saatiin muun muassa Jyrkällä ja Mustikkasuolla toteutettaviin hankkeisiin.

Sonkajärven tilanne sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen osalta säilyi pääosin edeltävän vuoden tasolla. Sonkajärven terveysasema ei kuulunut Pohjois-Savon hyvinvointialueen suljettavien toimipisteiden listalle palveluverkkopäätöksessä. Sonkajärven kunta otti vuonna 2024 käyttöön osallistuvan budjetoinnin kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja ideoiden hyödyntämiseksi. Osallistuvan budjetoinnin ideointivaihe oli ajalla 24.6.-31.7.2024. Ideakyselyyn vastauksia saatiin kuntalaisilta yhteensä 53 kappaletta. Hyte-työryhmä käsitteli 21.8.2024 kokouksessa kuntalaisten ehdotukset käyttökohteista neljäksi selkeäksi vaihtoehdoksi äänestysvaihetta varten. Kuntalaisilta saatiin 2.-13.9.2024 toteutetussa äänestyksessä yhteensä 369 ääntä. Kunnanhallitus päätti vahvistaa äänestyksen voittaneen vaihtoehdon toteutettavaksi: Kuntosalilaitteiden päivittäminen Sonkajärvelle ja Sukevalle: 153 ääntä (41,5 %).

Seudullinen yhteistyö tuotti merkittävää tulosta vuoden 2024, kun Ylä-Savon kunnat valmistelivat yhteisen, hallinnollisesti lisälmen kaupungin organisaatioon kuuluvan Ylä-Savon työllisyysalueen toiminnan aloittamista. Yhteistyötä tehtiin niin luottamushenkilöiden, kuntajohdon kuin substanssiasiantuntijoiden verkostoissa. Oivallisena seudullisen yhteistyön esimerkkinä toimiva Ylä-Savon työllisyysalue aloitti onnistuneesti palvelutuotannon 1.1.2025. Muita seudullisen yhteistyön kehittämisen konkreettisia toimenpiteitä vuonna 2024 olivat muun muassa Ylä-Savon kehittämissuunnitelman päivitys, rahoituksen hakeminen kuntien yhteisille yhteistyöpilottihankkeiden valmistelulle ja yhteistyössä tehty vaikuttaminen lisälmen päivityspalveluiden karsimista koskevassa asiassa.

Kuntatalouden tulevaisuuden kannalta vuoden 2024 huomattavimmat toimenpiteet liittyivät tuulivoima-alueiden kaavoitusprosessien eteenpäin viemiseen. Sonkajärvellä on tällä hetkellä viisi eri tuulivoima-aluetta kaavoitusprosessin eri vaiheissa. Kaavoitusprosessien aikana tuotetaan selvityksiä päätöksenteon tueksi, jotta päätöksentekijät voivat kaavaehdotukseen tutustuessaan arvioida, olisiko tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisellä enemmän etuja vai haittoja kunnan elinvoimalle.

Koettu työtyytyväisyys vaikuttaa Sonkajärven kunnan pitovoimaisuuteen työntekijänä. Sonkajärven kunta toteuttaa henkilöstölle työtyytyväisyyskyselyn parillisina vuosina. Vuoden 2024 työtyytyväisyyskyselyn tulokset olivat joko säilyneet edeltävän kyselyn tasolla tai kehittyneet positiiviseen suuntaan niin vuoteen 2022 kuin vuosien 2016–2022 keskiarvoon verrattuna. Työtyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli 51 % (2022: 51 %, 2018: 90,1 %; 2016: 92,5 %). Parhaimmat arvostamat kunta sai luottamuksesta työkaverien kanssa (9,0), oma-aloitteisuudesta (8,8) ja kunnan työsuojelun toimivuudesta (8,8). Heikoimmat arvostamat kunta sai palkkauksesta (7,00), ulkoisesta julkikuvasta / imagosta (7,4) ja tiedottamisesta (7,6). Arvosanojen keskiarvo oli hyvä (8,0). Yleisesti ottaen Sonkajärven kunta menestyi rekrytoinneissa vuonna 2024, sillä kaikki avoinna olleet tehtävät saatiin täytettyä ja hakemusten määrät olivat hyvät. Sonkajärven kunta on pystynyt pitämään kiinni henkilöstön eduista ja palkitsemisesta, samalla kun kuntakenttä Suomessa tekee henkilöstökuluista säästöä, monin paikoin jopa henkilöstön määrää vähentämällä.

1.1.3 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuusto:

21 valtuutettua, pj. Lassi Savolainen, vpj. Helena Kainulainen

Paikkajakautuma: KESK 9, PS 5, SDP 3, VAS 1, KOK 1, KD 1, SIT 1

Kunnanhallitus:

pj. Ilpo Kärkkäinen, vpj. Laura Heiskanen

Kunnanjohtaja:

Simo Mäkinen

Toimielimet ja niiden toimialajohtajat:

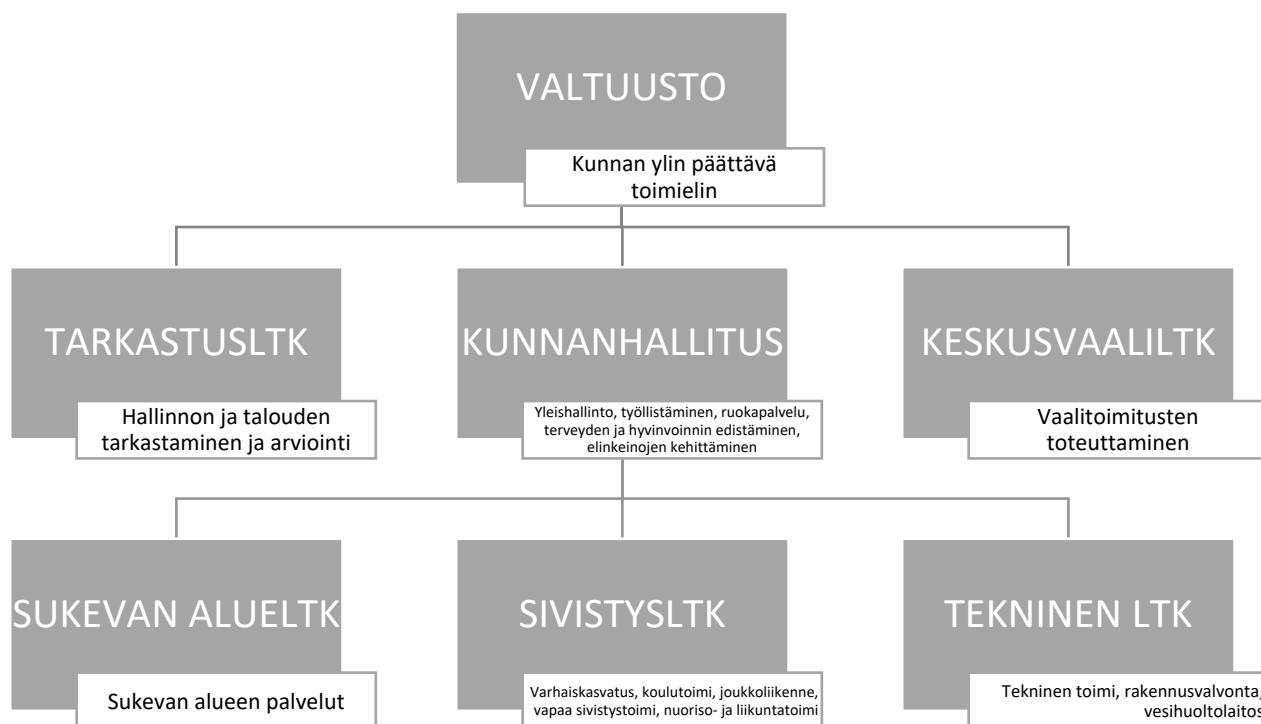
Valtuusto ja kunnanhallitus/kunnanjohtaja Simo Mäkinen, Sukevan aluelautakunta/tekninen johtaja Ville Kamaja, Sivistyslautakunta/rehtori Merja Väisänen-Räty / Eveliina Suanto, Tekninen lautakunta/tekninen johtaja Ville Kamaja.

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet: kunnanhallitus, tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta), keskusvaalilautakunta, Sukevan aluelautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta.

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Vaalit:	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Yleishallinto:	Talous- ja hallintojohtaja Kunnanjohtaja Henkilöstöasioista vastaava (henkilöstöasioiden osalta)
Työllistäminen:	Työllisyyskoordinaattori Talous- ja hallintojohtaja
Ruokapalvelu:	Ruokapalvelupäällikkö Talous- ja hallintojohtaja
Terveys ja hyvinvoinnin edistäminen:	Kunnanjohtaja
Elinkeinojen kehittäminen:	Kunnanjohtaja
Sukevan aluelautakunta:	Aluelautakunnan sihteeri Tekninen johtaja
Koulutoimi:	Rehtorit Sivistyslautakunnan esittelijä
Joukkoliikenne:	Sivistyslautakunnan esittelijä
Varhaiskasvatus:	Varhaiskasvatusjohtaja Sivistyslautakunnan esittelijä Päiväkodin johtaja
Vapaa sivistystoimi:	Kirjastotoimenjohtaja/kansalaisopiston rehtori Sivistyslautakunnan esittelijä Kulttuurisihteeri
Nuoriso- ja liikuntatoimi:	Nuoriso- ja liikuntasihteeri Sivistyslautakunnan esittelijä
Tekninen toimi:	Tekninen johtaja Kunnanrakennusmestari
Rakennusvalvonta:	Rakennustarkastaja Tekninen johtaja

Sonkajärven kunnan hallinto-organisaatio 2024

1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen (Talvi 2024, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:68) mukaan Suomen talous kääntyi taantumasta hienoiseen kasvuun alkuvuoden aikana, mutta vuositason bruttokansantuote (BKT) jää 0,3 prosenttia pienemmäksi vuonna 2024 kuin edellisvuonna. Eniten tuotantoa on heikentänyt rakentamisen merkittävä vähentyminen ja tänä vuonna myös yksityinen kulutus vähenee.

Suomen viennin kasvu vauhdittuu, mutta odotettua hitaammin, sillä euroalueen vaimea talouskasvu jarruttaa erityisesti tavaraviennin kysyntää. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun ensi vuonna. BKT kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027. Työmarkkinoiden käänne parempaan siirtyy vuoteen 2025. Vuosina 2026–2027 työllisyys paranee talouden vahvistuessa, ja työttömyysaste laskee vuoden 2025 8,4 prosentista 7,4 prosenttiin vuonna 2027.

Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Heikko talouden suhdanne heijastuu julkiseen talouteen monin tavoin, minkä lisäksi viime vuosien nopea inflaatio kasvattaa menoja tuntuvasti vielä tänä vuonna. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötävaikutuksella. Vuonna 2025 alijäämä on 3,5 prosenttia ja vuonna 2029 2,0 prosenttia. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Tänä vuonna velkasuhde nousee yli 82 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 87 prosentin vuonna 2029. Kestävyyssvajeen arvioidaan olevan 1,5 % suhteessa BKT:hen.

Kuntatalouden kehitys

Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen (Talvi 2024, Valtiovarainministeriön julkaisu 2024:68) mukaan kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyneen vuonna 2024 likimain edeltävän vuoden lukemissa eli n. 1,2 miljardissa eurossa, jolloin alijäämä suhteessa BKT:hen on 0,4 prosenttia. Talouden alavireisyys laskee kuntien saamia yhteisöverotuloja vuonna 2024, mutta muiden verolajien arvioidaan kehittyvän suotuisasti. Valtion tulonsiirrot kunnille vähenevät muun muassa sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvan jälkikäteistarkistuksen ja hallituksen päättämien indeksisäästöjen vuoksi.

Kuntahallinnon alijäämä syvenee 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2025–2027. Kuntahallinnon kulutusmenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle aiemmin sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin.

Hintojen nousun lisäksi myös kulutusmenojen volyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä johtuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Työllisyyskehitys vaikuttaa uudistuksen jälkeen entistä enemmän kuntien talouteen, mikä tekee kuntahallinnosta herkemman suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin edelleen koulutus- ja sivistyspalveluihin, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannuksia saataisiin pienennettyä samaa tahtia. Palvelu- tarpeen laskua onkin totuttuun tapaan loivennettu painelaskelmassa.

Kulutusmenojen kasvupaineiden lisäksi kuntahallinnon menoja kasvattavat investoinnit. Kuntahallinnon heikkenevä taloustilanne ja kohonneet rahoituskustannukset korostavat kuitenkin investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Välttämättömiä investointeja on kuitenkin paljon, sillä kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin.

Vuonna 2025 kuntien tulonsiirrot valtiolta kasvavat TE-palveluiden järjestämisestä muodostuvan uuden valtiosuustehtävän myötä. Valtiosuuksiin tehdään kuitenkin samanaikaisesti tuntuvia leikkauksia vuosina 2025–2027 muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtiosuuksien ja hallituksen päättämän yhden prosenttiyksikön indeksijarrun vuoksi.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Kuntien talousnäköymien heikkenemisen ennakoitiin heijastuvan kuntiin veronkorotuspaineina, mutta veroprosenttiaan vuodelle 2025 nostaneita kuntia oli vain noin viidennes kunnista. Keskimääräinen kunnallisvero nousee vuonna 2025 koko Suomessa 7,59 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän kunnallisverotuloja n. 85 milj. euroa vuositasona. Selvää on, ettei verorahoitus riitä kuntahallinnon kasvaviin menopaineisiin. Kuntien ja kuntayhtymien sopeutustoimet painottunevatkin menojen kasvua hillitseviin toimiin. Tähän viittaa myös se, että syksyn aikana monet kunnat ovat ilmoittaneet yt-neuvotteluista.

Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Pohjois-Savon kehitys

Työ- ja elinkeinoministeriön raportin (Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2024, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:44) mukaan Pohjois-Savon elinkeinoelämän vahvuutena on eri seutukuntien kansainväliset vientiyritykset. Kuopion seudun vahvuutena on monipuolinen ja useampaan vahvaan toimialaan pohjautuva elinkeinorakenne. Ylä-Savon vahvuutena on metalli- ja teknologia-alan veturiyritykset, joiden rinnalle on syntynyt mittava alihankintaverkosto, sekä elintarviketeollisuus, panimoteollisuus, puunjalostusteollisuus ja maidontuotanto. Varkauden seudun vahvuudet ovat energiaosaamisessa, erityisesti energiateknologian tuotannossa ja uusiutuvan energiatuotannon kehittämisessä. Sisä-Savon vahvuuksina puolestaan ovat kasvuhakuiset puunjalostus- ja metallialanyritykset sekä kasvava elintarviketeollisuus. Koillis-Savossa on alueen työllisyyden kannalta merkittäviä, metalli-, kivi- ja rakennusalan pk-yrityksiä.

Uhkakuvana niin Ylä-Savossa, Koillis-Savossa kuin Varkauden seudulla voidaan nähdä elinkeinorakenteen yksipuolisuus, sillä seudut ovat kohtalaisen paljon muutamien veturiyritysten varassa. Yhtenä maakunnan yhteisenä heikkoutena, Kuopion seutua lukuun ottamatta, on maakunnan väestökehitys ja seutujen ikärakenne. Elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja erityisesti vientiyritysten näkökulmasta myös alueen saavutettavuus huolestuttaa. Pohjois-Savo on tärkeä solmukohta, jolla on suuri merkitys kriisiaikoina ja kriittisten raaka-aineiden kuljetusten kannalta. Maakunnan infran korjausvelan vähentäminen ja infrarakentaminen teiden ja raideliikenteen osalta nähdään tärkeäksi tulevana vuosina.

Vuotta 2024 on leimannut taantuma ja uutiset konkurseista ja lomautuksista. Avoimet työpaikat ovat vähentyneet ja työttömät työnhakijat lisääntyneet. Yritykset näkevät liiketoiminnan kehittämisen haittaavina tekijöinä yleisen suhdannetilanteen, työvoiman saatavuuden ja kustannustason kehityksen. Haastava yleinen taloustilanne, korkeat korot ja voimakas inflaatio ovat vaikuttaneet yritysten investointihalukkuuteen. Rahoitusta on saatavilla sekä julkisista lähteistä että pankeilta, mutta varsinkin pk-yritysten kannalta ongelmallisia ovat sääntely ja vaatimuksiin nähden riittämättömät vakuudet. Rahoituksen kysyntä on pysynyt melko vakaana, vaikka korot, inflaatio ja yleinen epävarmuus aiheuttavat haasteita. Heikommin luokiteltujen yritysten rahoituksen saatavuus on vaikeutunut, ja rahoituksen hintaerot yritysten välillä ovat kasvaneet. Rahoituksen saatavuus on vaikeampaa myös, jos investointi ei ole vihreän siirtymän mukainen tai yritys ei huomioi vastuullisuutta.

Alueen vahva teollisuus ja elintarviketuotanto ovat keskeisessä asemassa kansallisen huoltovarmuuden näkökulmasta. Maakunnassa käynnistyi syksyllä 2023 kokonaisturvallisuuden klusterin rakentaminen, mikä sitoo yhteen useiden alojen toimijoita. Pohjois-Savossa on kokonaisturvallisuuden kannalta keskeistä elinkeinotoimintaa, koulutusta, osaamista ja viranomastoimintaa, joten alueella on hyvät valmiudet toimia kokonaisturvallisuutta parantavan aluekehitystyön veturina. Matkailun kehittämisen puitteet ovat parantuneet Pohjois-Savon saatua oman maakunnallisen matkailunedistämisen organisaation. Vihreän siirtymän potentiaali aluetalouden uudistumiselle on ratkaiseva ja sen kautta voi avautua merkittävää uutta liiketoimintaa. Tätä kehitystä pyritään vahvistamaan mm. syksyllä 2024 julkaistavan biotalousstrategian alueellisen toimeenpanosuunnitelman avulla.

Pohjois-Savon liiton ja Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon väkiluku kasvoi 633 asukkaalla vuonna 2024. Vuonna 2023 kasvua oli 501 asukkaan verran ja vuonna 2022 väkiluku laski 674 asukkaalla. Vuosina 2018–2021 väkiluku laski keskimäärin hieman yli 800 hengen vuosivauhtia. Viime vuosien kasvua selittää erityisesti maahanmuuton voimakas kasvu. Pohjois-Savon kunnista väkiluku kasvoi ainoastaan Kuopiossa ja Rautalammilla, kaikissa muissa kunnissa väestö väheni.

Pohjois-Savossa syntyvyysluvut ovat alhaisia ja kuolleisuusluvut korkeita. Vuonna 2024 luonnollinen väestönlisäys oli -1 287 henkeä. Vuotta aiemmin luku oli -1 501 henkeä. Luonnollinen väestönlisäys oli

negatiivista kaikissa Pohjois-Savon kunnissa. Syntyneiden määrä, 1 713 henkeä, jäi tilastohistorian 1990–2024 toiseksi alhaisimmaksi lukemaksi. Alhaisinta syntyvyys oli vuonna 2023, jolloin syntyneitä oli 1 683 henkeä. Kuolleiden määrä laski parin edellisvuoden tapaan ja kuolleita oli 3 000 henkeä.

Ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon muuttotappio muualle Suomeen oli 65 henkeä vuonna 2024, kun vuotta aiemmin muuttotappio oli 16 henkeä. Vuonna 2022 muuttovoittoa oli 21 henkeä. Kuntien välinen nettomuutto oli Kuopion ohella positiivista Leppävirralla, Rautalammillä, Rautavaaralla, Tuusniemellä ja Vesannolla, kaikissa muissa kunnissa se oli negatiivista.

Maahanmuuton kasvu on parin viime vuoden aikana ollut Pohjois-Savossa voimakasta. Vuonna 2024 nettomaahanmuutto oli ennakkotietojen mukaan 1 999 henkeä. Vuonna 2023 nettomaahanmuutto oli 2 024 henkeä ja vuonna 2022 muuttovoittoa kertyi 892 henkeä. Vuonna 2021 nettomaahanmuutto oli 581 henkeä ja vuonna 2020 515 henkeä.

Ylä-Savon väkiluku laski 622 hengellä, mikä on 57 henkeä enemmän kuin vuosi sitten. Ennakkotietojen mukaan kaikissa Ylä-Savon kunnissa kokonaismuutos oli negatiivinen. Väestötappion syinä ovat korkeasta ikärakenteesta johtuva kuolleisuus ja alhainen syntyvyys. Luonnollinen väestökasvu oli –505 henkeä. Kuntien välinen muuttotappio pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 63 hengellä. Myös nettomaahanmuutto pieneni 138 hengellä, mutta on edelleen vahvaa.

Alueen kehitys

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen tulomuutto	Kuntien välinen lähtömuutto	Kuntien välinen nettomuutto	Maahanmuutto Suomeen	Maastamuutto Suomesta	Nettomaahanmuutto	Kokonaisnettomuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2024Q1*	5	19	-14	39	34	5	9	1	8	13	-2	3635
2024Q2*	3	18	-15	33	34	-1	2	0	2	1	-14	3621
2024Q3*	1	16	-15	34	46	-12	2	1	1	-11	-26	3595
2024Q4*	4	25	-21	26	37	-11	7	0	7	-4	-26	3569

Vuonna 2024 Sonkajärvellä oli syntyneitä 13 ja kuolleita 78 eli luonnollinen väestönlisäys oli -65 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli -19 henkilöä ja nettomaahanmuutto 18 henkilöä. Väestön kokonaismuutos oli -68 henkilöä. Sonkajärven väkiluku oli 31.12.2024 yhteensä 3 569 henkilöä.

Asukasmäärä 31.12. vuosina 2014–2023 näkyy alla olevassa taulukossa.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sonkajärvi	4 271	4 204	4 075	3 967	3 895	3 841	3 776	3 669	3 635	3 569
Muutos, hlö	-65	-67	-129	-108	-72	-54	-65	-108	-37	-66
Ylä-Savo	55 678	55 058	54 312	53 627	52 916	52 175	51 604	50 754	50 185	49 563
Pohjois-Savo	248 112	247 709	246 689	245 602	244 456	243 576	248 396	247 694	248 176	248 823

Sonkajärven kunnan työpaikkaomavaraisuus oli 84,80 % vuonna 2023 tuoreimman tällä hetkellä saatavissa olevan Tilastokeskuksen tilaston mukaan. Yrityskanta oli 268 yritystä tuoreimman, syyskuulta olevan Tilastokeskuksen tiedon mukaan (syyskuu 2023: 272 yritystä). Maa-, metsä- ja kalatalous korostuvat yrityskannassa.

Työpaikkaomavaraisuus, %	2019	2020	2021	2022	2023
Sonkajärvi	85,1	88,8	83,0	84,6	84,8
MK11 Pohjois-Savo	98,8	98,7	98,3	98,4	98,3

Sonkajärveläiset yritykset toimialoittain, Q3/2024

Yritysk
anta

A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)	64
B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09)	3
C Teollisuus (10-33)	15
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35)	4
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (36-39)	9
F Rakentaminen (41-43)	36
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)	28
H Kuljetus ja varastointi (49-53)	27
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)	8
J Informaatio ja viestintä (58-63)	2
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)	2
L Kiinteistöalan toiminta (68)	7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)	24
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)	15
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)	0
P Koulutus (85)	0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)	7
R Taiteet, viihde ja virkistys (90-93)	2
S Muu palvelutoiminta (94-96)	15
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97-98)	0
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (99)	0
Tuntematon	0
Yhteensä	268

Sekä työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta että työttömien työnhakijoiden lukumäärä kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Muutos oli saman suuntainen niin Sonkajärvellä, Pohjois-Savossa kuin koko valtakunnassa. Työllisyydessä tapahtuvat muutokset vaikuttavat niin kuntalaisten palvelutarpeisiin kuin kunnan maksuosuuksiin työttömyysturvasta.

	KOKO MAA		Sonkajärvi		MK11 Pohjois-Savo	
	2023M12	2024M12	2023M12	2024M12	2023M12	2024M12
Työttömät työnhakijat laskentapäivänä (lkm.)	297648	321654	181	187	13332	14108
TK:n Työssäkäyntitilaston työvoima (lkm.)	2648166	2681104	1494	1453	112262	112807
Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta (%)	11,2	12,0	12,1	12,9	11,9	12,5

1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Sonkajärven kunnanvaltuusto teki 14.11.2022 päätöksen kunnan vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä. Vuonna 2023 päätöstä on täsmennetty siten, että kunta tekee yhtiöön 350 000 euron SVOP-sijoituksen, jotta yhtiöllä on riittävä käyttöpääoma toiminnan käynnistämiseen. Lisäksi kauppahintaa laskettiin 500 000 eurolla ja hulevedet putkistoihin jäävät kunnan vastuulle. Liikkeenluovutus tapahtui 1.1.2024. Vesilaitoksen yhtiöittämisellä oli merkittäviä pysyviä vaikutuksia kunnan tulokseen ja taseeseen. Lisäksi kiinteän omaisuuden siirrosta syntyi kertaluontoinen, noin 1 miljoonan euron laskennallinen voitto, joka vaikuttaa vuoden 2024 tulokseen.

Vuodenvaihteessa 2025 Ylä-Savon työllisyysalue aloitti toimintansa, ja Sonkajärven kunnan kuntakokeilu tuli päätökseen. Työllisyysalueuudistuksen myötä kunnan vastuut työllisyyspalveluiden ja työttömyysetuksien rahoituksessa kasvoivat huomattavasti. Jatkossa yleinen ja alueellinen työllisyyskehitys vaikuttaa entistä merkittävämmiin ja välittömämpiin kunnan menoihin. Järjestämistoiminnan siirron mukana Sonkajärven kunnasta siirtyy Iisalmen kaupungin palvelukseen yksi vakituinen työllisyysasiantuntija.

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Sonkajärven kunnan henkilöstö vuoden 2024 lopussa oli 146 henkilöä (2023: 146 henkilöä, 2022: 153 henkilöä). Luvussa ovat mukana vakinaiset, määräaikaiset, sijaiset ja työllistetyt. Vakinaisia henkilöstöstä oli 71 %, määräaikaisia 16 %, sijaisia 10 %, työllistettyjä 1 %, oppisopimuksella 2 % ja sivutoimisia 1 %. Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella oli 5 792 000 euroa (2023: 5 715 000 euroa, 2022: 5 586 000 euroa).

Yhteistoiminta työnantajan ja henkilöstön välillä sekä työsuojelun yhteistoiminta on yhdistetty yhteistyöryhmäksi, jonka kokoonpano on kunnanjohtaja, kaksi kunnanhallituksen edustajaa, työsuojelupäällikkö, henkilöstöasioista vastaava, kaksi paikallisen alayhdistyksen henkilöstöedustajaa sekä tarvittaessa yksi edustaja aluetasolta, kaksi työsuojeluvaltuutettua sekä tarvittaessa työterveyshoitaja asiantuntijajäsenenä. Yhteistoimintaryhmän tehtävä on myös henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen muun muassa koordinoimalla, seuraamalla ja arvioimalla kunnassa tehtävää työhyvinvointitoimintaa. Yhteistyöryhmä kokoontui yhden kerran vuoden 2024 aikana.

Tilikaudella 2024 kuntatyönantaja hankki ennaltaehkäisevät ja lakisääteiset sekä sairaanhoidon työterveyspalvelut Pihlajalinna Oy:ltä. Työterveyspalvelujen sopimus kilpailutettiin vuoden 2024 aikana.

Tarkempi selvitys henkilökunnan määrästä, henkilöstömenoista ja muista henkilöstöä kuvaavista tunnusluvuista ja niiden muutoksista on henkilöstökertomuksessa.

1.1.7 Ympäristöasiat

Muiden kuin kunnan kiinteistöjen jätehuollon kustannukset olivat 7 980,17 euroa. Summaan sisältyvät myös Palosuon entisen kaatopaikan valvonta- ja tarkkailunäytteiden kustannukset.

Ympäristöinvestoinnit vuosina 2019–2024

Investointi (1 000 €)		2019 1 000 €	2020 1 000 €	2021 1 000 €	2022 1 000 €	2023 1 000 €	2024 1 000 €
Sonkajärven vedenpinnan nosto	Tulot		4	10			13
	Menot		-9	-20	-8	-18	
Pikku-Siikalammen kosteikko	Tulot	14					
	Menot	-40					
Harvanjärven vesistökunnostus	Tulot						9
	Menot					-8	-9
Pappilan jv-pumppaamo			-27				
Sukevan vesitornin peruskorjaus		-18	-3	-23	-12	-69	
Vanhon vesijohtojen uusiminen		-43	-8	-61	-128	-3	
Sukevan runkov. sulkujen ja Raudanjoen alituskohdan uusiminen						-27	
Sj vesihuoltovalvomokoneiden uusiminen						-16	
Jyrkän vesilaitoksen varavoimakone ja rakennus						-26	
Sj. taajaman sadevesiviemäri		-25	-6	-55	-10	-40	
Sukevan jv-verkoston vuotokorjaus				-16	-142		
Taivallahden jv-pumppaamojen uusiminen		-36					
Siikalammen jv-pumppaamojen pumpput					-18		
Sukevan vankilan siirtoviemäri ja jvp-saneeraus		-21	-51		-8		
Sukevan pienpumppaamoiden jv-automaatio		-30	-38	-55			
Sukevan Pölkylän jvp-saneeraus		-34					
Sj jv-pumppaamoiden viemäroinnin mittausyksiköiden hankinta						-23	
Sj-lisälmä jvp:n pumppaamoiden uusiminen				-11	-7		
Sukevan radanvarren jvp pumppujen uusiminen						-70	
Sonkajärven vesijohtoverkoston runkoventtiili-kaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen		-149	-44	-55	-119	-24	
Sukevan jätevedenpuhdistamon peruskorjaus ja automaation päivitys			-16	-32	-40		
Sukevan jv-puhdistamon väljän uusiminen						-52	
Sonkajärven pienpumppaamoiden liittäminen jv-automaatioon				-7			
Sonkajärven tasausaltaan sähköjärjestelmän saneeraus				-13	-24	-7	
Sonkajärvi-lisälmä siirtoviemärin	Tulot						
tasausaltaan pumppujen saneeraus	Menot		-24				

Harvanjärven vesistökunnostushankkeen osalta suoritettiin hoitokalastustoimenpiteitä vuonna 2024. Vesihuoltolaitostoiminta siirtyi Sonkajärven Vesi Oy:lle 1.1.2024 alkaen.

1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat

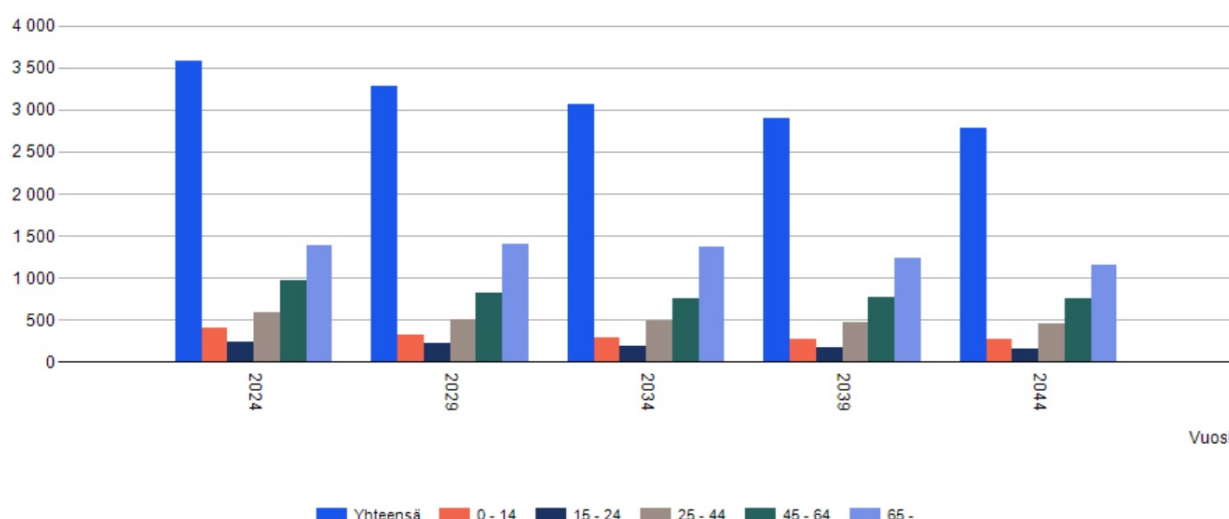
Sonkajärven kunta noudattaa hyvää hallintotapaa ja lainsäädäntöä liittyen esimerkiksi korruption ja lahjonnan torjuntaan. Kunnassa on voimassa olevat ohjeistukset muun muassa hankinnoista sekä sisäisestä valvonnasta. Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa 28.11.2016. Tasa-arvo käsitetään laajasti tasavertaisuutena erilaisten ihmisten kesken. Henkilöitä kohdellaan yhdenvertaisesti sukupuolesta, iästä, terveydentilasta elämäntilanteesta, poliittisesta tai ammatillisesta toiminnasta, sukupuolisesta suuntautumisesta, perhesuhteista tai muusta näihin rinnastettavasta seikasta riippumatta. Yhdenvertaisuudella puolestaan viitataan lainsäädännössä muihin syrjintäperusteisiin kuin sukupuoleen. Molemmat käsitteet viittaavat siihen, että kaikki ihmiset ovat toisiinsa verrattuina samanarvoisia ominaisuuksistaan ja toiminnastaan riippumatta.

Sonkajärven kunnan johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset. Toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Merkittävin Sonkajärven kunnan tulevaisuuteen vaikuttava tekijä on väestönkehitys. Kunta on kuntalaisensa ja kuntalaisilleen. Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15–64 -vuotiaiden määrään. Saatu luku on kerrottu sadalla. Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Sonkajärven väestöllisen huoltosuhteen ennakoidaan kasvavan 103,5 vuoteen 2044 mennessä. Huollettavia on siis enemmän kuin huoltajia. Positiivista kuitenkin on, että Tilastokeskuksen ennuste on parantunut väestöllisen huoltosuhteen osalta. Edellisessä vuoden 2021 ennusteessa Sonkajärven väestöllisen huoltosuhteen ennustettiin nousevan 119,3:een vuoteen 2040 mennessä. Vaikka kunnan toiminnan tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan tietoon, on tärkeää muistaa, että tulevaisuuteen eli ennusteisiin ja niiden toteutumiseen on mahdollista vaikuttaa kunnan toimenpitein.

Sonkajärven väestöennuste ikäryhmittäin, Tilastokeskus

Tilastokeskuksen ennuste väestöllisestä huoltosuhteesta

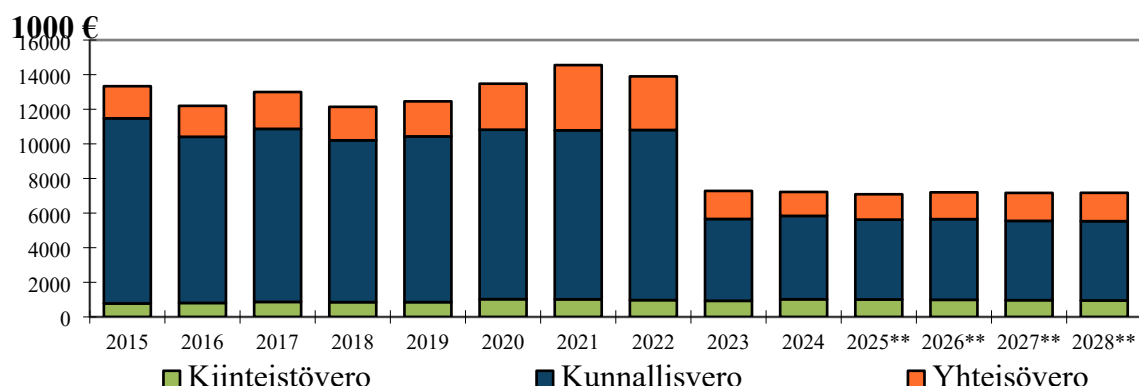
Väestöllinen huoltosuhte	2024	2029	2034	2039	2044
Sonkajärvi	99,9	110,9	116,1	108,2	103,5
MK11 Pohjois-Savo	69,4	70,1	69,9	67,7	66,8
SA4 Pohjois- ja Itä-Suomi	69,7	69,5	69,3	67,6	67,5
KOKO MAA	61,6	60,7	60,6	59,5	60,0

Sonkajärven kunnan rahoitus on suuressa määrin riippuvainen väestönkehityksestä. Valtio maksaa valtionosuuksia kuntalaisten määrän mukaan. Nykyinen ja tällä hetkellä valtionosuusuudistuksen valmistelijoiden esittämä malli painottaa vahvasti nuorempia ikäryhmiä. Painotus on haastava Sonkajärven kaltaisten, pienten ja vanharevien paikkakuntien kannalta. Työssäkäyvien ikäluokkien suuruus vaikuttaa myös kunnan verotuloihin. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen verotulot muodostavat yli puolet ja valtionosuudet alle puolet kunnan julkisesta rahoituksesta.

Kuntaliiton helmikuun 2025 ennuste Sonkajärven kunnan verotulojen kehittymisestä

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	5 261	5 438	5 317	5 486	5 506	5 599
Muutos %	-50,4	3,4	-2,2	3,2	0,4	1,7
Yhteisövero	1 803	1 560	1 690	1 825	1 942	2 005
Muutos %	-46,0	-13,5	8,3	8,0	6,4	3,2
Kiinteistövero	1 035	1 152	1 162	1 163	1 163	1 163
Muutos %	-1,1	11,2	0,9	0,1	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	8 100	8 149	8 169	8 474	8 611	8 767
Muutos %	-45,9	0,6	0,2	3,7	1,6	1,8

Kunnan arvioitu reaalin verotulo 2015-2028

Sonkajärvellä on tällä hetkellä viisi eri tuulivoima-aluetta kaavoitusprosessin eri vaiheissa. Kaavoitusprosessien aikana tuotetaan selvityksiä päätöksenteon tueksi, jotta päätöksentekijät voivat kaavaehdotukseen tutustuessaan arvioida, olisiko tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisellä enemmän etuja vai haittoja kunnan elinvoimalle. Tuulivoima-alueista saatavat kiinteistöverotuotot voivat tulevina vuosina huomattavasti nostaa kiinteistöverotuottojen osuutta kunnan verotuloista. Tuulivoima-alueista mahdollisesti saatavat verotulot eivät yksinään ratkaise kunnan talouden tulevina vuosina kohtaavia haasteita, mutta ne osaltaan paikkaavat kunnallis- ja yhteisöverojen mahdollista putoamista.

Kunnan tilannekuva valtionosuusuudistuksesta ei ole merkittävästi muuttunut talousarvion 2024 hyväksynnän jälkeen. Valtiovarainministeriö asetti 31.8.2023 kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten valmisteluryhmän toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025. Työryhmän tehtävänä on arvioida kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kehittämistarpeita suhteessa kuntien tehtäviin ja toimintaympäristön muutoksiin, arvioida eri ratkaisuvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia taustaselvityksiin perustuen sekä laatia hallituksen esitysluonnos järjestelmän muutostarpeista. Aikataulun osalta alkuperäisenä tavoitteena oli, että eduskunta hyväksyisi uudistetun valtionosuusjärjestelmän kevätistuntokaudella 2025, ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026. Valtiovarainministeriö kuitenkin tiedotti 22.10.2024, että uudistuksen aikataulu siirtyy vuodella lisäselvitysten hankkimisen vuoksi. Tähän mennessä julkaistusta valmisteluaineistosta merkittävin on valtion taloudellisen tutkimuskeskus VATT:in 6.9.2024 julkaisema selvitys Kuntien palvelutuotannon menot ja valtionosuuksien määräytymistekijät. Selvitystä ja Valtiovarainministeriön muuta viestintää on mahdollista tulkita siten, että Sonkajärven kunnan valtionosuuksien kannalta keskeinen yli 16-vuotiaiden kuntalaisten perushinnan määrittelemineen tulee perustumaan pitkälti poliittiseen harkintaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirtymisen jälkeen kuntien valtionosuusjärjestelmä on painottunut vahvasti pääasiassa kasvukeskuksissa asuviin nuoriin ikäluokkiin, ja tähänastisesta viestinnästä on syntynyt kuva, että valtionosuusuudistuksen yhteydessä ei vaikuteta muutettavan tätä linjaa. Koulutus ja varhaiskasvatus ovat kieltämättä sote-uudistuksen jälkeisen uuden kunnan keskeiset tehtävät, mutta Sonkajärven kunnan talouden kannalta olisi tärkeää, että valtionosuudet kattavat uudistuksen jälkeen riittävät osuudet myös yli 16-vuotiaille tarjottavista lakisääteisistä palveluista. Valtionosuusuudistuksen yhteydessä päätetään myös siitä, mikä vaikutus hyvinvointiuudistukseen liittyneillä valtionosuus- ja veromuutoksilla on kuntien talouteen pitkällä aikavälillä.

Sonkajärven kunnan toimintakulujen arvioidaan kehittyvän peruspalvelujen hintaindeksin mukaisesti seuraavasti:

Peruspalvelujen hintaindeksi	144,8	146,9	150,0	153,2	156,4	159,1
<i>Peruspalv. hintaindeksin muutos</i>	<i>4,5</i>	<i>2,1</i>	<i>3,1</i>	<i>3,2</i>	<i>3,2</i>	<i>2,7</i>

Työllisyyspalveluiden siirtyminen valtiolta kuntien yhteistyöhön perustuville työllisyysalueille vaikuttaa Sonkajärven kunnan talouden tulevaisuuden näkymiin merkittäväällä tavalla. Sonkajärven kunnan työllisyyspalvelut järjestetään jatkossa Ylä-Savon työllisyysalueella, jonka isäntäkuntana toimii Iisalmen kaupunki. Uudistuksen yhteydessä Sonkajärven kunnan valtionosuudet kasvavat noin 315 000 eurolla. Valtionosuuden kasvu on tarkoitettu lakisääteisten palvelujen siirron toteuttamiseen kustannusneutraalisti. Ylä-Savon työllisyysalueen palvelujen valmistelu on kuitenkin lähtenyt siitä ajatuksesta, että työllisyysalueen kunnat osallistuvat palvelujen rahoittamiseen, jotta työllisyysalue voi tarjota lähipalvelua kaikissa työllisyysalueen kunnissa. Sonkajärven kunnan maksu osuus on noin 400 000 euroa, mikä ylittää siirtyvän valtion-osuusrahoituksen 85 000 eurolla. Työllisyysalueen palvelujen lisäksi kunnan menot kasvavat työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvamisen myötä. Vuoden 2025 alusta alkaen kunnat rahoittavat osan sekä Kelan maksamasta peruspäivärahasta, että työttömyyskassojen maksamasta ansiopäivärahasta. Kunnan rahoitusvastuu koskee jatkossa myös työttömyystukea, joka maksetaan työllistymistä edistävän palvelun ajalta. Työmarkkinatuen kuntaosuuksiin varattiin vuodelle 350 000 euroa, mikä on 150 000 euron kasvu

vuoteen 2024 nähden. Alkuvuoden 2025 toteuma viittaa siihen, että määrärahaa tulee todennäköisesti kulumaan täysimittaisesti. Sonkajärven kunnan on tulevaisuudessa pystyttävä varautumaan siihen, että yleisessä työllisyystilanteessa ja laajemmin kansantaloudessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat kunnan menoihin aiempaan enemmän ja suuremmin.

Kunnan investointipaineet suhteessa rahoituksen kehitysnäkyymiin ovat merkittävät. Tekninen lautakunta on kokouksessa 8.10.2024 § 78 päivittänyt teknisen lautakunnan alaisten investointisuunnitelman vuosille 2025–2034. Investointisuunnitelman sisältämien hankkeiden ja hankintojen kustannusten arvioidaan suunnitelmakaudella olevan yhteensä nettona noin 11 miljoonaa euroa. Laskennallisesti tämä tarkoittaa 1,1 miljoonan euron investointeja vuosittain. Vuosittaiset investoinnit pysyvät siis poistojen nykytasolla, mutta pitkällä aikavälillä investointien ja poistojen tasoa pitäisi pystyä laskemaan kunnan tulojen ja palvelutarpeen vähenemisen mukaisesti. Vuonna 2023 valmistellun, valtuuston vielä hyväksymättömän kiinteistöselvityksen mukaan Sonkajärven kunnan omistamien kiinteistöjen pinta-ala oli keskimäärin 9,7 brm² / asukas, joka oli hieman yli tilastollisen keskiarvon. Maakuntien tilastokeskuksen tekemän tilatietohankkeen vuoden 2020 tilastojen mukaisesti kuntien omistamien kiinteistöjen pinta-ala oli keskimäärin 8,3 brm² / asukas. Sonkajärven kunnalla oli hallinnassaan ja käytössään rakennuksia/tiloja yhteensä 39 kpl, joiden yhteenlaskettu bruttopinta-ala oli 35540,0 brm². Vuonna 2018 tehtyyn kiinteistökartoitukseen nähden kunnan omistamaa kiinteistökantaa oli saatu pienennettyä noin 5000,0 brm². Sonkajärven kunnalla arvioitiin olevan kuitenkin edelleen myytäviin tai purettaviin rakennuksiin liittyviä vuosikustannuksia yhteensä 57 500 euron edestä.

Kunnan oman toiminnan edellyttämien kiinteistöjen lisäksi kunnan talouden kehitykseen vaikuttavat Pohjois-Savon hyvinvointialueen käytössä olevat vuokrakiinteistöt. Hyvinvointialueiden lakisääteinen velvoite vuokrata sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käytössä olevat kiinteistöt päättyy 31.12.2025. Mahdollisen uuden perustettavan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kiinteistöjen omistamisesta, hallinnoinnista ja vuokraamisesta vastaavan yhtiön perustaminen on valmisteltava ja päätettävä vuoden 2025 aikana. Vuokraneuvottelut Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa on käynnistetty. Riippumatta siitä, vastaako tilojen vuokraamisesta kunta vai kunnan omistama yhtiö, konsernin ulkoisten toimintatuottojen ja taloudellisen tilanteen kehittymisen osalta vuokraneuvottelujen lopputulos on ensisijaisen tärkeä.

1.1.10 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin.

Hyvinvointialueuudistus on vähentänyt kunnan strategisia riskejä, jotka liittyvät kasvaviin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin. Muilta osin päätöksenteon siirtyminen pois kunnalta on lisännyt strategisia riskejä. Hyvinvointialue tekee jatkossa päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluverkosta Sonkajärven kunnan alueella. Sonkajärven kunta ei pysty vaikuttamaan hyvinvointialueen päätöksentekoon suoraan vaan lähinnä lausunnoin ja yhdyspintayhteistyön kautta. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus vaikuttavat merkittäväällä tavalla kunnan elinvoimaan.

Työllisyyspalveluiden siirtyminen valtiolta kuntien yhteistyöhön perustuvilla työllisyysalueilla vaikuttaa Sonkajärven kunnan talouden tulevaisuuden näkyymiin merkittäväällä tavalla. Sonkajärven kunnan

työllisyyspalvelut järjestetään jatkossa Ylä-Savon työllisyysalueella. Työllisyysalueen palvelujen lisäksi kunnan menot kasvavat työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvamisen myötä. Sonkajärven kunnan on tulevaisuudessa pystyttävä varautumaan siihen, että yleisessä työllisyystilanteessa ja laajemmin kansantaloudessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat kunnan menoihin aiempaan enemmän ja suuremmin.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit koskevat muun muassa päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluja ja lainsäädännön muutoksia.

Kunnan henkilöstön ikääntyminen on keskeinen toiminnallinen riski. Vakituisen henkilöstön eläkepoistuma-arvio vuosina 2023–2027 on keskimäärin 4 henkilöä/vuosi. Lisäksi työkyvyttömyyseläkkeitä on vuosittain arviolta 1–2 kpl. Eläkepoistuma vuosina 2023–2027 on arviolta yhteensä 16 % vakituisesta henkilöstöstä. Kunnassa on edistettävä ikääntyvän henkilöstön jaksamista ja löydettävä keinoja osaamisen siirtämiseen. Ikääntyminen mahdollistaa toisaalta myös organisaatio- ja henkilöstörakenteen uudelleentarkastelemisen. Työyhteisöille on varmistettava riittävä tuki muutostilanteissa. Osaavan henkilöstön rekrytointi kuntaan on tietyillä osaamisalueilla haastavaa. Osa kunnan toimintayksiköistä on verrattain pieniä. Yksikön koko rajoittaa esimerkiksi sijaisjärjestelyjen tekemistä. Ohut organisaatio tarkoittaa myös sitä, että yksittäisen työntekijän tehtäväkuvaan voi kuulua erikoistuminen laajenevaan määrään erityyppisiä tehtäviä, mikä voi aiheuttaa haasteita rekrytointiin ja perehdyttämiseen. Henkilöstön jaksamista, työkykyä ja osaamista on tarpeen tukea.

Kunnan toiminnan sähköistymiseen liittyy henkilöstön osaamiseen liittyviä riskejä. Tulevina vuosina kunnan suunnitelmassa on siirtäjä kokonaisuudessaan sähköiseen arkistointiin ja sähköisten lomakkeiden käyttöön. Mitä enemmän toiminnot siirtyvät sähköiseen muotoon, sen suurempi merkitys henkilöstön tietojärjestelmiä ja tietoturva koskevalla osaamisella. Kunnan toimintaan kohdistuvat tietoturvaohut ovat yleisen kansallisen turvallisuustilanteen heikentymisen myötä kasvussa. Tulevaisuudessa tekoälyyn pohjautuvien ratkaisujen hyödyntäminen tulee edellyttämään työntekijöiltä kyvykkyyttä omaksua uudenlaisia tapoja hyödyntää tietotekniikkaa. Tekoälynkäyttöön otossa on jossain määrin kyse filosofisesta muutoksesta eli kyse on järjestelmästä toiseen siirtymistä suuremmasta muutoksesta työntekoon. Muutoksessa tulee huolehtia henkilöstön riittävästä perehdyttämisestä, jotta henkilöstön jäsenet osaavat toisaalta toimia tietoturvallisesti ja tehokkaasti mutta toisaalta myös jaksavat työssään ja saavat onnistumisen kokemuksia päivittäisessä työssään.

Työvoimapula uhkaa myös kunta-alaa. Kunta-alan houkuttelevuuteen työpaikkana on syytä kiinnittää erityistä huomioita. Tulee pohtia keinoja, joilla henkilöstölle mahdollistetaan etenemismahdollisuudet uralla, riittävä kompensatio työpanoksesta sekä mielekkäät ja mielenkiintoiset tehtäväkokonaisuudet. Panostamalla näihin asioihin sekä työhyvinvointiin kunta pystyy kilpailemaan osaavasta ja pätevistä työvoimasta.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät muun muassa talouden tasapainoon, tulorahoituksen riittävyyteen, investointeihin ja rahoitukseen. Rahoitusriskit voidaan ryhmitellä korkoriskiksi, valuuttariskiksi, likviditeettiriskiksi ja luottoriskiksi. Aikaisemmissa luvuissa on jo käsitelty kattavasti kunnan keskeisiä taloudellisia riskejä: väestönkehityksen vaikutuksia valtionosuuksiin ja verotuloihin, valtionosuusudistusta, kunnan kiinteistöihin liittyviä investointitarpeita, työllisyydenhoidon ja työttömyystukien maksuosuuksiin

liittyviä kustannuksia ja hyvinvointialueen palveluverkkoratkaisuja. Näitä kunnan taloudellisia riskejä ei toisteta tässä luvussa.

Konserniyhteisöihin liittyvät riskit

Kunnantakausten kokonaismäärä oli 31.12.2024 yhteensä 3,1 milj. euroa, joista suurimmat takausvastuut olivat Sonkakoti Oy:lle 2,6 milj. euroa, Iskola Oy:lle 224 000 euroa, Ylä-Savon Vesi Oy:lle 95 000 euroa ja Ylä-Savon Jätehuolto Oy:lle 136 000 euroa. Takauksiin ei liity tällä hetkellä merkittäviä riskejä.

Kunnan osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvo 31.12.2024 oli 5,0 milj. euroa (2023: 2,1 milj. euroa), josta tytäryhteisöjen osakkeita on 3,7 milj. euroa, kuntayhtymien osuuksia 0,3 milj. euroa. Tytäryhteisöjen osakkeiden kokonaisarvon merkittävä nousu johtuu Sonkajärven Vesi Oy:n perustamisesta. Muita osakkeita ja osuuksia on 1 milj. euroa. Osakkeisiin ja osuuksiin ei liity tällä hetkellä merkittäviä riskejä.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

1.2.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kunnan tehtävien, toimivallan ja vastuiden jako on dokumentoitu kunnan hallintosääntöön. Kunnan sisäisen valvonnan ohje on tullut voimaan 1.1.2017 ja riskienhallintaohje 1.1.2019.

Muita kunnan toimintaa ja hallintoa ohjaavia keskeisiä ohjeita ovat:

- omistajapolitiikka
- konserniohjeet
- tietoturva- ja tietosuojaohjeistukset sekä -koulutukset
- hankintaohje
- henkilöstöohjelma
- tiedonhallintamalli

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan velvollisuutena on osana taloudenhoidon tehtävää järjestää kunnan ja kuntakonsernin kokonaisvaltainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta, ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toimeenpano, valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä raportoida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä toimintakertomuksessa.

Kunnanhallitus:

1. valmistelee sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeen ja menettelytavat;
2. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan ja että riskien toteutumisen vaikutukset, todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan;
3. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
4. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä (raportointivastuu).

Valtuuston tehtävänä on hyväksyä sisäisen valvonnan ohje.

Toimielimien velvollisuutena on järjestää toimielimen ja tulosalueiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä ohjata ja valvoa niiden toimeenpanoa sekä raportoida niistä ohjeiden mukaisesti.

Kunnan johtoryhmän tehtävä on toimeenpanna sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja määräykset sekä koordinoita sisäisen valvonnan raportointia toimintakertomuksessa.

Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulosalueillaan sekä raportoida siitä ohjeiden mukaisesti. Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on siten ohjata ja seurata alaistaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Viranhaltijoiden tulee toimeenpanna riittävät sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat menettelytavat ja valvoa niiden toimivuutta.

Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Viime kädessä tilintarkastajalla on harkintavalta, ketkä ovat tilivelvollisia. Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei vapauta esimiestä alaistensa toiminnan valvontavastuusta.

Konserniyhteisöjen velvollisuutena on järjestää sisäinen valvonta ja riskienhallinta organisaatiossaan huolellisesti. Riskienhallinnassa on otettava huomioon kunnan omistajapoliittiset tavoitteet ja konserniohje hyvän hallintotavan mukaisesti. Konserniyhteisöjen tulee raportoida kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle konserniyhteisön merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä.

Henkilöstön velvollisuutena on toimia tavoitteiden ja annettujen ohjeiden mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan sekä raportoida havaitsemistaan epäkohdista esimiehilleen.

Esimies vastaa siitä, että yksikön henkilöstön toimivalta ja vastuut ovat ajan tasalla ja että ne on asianmukaisesti määritelty. Esimiehen on varmistettava, että henkilöstö on tietoinen omasta tehtävästään ja tavoitteistaan. Esimiehen on luotava edellytykset tehtävistä suoriutumiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen. Esimiehen on myös varmistettava, että henkilöstö hallitsee tehtävänsä edellyttämät asiat. Tarvittaessa heille on järjestettävä työtehtävien edellyttämää koulutusta. Esimiehen on jatkuvasti seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä tarpeellisiin kehittämistoimiin heti, kun hän havaitsee lainsäädännön, muiden sääntöjen, ohjeiden ja päätösten vastaista tai muutoin tehotonta toimintaa.

Esimiehen on käytävä säännöllisesti kehityskeskustelut, joissa toimintatavoitteiden lisäksi käydään läpi alaisen toimivalta ja vastuut sekä sovitaan toteutettavasta seurantajärjestelmästä. Toimivallan siirto tai muu merkittävä tehtävänanto on dokumentoitava viranhaltijapäätöksellä.

Päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta

Kunnan päätöksenteko perustuu hyvän hallinnon mukaisesti julkisuusperiaatteeseen ja avoimuuteen. Päätöksentekoa ohjaavat lainsäädäntö ja hallintosääntö. Kuntalaisten asianmukainen kohtelu edellyttää, että henkilöstö toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ja tuntee kuntalain, hallintolain ja julkisuuslain lisäksi riittävästi muuta lainsäädäntöä omalta vastuualueeltaan. Päätöksentekoprosessin sisäisen valvonnan kannalta on tärkeää, että päätöksentekoprosessissa käytetään sähköistä asianhallintajärjestelmää.

Oikaisuvaatimuksia tuli neljä:

- Oikaisuvaatimus teknisen lautakunnan päätökseen 13.2.2024 § 12 ”Kiinteistönhoitajan toimen täyttäminen
- Oikaisuvaatimus sivistyslautakunnan päätökseen 19.3.2024 § 27 ”Sonkajärven perusopetuksen tuntijaon päivittäminen 1.8.2024 alkaen”
- Oikaisuvaatimus sivistyslautakunnan päätökseen 8.10.2024 § 78 ”Tapahtuma-avustus Sonkajärven Helluntaiseurakunnan tapahtumaan”

Talousarvioprosessin sisäinen valvonta

Talouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmän perustana on valtuuston vuosittain hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma sekä siihen perustuvat käyttösuunnitelmat. Talouden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle ja kunnanhallitukselle niiden päättämällä aikataululla ja tavalla.

Talousarvioprosessissa ei havaittu vuoden 2024 aikana puutteita.

Kirjanpito- ja maksuliikenneprosessin sisäinen valvonta

Toimielinten ja tulosalueiden esimiesten on huolehdittava siitä, että oman toimialueen toimintakulut suoritetaan ja toimintatulot kannetaan oikeamääräisinä ja ajallaan noudattaen lakia, taksoja, sopimuksia ja hyvää kauppatapaa. Menotositteen hyväksyjä on vastuussa laskun tarkastamisesta ja oikeellisuudesta. Hyväksymisoikeuksista varahenkilöineen on ylläpidettävä ajantasaista listaa, joka jokaisen toimielimen on vuosittain hyväksyttävä alaisensa henkilöstön osalta. Kunnan tuloista osa saadaan lainsäädäntöön, viranomaisten päätöksiin tai sopimukseen perustuvina tilityksinä, joista osa suoritetaan hakemusten ja kustannusselvitysten perusteella ja osa ilman hakemusta. Tuloista valvontavastuussa oleva henkilö on kyseisen toimielimen tai tulosalueen tilivelvollinen viranhaltija, joka vastaa siitä, että hakemukset ja tilitykset tehdään ajallaan, ja että tulon perusteet ovat oikeat. Kunnan saatavat on laskutettava ja perittävä tehokkaasti, nopeasti ja taloudellisesti noudattaen lakia, sopimuksia ja hyvää kauppa- ja perintätapaa sekä ottaen huomioon myös hyvän asiakaspalvelun vaatimukset. Päätökset ja sopimukset on tehtävä kirjallisesti ja siten, että ne sisältävät laskutuksessa tarvittavat tiedot (mukaan lukien arvonlisäverotiedot).

Jokainen maksutapahtumaa todentava tosite on varustettava asiatarkastus-, hyväksymis- ja tilimerkinnoilla. Asiatarkastajan on tarkastettava, että lasku, tilaus ja toimitus vastaavat toisiaan ja että lasku täyttää kirjanpito- ja arvonlisäverolain vaatimukset. Asiatarkastaja myös tiliöi laskun.

Hyväksyjän on varmistettava, että kulun suorittamiseen on käytettävissä määräraha ja että laskutus on hankintapäätöksen, vuokra-, urakka-, yhteistyö- tai muun sopimuksen mukainen. Kulu kirjataan kirjanpitolilille, jonne se luonteensa mukaisesti kuuluu, vaikkei tilillä olisikaan talousarvion käyttösuunnitelmassa määrärahaa. Tällöin on huolehdittava siitä, ettei tulosalueen kokonaismääräraha ylitä. Hyväksyjä vastaa siitä, että lasku on tarkastettu ja tiliöity oikein.

Toimielimen on jokaisen tilivuoden alussa nimettävä henkilöt, jotka sen puolesta hyväksyvät tositteet, sekä heille varahenkilöt. Asiatarkastajana ja hyväksyjänä ei saa olla sama henkilö. Kunnanjohtajalla ja talous- ja hallintojohtajalla on oikeus hyväksyä tositteet koko talousarvion alueelta silloin, kun varsinainen hyväksyjä ja varahenkilö ovat estyneinä tai kun lasku koskee hyväksyjää itseään.

Omaisuuksien hallinnoinnin sisäinen valvonta

Kunnan omaisuus kirjataan kunnan taseeseen. Kunnan omaisuutta ja rahavaroja on hoidettava riskittömästi ja tuloa tuottavasti. Kunnan henkilöstön velvollisuutena on huolehtia siitä, ettei kunnan omaisuutta katoa ja että se pidetään kunnossa ja että sitä käytetään taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnan omaisuuteen kohdistuneet vahingonteot tai rikokset on tarvittaessa ilmoitettava poliisille.

Tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta

Tietohallintovastaava vastaa yleisestä tietoturvallisuuden valvonnasta ja seurannasta. Toimielimen ja tulosalueen sisäisestä tietoturvan toteuttamisesta ja valvonnasta vastaa esimies. Jokaisen työntekijän on omassa työssään noudatettava tietoturva- sekä tietosuojaohjeita ja määräyksiä.

Kunta tekee tiivistä yhteistyötä Savon ICT Palvelut Oy:n kanssa tietohallintoon ja tietoturvaan liittyen. Tietoturvapoikkeamasta ilmoittaminen on ohjeistettu kunnan intranet-sivuilla.

Kunnassa on tietosuojavastaava ja koko henkilöstö sekä luottamushenkilöt on koulutettu tietosuojasioihin. Tietosuojaa ja turvaa koskevat seuraavat ohjeistukset:

- Tietosuoja- ja tietoturvapoliittika
- Henkilötietojen käsittely Sonkajärven kunnassa
- Henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvaperiaatteet
- Luottamushenkilön tietosuoja- ja tietoturvaperiaatteet
- Tiedonhallintamalli

Rekisteritietojen tarkastuspyyntö, tietopyyntö henkilötietojen käsittelystä sekä henkilörekisteriin talletetun henkilötiedon korjaamisvaatimus –lomakkeet löytyvät kunnan internet-sivuilta.

Kunnassa tehtiin vuonna 2024 kaksi ilmoitusta tietoturvapoikkeamasta. Poikkeamat selvitettiin Savon ICT-palvelut Oy:n kanssa ja toisessa tapauksessa palvelun toimittajan kanssa.

1.2.2 Riskienhallinnan järjestäminen

Sonkajärven kunnan riskienhallintaprosessi koostuu kahdeksasta vaiheesta, jotka perustuvat riskienhallinnan kansainvälisiin suosituksiin ja standardeihin:

1. Toimintaympäristön määrittäminen
2. Tavoitteiden asettaminen ja perustehtävät
3. Riskien tunnistaminen
 - a. Riskien itsearviointi
 - b. Vuosittain tehtävä
 - c. Huomioidaan toimintaympäristön muutokset
4. Riskien arvioiminen
 - a. Riskien tunnistamisen yhteydessä
 - b. Arvioidaan todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta asteikolla 1–4
5. Riskeihin vastaaminen (hallintatoimet)
 - a. Riskien priorisointi
 - b. Toimenpiteiden valinta
6. Valvontatoimenpiteet (kontrollit)
7. Raportointi
8. Seuranta

Riskienhallintaprosessin vaiheet 1 ja 2 dokumentoidaan kuntastrategiaan sekä vuosittain laadittavaan talousarvioon. Toimintaympäristö määritellään Sonkajärven kuntastrategiassa sekä vuosittaisessa talousarviossa, mutta siihen liittyviä muutoksia seurataan jatkuvasti ja niihin reagoidaan tarpeen mukaan. Sonkajärven kunnan perustehtäviä säätelevät useat lait ja asetukset. Tavoitteet asetetaan Sonkajärven kunnan kuntastrategiassa ja muissa strategioissa ja suunnitelmissa. Tavoitteita täsmennetään vuosittain talousarviossa.

Vaiheet 3–6 dokumentoidaan erilliseen vuosittain päivitettävään riskienhallintaohjelmaan. Riskienhallintaohjelma laaditaan toimielintasolla ja sen laatimisesta vastaavat toimielinten esittelijät. Ohjelman laatimiseen osallistuvat tulosalueiden esimiehet. Riskienhallintaohjelma käsitellään ao. toimielimessä talousarviovuoden keväällä ja tarvittaessa. Mikäli kesken tilikauden havaitaan merkittäviä uusia riskejä, tulee niistä raportoida

välittömästi ao. toimielimelle. Riskit tulee käsitellä toimielimessä riskienhallintaprosessin vaiheiden 3–6 mukaisesti ja dokumentoida ne riskienhallintaohjelmaan.

Kunnanhallitus on käsitellyt riskienhallintaohjelman 22.4.2024, tekninen lautakunta 25.6.2024, sivistyslautakunta 18.2.2025, Sukevan aluelautakunta 2.5.2024.

Vaiheet 7 ja 8 toteutetaan tilinpäätösprosessin yhteydessä. Riskienhallinnan toimeenpanosta, tuloksellisuudesta ja olennaisimmista riskeistä raportoidaan toimintakertomuksessa. Seurannalla tarkoitetaan riskienhallinnan tehokkuuden arviointia ja riskienhallinnan kehittämistä. Seurannasta vastaa kunnanhallitus.

1.2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Tarkastuslautakunta esitti tilinpäätöksen 2023 arvioinnin yhteydessä, että konserniin kuuluvan yhtiön olisi merkittävien päätösten osalta pyydettävä ennakkopäätös kunnanhallitukselta konserniohjeen mukaisesti. Vuoden 2024 aikana esitystä on pyritty viemään käytäntöön. Konserniin kuuluvien yhtiöiden asioita on käsitelty pykäläasioiden lisäksi säännöllisesti kunnanjohtajan ajankohtaisissa asioissa. Kunnanjohtajan ajankohtaisten asioiden osalta pöytäkirjauskäytäntöjä on kehitetty siten, että pöytäkirjaan on tehty merkinnät käsitellyistä aiheista otsikkotasolla.

Kunnan sopimusasiakirjoja on kartoitettu ja järjestelty niiden sähköistämistä varten. Asiakirjoja ei kuitenkaan vielä vuoden 2024 aikana viety asiantuntijajärjestelmään, sillä asiantuntijajärjestelmän sopimushallintaominaisuuden asetusten ja toimintamallien luominen on kesken. Kunnan tekemien kiinteistöjen ja maa-alueiden vuokraamista koskevien sopimusten läpikäynti on tehty tilapalvelujen lähiarkiston osalta. On kuitenkin edelleen mahdollista, että kartoittamattomia sopimuksia on osana muita kunnan paperisia aineistoja. Tilapalvelut jatkaa tilanteen selvittämistä edelleen vuoden 2025 aikana.

Vuoden 2024 aikana havaittiin, että kunnan jätehuoltopalvelut ovat kilpailuttamatta osana jäteastioiden vähentämiseksi syksyllä 2024 tehtyä listausta. Teknisen toimen laskelmien mukaan jätehuoltopalvelukustannukset ennen astioiden vähentämistä oli noin 15 000 euroa vuodessa. Tekninen toimi toteuttaa palvelusopimuksen kilpailutuksen vuoden 2025 aikana.

Sopimusasiakirjojenhallintaa ja sopimusten hallintaprosessia aina päätöksenteosta toimeenpanoon ja laskutukseen saakka on tarpeen kehittää edelleen. On varmistettava, että päätökset, sopimusten sisältö ja toimeenpano vastaavat toisiaan, että sopimukset tukevat kunnan taloudellista ja tuloksellista toimintaa.

1.2.4 Selonteon valmistelu ja käsittely

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko on valmisteltu johtoryhmässä käytyjen keskustelujen pohjalta. Johtoryhmässä ovat edustettuna toimielimien esimiehet/esittelijät. Selonteko sisältää kokonaiskatsauksen kunnan sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma

	<u>1.1.-31.12.2024</u>		<u>1.1.-31.12.2023</u>	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	388 560,60		1 429 471,53	
Maksutuotot	113 263,84		109 921,17	
Tuet ja avustukset	401 526,62		539 977,94	
Muut toimintatuotot	<u>2 730 787,70</u>	3 634 138,76	<u>1 598 036,77</u>	3 677 407,41
Valmistus omaan käyttöön		15 687,39		18 473,47
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 717 644,19		-5 661 041,48	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 210 087,90		-1 238 658,89	
Muut henkilösivukulut	-178 136,69		-176 986,72	
Palvelujen ostot	-3 136 358,55		-3 924 073,66	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 733 822,14		-2 206 259,82	
Avustukset	-556 812,80		-524 196,07	
Muut toimintakulut	<u>-345 573,19</u>	-12 878 435,46	<u>-419 424,32</u>	-14 150 640,96
TOIMINTAKATE		-9 228 609,31		-10 454 760,08
Verotulot		8 149 395,14		8 099 830,32
Valtionosuudet		4 654 255,00		4 462 336,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	131 173,40		135 427,91	
Muut rahoitustuotot	854 885,91		627 197,85	
Korkokulut	-173 541,96		-160 914,57	
Muut rahoituskulut	<u>-3 142,36</u>	809 374,99	<u>-23 771,85</u>	577 939,34
VUOSIKATE		4 384 415,82		2 685 345,58
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 119 859,91		-1 221 629,43	
Arvonalentumiset	<u>-15 223,34</u>	-1 135 083,25	<u>-5 130,39</u>	-1 226 759,82
TILIKAUDEN TULOS		3 249 332,57		1 458 585,76
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-445 611,10		-2 786 279,46
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		381 000,00		2 250 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		<u>3 184 721,47</u>		<u>922 306,30</u>

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön}).$

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenosta valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnittelukaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä jaksolla.

Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista poistonalaista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo-rahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa. Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulo-rahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattavat olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulo-rahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutokset tilikaudella.

1.4 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	4 384 416		2 685 346	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 107 573	3 276 842	507 000	3 192 346
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-4 484 578		-2 215 645	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	186 756		70 890	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 917 577	-380 245	1 905 942	-238 813
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		2 896 597		2 953 533
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
Antolainasaamisten lisäykset	-150 000		0	
Antolainasaamisten vähennykset		-150 000		0
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 123 642		-1 700 813	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-1 123 642		-1 700 813
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
Toim.antojen varojen ja pääomien muutokset	-18 774		512	
Saamisten muutos	-837 255		-57 541	
Korottomien velkojen muutos	-286 191	-1 142 219	-1 505 370	-1 562 399
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-2 415 862		-3 263 212
RAHAVAROJEN MUUTOS		480 736		-309 680
RAHAVAROJEN MUUTOS				
Rahavarat 31.12.	5 618 796		5 138 060	
Rahavarat 1.1.	5 138 060	480 736	5 447 740	-309 680

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

MAKSUVALMIUS*Kassan riittävyys (pv)*

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Tase**VASTAAVAA****Vuosi 2024****Vuosi 2023****A PYSYVÄT VASTAAVAT****I Aineettomat hyödykkeet**

1, Aineettomat oikeudet

1 002,31

18 799,32

2. Muut pitkävaikutteiset menot

116 119,91

118 035,07

117 122,22

136 834,39

II Aineelliset hyödykkeet

1. Maa- ja vesialueet

1 551 459,56

1 521 036,87

2. Rakennukset

18 222 350,02

18 638 292,58

3. Kiinteät rakenteet ja laitteet

1 588 195,04

3 702 730,30

4. Koneet ja kalusto

322 581,81

234 552,05

5. Muut aineelliset hyödykkeet

7 568,46

7 568,46

6. Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat

233 104,83

473 808,10

21 925 259,72

24 577 988,36

III Sijoitukset

1. Osakkeet ja osuudet

5 011 161,78

2 113 315,97

3. Muut lainasaamiset

224 554,66

74 554,66

4. Muut saamiset

185 426,04

185 426,04

5 421 142,48

2 373 296,67

B TOIMEKSIANTOJEN VARAT

1. Valtion toimeksiannot

120 100,50

151 383,94

2. Lahjoitusrahastojen varat

355 657,53

355 122,59

475 758,03

506 506,53

C VAIHTUVAT VASTAAVAT**II Saamiset**

Pitkäaikaiset saamiset

1. Lainasaamiset

1 235 000,00

0,00

1 235 000,00

0,00

Lyhytaikaiset saamiset

1. Myyntisaamiset

117 838,25

429 882,48

2. Lainasaamiset

0,00

0,00

3. Muut saamiset

155 506,64

250 968,00

4. Siirtosaamiset

85 778,25

76 017,90

359 123,14

756 868,38

IV Rahat ja pankkisaamiset

5 618 795,53

5 138 059,79

VASTAAVAA YHTEENSÄ**35 152 201,12****33 489 554,12**

VASTATTAVAA**Vuosi 2024****Vuosi 2023****A OMA PÄÄOMA**

I Peruspääoma	9 331 615,50	9 331 615,50
III Muut omat rahastot	44 082,44	44 082,44
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	9 941 703,01	9 019 396,71
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 184 721,47	922 306,30
	<u>22 502 122,42</u>	<u>19 317 400,95</u>

B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

1. Poistoero	4 660 533,70	4 214 922,60
2. Vapaaehtoiset varaukset	<u>1 000 000,00</u>	<u>1 400 000,00</u>
	5 660 533,70	5 614 922,60

C PAKOLLISET VARAUKSET

2. Muut pakolliset varaukset	398 669,73	507 000,00
------------------------------	------------	------------

D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

1. Valtion toimeksiannot	120 100,50	151 383,94
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	<u>337 041,81</u>	<u>355 280,51</u>
	457 142,31	506 664,45

E VIERAS PÄÄOMA

I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 863 192,00	4 847 046,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	168 588,83	215 097,97
7. Muut velat	<u>7 749,70</u>	<u>7 749,70</u>
	4 039 530,53	5 069 893,67
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	283 854,00	378 292,64
3. Lainat julkisyhteisöiltä	45 883,73	44 724,10
5. Saadut ennakot	3 322,46	1 552,11
6. Ostovelat	663 446,51	798 915,72
7. Muut velat	115 682,56	142 050,85
8. Siirtovelat	<u>982 013,17</u>	<u>1 108 137,03</u>
	2 094 202,43	2 473 672,45

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

<u>35 152 201,12</u>	<u>33 489 554,12</u>
-----------------------------	-----------------------------

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku

kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

$$= [\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön. Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa Valmistus omaan käyttöön, Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja Pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut. Lyhytaikaisten lainojen ja Oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona. Kokonaistulot ja -menot -laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja -menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman Rahavarojen muutos vähennettynä Muut maksuvalmiuden muutokset -erän summalla.

TULOT

TOIMINTA

TOIMINTATUOTOT	3 634 139
VEROTULOT	8 149 395
VALTIONOSUUDET	4 654 255
KORKOTUOTOT	131 173
MUUT RAHOITUSTUOTOT	854 886
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT	-1 003 683

INVESTOINNIT

RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	186 756
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	3 917 577

KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	20 524 498
-------------------------------	-------------------

MENOT

TOIMINTA

TOIMINTAKULUT	12 878 435
- VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	-15 687
KORKOKULUT	173 542
MUUT RAHOITUSKULUT	3 142
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
+/- PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS	108 330
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-4 440

INVESTOINNIT

INVESTOINTIMENOT	4 484 578
------------------	-----------

RAHOITUSTOIMINTA

ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	150 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	1 123 642

KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	18 901 543
-------------------------------	-------------------

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 20 524 498 - 18 901 543 = 1 622 955

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 480 736 - (-1 142 219) = 1 622 955

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

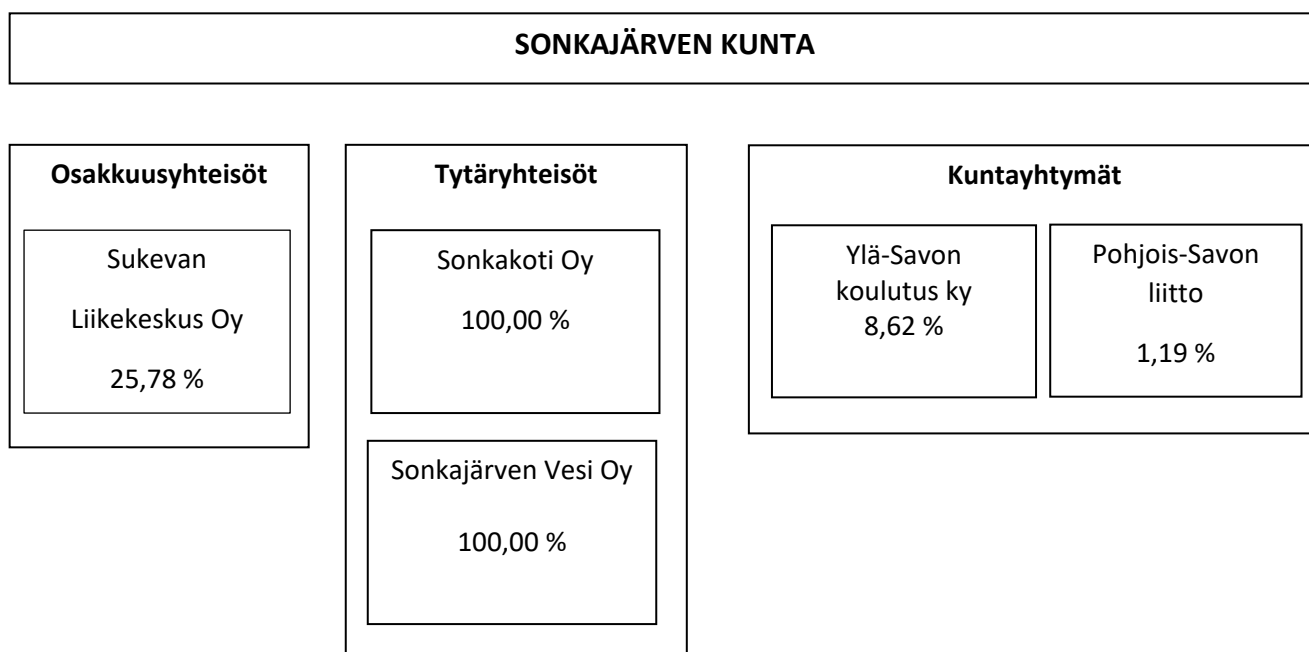
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Sonkajärven kuntakonserniin on vuonna 2024 kuulunut kaksi tytäryhteisöä, yksi osakkuusyhteisö sekä kaksi kuntayhtymää. Edelliseen vuoteen verrattuna tytäryhteisöistä on poistunut Aluekehityssäätiö ja uutena tullut Sonkajärven Vesi Oy.

KONSERNIRAKENNE 31.12.2024

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Omistajapolitiikka ja konserniohje ohjaavat konsernin toiminnan ohjausta. Tilikaudella 2024 omistajaohjaus tytäryhteisöille on ollut riittävää ja tiedonkulku on järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnanjohtaja sekä luottamushenkilöt toimivat tytäryhteisöjen hallituksissa ja toteuttavat siten omistajapoliittista ohjausta tytäryhteisöihin. Lisäksi tapauskohtaisesti yhteisöedustajia voidaan ohjeistaa, yhtiöiden edustajia kuulla suullisesti ja järjestää suunnittelukokouksia merkittävistä konsernia koskevista asioista. Kunnanhallitus on ajankohtaisista asioista keskusteltaessa ja pykäläasioina antanut aiempaa aktiivisemmin omistajaohjausta tytäryhteisöille.

Vuoden 2024 talousarviossa kuntakonsernille on asetettu seuraavat tavoitteet:

Kuntakonsernille asetettavat tavoitteet	TP 2022	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kertynyt ylijäämä/asukas, euroa	3 322	>0	>0	>0
Vuosikate/poistot, %	1 498	>80	>80	>80
Lainat ja vastuut/asukas, euroa	5 961	<10 000	<10 000	<10 000
Laskennallinen lainanhoitokate	1,4	>0,8	>0,8	>0,8

Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä per asukas oli 4 590 euroa, vuosikate per poistot oli 283 %, lainat ja vastuut per asukas olivat 2 515 euroa ja laskennallinen lainanhoitokate oli 3,8. Kuntakonsernin tavoitteet saavutettiin hyvin.

Tytäryhteisöille asetettiin seuraavat tavoitteet:

	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Sonkakoti Oy				
Asuntojen käyttöaste, %	97,1	95	95	95
Vuokrasaatavat, 1000 euroa	17	<18	<18	<18
Omavaraisuusaste, %	30,29	28	28	28
Sonkajärven Vesi Oy				
Voitto / tappio, euroa		0	0	0
Lainan lyhennys kunnalle, euroa		65 000	65 000	65 000

Sonkakoti Oy:n asuntojen käyttöaste oli 93,22 %, eli jäi hieman tavoitteesta 95 %. Vuokrasaatavien määrä 17 000 euroa alitti maksimitavoitteen 18 000 euroa. Omavaraisuusaste ylitti tavoitteen 25 % ollen 34,15 %.

Sonkajärven Vesi Oy ei vuonna 2024 päässyt omistajan asettamaan tulostavoitteeseen. Yhtiön tappio oli - 13 603,74 euroa. Yhtiö pystyi tekemään tavoitteena olleen 65 000 euron lainan lyhennyksen kunnalle.

SONKAKOTI OY

Sonkakoti Oy on Sonkajärven kunnan omistama kiinteistöyhtiö, jonka vastuulla on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja Sonkajärven kunnan alueella. Yhtiöllä on hallinnassaan 300 vuokra-asuntoa, joista 78 % sijaitsee Sonkajärven taajamassa ja loput Sukevan taajamassa.

SONKAKOTI OY:N STRATEGIA

Sonkakoti Oy Strategia 2022 – 2030

- Vuokra-asuntojen määrä ja laatu vastaa kysyntää
- Remontin yhteydessä asunnot korjataan esteettömäksi
- Etätöiden mahdollistaminen (Laajakaista + kaapeliTV)
- Sähköiset palvelut
- Huippu palvelua asukkaille
- Pihamaat / yleisilme pidetään siistinä
- Asuntojen edullisuus

Seurattavat mittarit

- Käyttöaste %
- Laajakaista asuntojen määrä %
- Esteettömien asuntojen määrä %
- Lainasalkun koko €/m²
- Energiakulutukset
- Asukastytytyväisyyskysely

Tunnusluvut/mittarit	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Asuinrakennukset, kpl	54	54	53
Asuinrakennukset, rakennustilavuus, m ³	59 743	59 444	56 582
Asuinhuoneistoala, m ²	15 685	15 685	14 908
Huoneistot, kpl	300	300	288
Toimistorakennukset, kpl	1	1	1
Toimistorakennus, kunnantalo, rak.tilavuus m ³	2 400	2 400	2 400
Toimistorakennus, kunnantalo, m ²	665	665	665
Liikevaihto, 1 000 €	1 932	2 069	2 006
Henkilökunta, henkilöitä	4	4	4
Keskivuokra, asuinhuoneistot €/m ²	9,13	9,44	9,45
Vuokra, kunnantalo €/m ² , sis. alv	15,80	18,80	18,80
Asuntojen vaihtuvuus, %	25	20	23
Asuntojen käyttöaste, %	95,7	95	93,22
Omavaraisuusaste, %	32,09	28	34,15
Maksuvalmius, quick ratio	0,37	0,4	0,65
Vuokrasaavat, 1 000 €	18	18	17
Lainakanta, 1 000 €	4 740	4 313	4 462
Lainanlyhennykset, 1 000 €	423	394	427
Poistot, 1 000 €	291	278	284
Rahoitustuotot ja kulut, 1 000 €	160	199	190

SONKAJÄRVEN VESI OY

Yhtiö aloitti toimintansa 1.1.2024. Ensimmäisen tilikauden tavoitteena oli pyrkiä selvittämään yhtiön todellinen kulurakenne ja löytää säästökohteita. Ensimmäisen tilikauden liikevaihto pysyi samanlaisena kuin se oli toiminnan ollessa Sonkajärven kunnan omaa toimintaa. Yhtiön tulevaisuuden tavoitteena on vähentää hule- ja vuotovesien määrää tekemällä vuotovesiselvityksiä ja korjaamalla kaivoja ja linjoja. Yhtiön lainamäärä on suuri suhteessa yhtiön liikevaihtoon, mutta velkamäärää lyhennetään suunnitelmallisesti ja korkoriskin on arvioitu olevan pieni lähivuosina.

Tilikauden aikana saatettiin loppuun kaksi Sonkajärven kunnan aloittamaa investointia. Lisäksi yhtiö onnistui vuoden 2024 alussa paikantamaan ja korjaamaan ison putkivuodon Taivallahdentien alueelta. Talousveden laatu on säilynyt koko tilikauden ajan laadukkaan täyttäen sille asetetut laatuvaatimukset, ja Sukevan jätevedenpuhdistamon toiminta täytti kaikki ympäristöluvan vaatimukset kaikilta jaksoilta.

		2024			2023 (Sonkajärven kunta)		
		SKJ	SVA	Jyrkkä	SKJ	SVA	Jyrkkä
Talousvesi- ja jätevesi							
Talousveden käyttömaksu (alv 25,5%)	€/m ³	2,21	2,21	2,21	2,21	2,21	2,21
Jäteveden käyttömaksu (alv 25,5%)	€/m ³	4,96	4,96	4,96	4,96	4,96	4,96
Verkostoon pumpattu vesi	m ³	149 292	76 574	2 825	182 340	66 316	
Laskutettu vesi	m ³	137 309	72 463	2 172	148 441	61 990	
Vuotovesi (puhdas)	%	8,03 %	5,37 %	23,12 %	18,59 %	6,52 %	
Vesijohtoverkoston pituus	m	19 000	27 320	3 000	19 000	27 000	3 000
Kulutuspaiikkoja	kpl	420	321	30	420	320	30
Puhdistettu jätevesi	m ³	113 149	66 606	2 056	107 564	75 172	4 197
Laskutettu jätevesi	m ³	57 006	31 692	1 407	56 474	30 281	
Vuotovesi (jäte)	%	49,62 %	52,42 %	31,57 %	47,50 %	59,72 %	
Viemäriverkoston pituus	m	20 000	27 000	2 000	20 000	27 000	2 000

Talous		2024
Omavaraisuusaste	%	67,22
Nettovelkaantumisaste	%	39,67
Maksuvalmius, quick ratio		2,16
Liikevaihto	mil €	1,080

1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sonkajärven kunnan vesihuoltolaitos yhtiöitettiin ja Sonkajärven Vesi Oy aloitti toimintansa 1.1.2024. Sonkajärven kunta omistaa Vesi Oy:n 100 % :sesti, joten yhtiöstä tulee kunnan tytäryhtiö ja osa kuntakonsernia.

Vastaava yhtiöittäminen tapahtuneen 1.1.2026 alkaen, kun Sonkajärven kunnan on yhtiötettävä Pohjois-Savon hyvinvointialueelle vuokratut sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöt. Yhtiön perustaminen tulee periaatteelliseen päätöksentekoon kevään 2025 aikana. Yhtiön toiminnan taloudelliset lähtökohdat selviävät Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa käytävissä vuokraneuvotteluissa kevään aikana. Kiinteistöjen siirtoon liittyvät askelmat viimeistellään syksyn 2025 aikana.

1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnan konserniohjeessa luodaan puitteet Sonkajärven kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistusohtaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöistä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Valtuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja niiden mukaisen omistajapolitiikan linjaukset, päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin sekä antaa ohjeet kuntaa eri yhteisöjen ja säätiöiden hallintoelimeissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Tilikauden aikana ei ole raportoitu merkittävistä poikkeamista.

Kunnanhallitus seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpideehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista. Kunnanhallitus myös vastaa tytäryhtiöiden valvonnan järjestämisestä, antaa konserniohjetta yksityiskohtaisemmat ohjeet tai delegoi ohjeiden antamisvaltuudet kunnan muulle viranomaiselle sekä antaa tilinpäätöksen yhteydessä valtuustolle selvityksen konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan konsernipolitiikkaa, vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä, seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle. Kunnanjohtaja seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhtiöiden hallituksen tai vastaavan toimielimen kokoukseen, jossa hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus.

Konserniraportoinnissa tytäryhtiöt ovat noudattaneet konserniohjeen määräyksiä ja toimittaneet toimielintensä esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kunnanjohtajalle. Tytäryhtiöt ovat myös raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan välitilinpäätöksen 30.6.2024 ja tilinpäätöksen 2024 yhteydessä. Konsernitilinpäätös 2024 on laadittu kunnan tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, osakkuusyhtiöt sekä kuntayhtymät. Konsernitilinpäätös käsittää konsernitaseen, -tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Keskitetysti järjestettyjä toimintoja kuntakonsernissa voivat olla muun muassa rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat ja riskienhallinta, vakuuttaminen, henkilöstöpolitiikka ja tietohallinto. Myös tiedottaminen ja markkinointi voidaan kuntakonsernissa hoitaa keskitetysti. Keskitettyjä konsernitoimintoja ei tilikaudella ole ollut, lukuun ottamatta ICT-palveluita, jotka ostetaan Savon ICT Palvelut Oy:ltä ja joita käyttävät joiltakin osin myös Sonkakoti Oy ja Sonkajärven Vesi Oy.

Tytäryhteisöjen riskienhallinta on järjestetty noudattamaan mahdollisuuksien mukaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa kunnan kanssa. Riskien vakuuttamisessa on noudatettu yhtenäisiä toimintaperiaatteita. Konsernivalvonta on järjestetty tytäryhtiöiden toimintaympäristö ja kokonaisuus huomioiden tarkoituksenmukaisella ja riittävällä tavalla.

1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma

	Vuosi 2024		Vuosi 2023	
Toimintatuotot	8 349 897		7 372 751	
Toimintakulut	-16 659 666		-17 126 994	
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3 416		798	
Toimintakate	-8 306 353		-9 753 444	
Verotulot	8 099 772		8 050 432	
Valtionosuudet	4 654 255		4 462 336	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	141 723		149 202	
Muut rahoitustuotot	854 566		607 722	
Korkokulut	-364 014		-322 038	
Muut rahoituskulut	-3 483	628 792	-4 366	430 520
Vuosikate	5 076 465		3 189 844	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 747 417		-1 600 784	
Omistuksen eliminointierot				
Arvonalentumiset	-46 847	-1 794 264	-5 130	-1 605 914
Satunnaiset erät	0		29 522	
Tilikauden tulos	3 282 201		1 613 452	
Tilinpäätössiirrot	3 627		549	
Tilikauden verot	-3 716		0	
Laskennalliset verot	-14 660		-17 926	
Vähemmistöosuudet	0		0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 267 452		1 596 076	

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut %	50,1	43,0
Vuosikate/Poistot, %	283	199
Vuosikate, €/asukas	1 422	878
Asukasmäärä 31.12.	3 569	3 635

Rahoituslaskelma

	Vuosi 2024		Vuosi 2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 076 465		3 189 844	
Satunnaiset erät	0		29 522	
Tilikauden verot	-3 716		0	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 133 065	3 939 684	523 755	3 743 121
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-5 635 163		-2 451 684	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	201 827		74 923	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 918 852	-1 514 484	1 906 592	-470 168
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 425 200		3 272 953
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys				
Antolainasaamisten vähennys		0		0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	130 000		113 458	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 681 068		-2 184 183	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-1 551 068		-2 070 725
Oman pääoman muutokset		-2 654		-248 067
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-19 563		236 179	
Vaihto-omaisuuden muutos	-49 263		-11 468	
Saamisten muutos	-13 198		-50 496	
Korottomien velkojen muutos	-224 766	-306 790	-1 446 347	-1 272 132
Rahoituksen rahavirta		-1 860 511		-3 590 924
Rahavarojen muutos		564 689		-317 971
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 687 379		6 122 690	
Rahavarat 1.1.	6 122 690	564 689	6 440 661	-317 971

Konsernitase**VASTAAVAA****Vuosi 2024****Vuosi 2023****PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet	11 896	8 480
Muut pitkävaikutteiset menot	118 562	143 324
Ennakkomaksut	0	0
	<u>130 458</u>	<u>151 804</u>

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	1 841 162	1 814 373
Rakennukset	24 783 318	21 779 128
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 625 301	3 741 674
Koneet ja kalusto	486 408	339 893
Muut aineelliset hyödykkeet	7 568	7 568
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	239 457	534 641
	<u>28 983 215</u>	<u>28 217 277</u>

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosuudet	45 240	41 825
Muut osakkeet ja osuudet	1 059 414	917 854
Muut lainasaamiset	18 173	18 173
Muut saamiset	185 426	185 426
	<u>1 308 254</u>	<u>1 163 278</u>

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	93 468	124 618
Lahjoitusrahastojen varat	355 658	355 123
Muut toimeksiannot	16 048	18 452
	<u>465 173</u>	<u>498 192</u>

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus	136 879	87 616
Aineet ja tarvikkeet	60 791	3 333
Muu vaihto-omaisuus	76 088	84 283
	<u>136 879</u>	<u>87 616</u>

Saamiset**Pitkäaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	0	240
Muut saamiset	0	0
Siirtosaamiset	0	0
	<u>0</u>	<u>240</u>

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	519 573	442 331
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	173 129	293 830
Siirtosaamiset	91 348	34 690
	<u>784 050</u>	<u>770 851</u>

Rahoitusarvopaperit

Sijoituks rahamarkkinainstrum	0	0
Muut arvopaperit	391 138	304 351
	<u>391 138</u>	<u>304 351</u>

Rahat ja pankkisaamiset

6 296 241	5 818 338
-----------	-----------

VASTAAVAA YHTEENSÄ

<u>38 495 407</u>	<u>37 011 947</u>
-------------------	-------------------

VASTATTAVAA**Vuosi 2024****Vuosi 2023****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	9 331 616	9 331 616
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat		0
Arvonkorotusrahasto	29 501	29 503
Muut omat rahastot	659 678	560 362
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	13 087 895	11 218 445
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 267 452	1 596 076
	<u>26 376 142</u>	<u>22 736 002</u>

VÄHEMMISTÖOSUUDET

0 15 322

POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET

Vapaaehtoiset varaukset	0	200 000
Muut pakolliset varaukset	0	
	<u>0</u>	<u>200 000</u>

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	413 625	542 756
	<u>413 625</u>	<u>542 756</u>

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	93 468	124 618
Lahjoitusrahastojen pääomat	338 168	356 751
Muut toimeksiantojen pääomat	17 980	19 397
	<u>449 616</u>	<u>500 766</u>

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 685 283	8 983 336
Lainat julkisyhteisöiltä	209 040	335 198
Saadut ennakot	1 008	
Pitkäaikaiset ostovelat	151 877	
Muut velat	43 149	7 750
Siirtovelat	254 208	
Laskennalliset verovelat	196 300	178 375
	<u>8 540 866</u>	<u>9 504 659</u>

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	597 979	774 361
Lainat julkisyhteisöiltä	125 533	76 008
Saadut ennakot	30 435	25 036
Ostovelat	690 852	997 526
Muut velat	261 156	247 857
Siirtovelat	994 542	1 373 729
Laskennalliset verovelat	14 660	17 926
	<u>2 715 158</u>	<u>3 512 443</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**38 495 407 37 011 947**

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste %	68,6	62,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53,2	65,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1000 €	16 355	12 815
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/asukas	4 583	3 525
Konsernin lainat €/asukas	2 415	2 797
Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	8 618	10 169
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 euroa	2 515	10 553
Lainat ja vuokravastuut 31.12. euroa/asukas	8 977	2 903
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	18	18
Kunnan asukasmäärä	3 569	3 635

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tuloslaskelman mukaan tilikauden tulos on 3 249 332,57 euroa.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilikauden 2024 tulokseen vaikuttavina toimenpiteinä toteutetaan seuraavat toimenpiteet:

1. Tehdään 150 000 euron investointivaraus torin rakentamiseen.
2. Tehdään 200 000 euron investointivaraus Jyrkän ruukin saneeraukseen.
3. Säilytetään jäljellä olevat 398 669,73 euron pakolliset varaukset. Kuopion kaupungin varallaolokorvausoikeudenkäyntejä koskevan 21.1.2025 sähköpostin mukaan ”avoimena on vielä tapauksia, jotka muodostavat yhteensä palkkamenojen osalta 4,0 M€:n suuruisen riskin, tähän on arvioitava vielä sivukulujen ja viivästyskorkojen määrä lisäksi”.
4. Tilikauden ylijäämä 3 184 721,47 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli/alijäämätilille.

2 Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu on laadittu sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutumisvertailu noudattaa talousarvion toimielin- ja tulosaluerakennetta. Talouden toteutumisen lisäksi esitetään tavoitteiden toteutuminen mahdollisine poikkeamineen.

Talousarviota 2024 valtuusto päätti, että investointiosan sitovuus määritellään siten, että nettokustannusarvioltaan 100 000 euroa tai sen ylittävät hankkeet ovat yksinään sitovia valtuustoon nähden. Alle 100 000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin ja hankeryhmittäin. Hankeryhmän sisällä alle 100 000 euron hankkeista päättää lautakunta.

2.1.1 Keskusvaalilautakunta

Tulosalue: Vaalit

Kustannuspaikat: Eduskuntavaalit, presidentinvaalit, EU-vaalit, kuntavaalit, aluevaalit

Tilivelvolliset: Keskusvaalilautakunta, keskusvaalilautakunnan sihteeri

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittaminen; vaalipäivän äänestys ja ennakkoäänestys (yleinen, koti- ja laitosäänestys).

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024 (muutos)		TA 2024 (muutos)	TP 2024 - TA 2024 (muutos)	
	TA 2024	- TA 2024		TP 2024	
10 Keskusvaalilautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	13000,00	0,00	13000,00	22137,60	9137,60
TOIMINTAKULUT (€)	-23000,00	0,00	-23000,00	-24690,35	-1690,35
TOIMINTAKATE (€)	-10000,00	0,00	-10000,00	-2552,75	7447,25
Kokonaiskustannukset (€)	-23000,00	0,00	-23000,00	-24690,35	-1690,35

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Presidentinvaalissa toimitettiin ensimmäinen kierros 28.1.2024 ja toinen kierros 11.2.2024. Kunnassa oli vuoden 2024 presidentinvaalissa 3074 äänioikeutettua. Presidentinvaalin ensimmäisellä kierroksella ennakkoon äänesti 1431 henkilöä (46,6 %) ja varsinaisena vaalipäivänä 731 henkilöä (23,8 %). Kunnan äänestysprosentti oli 70,3 %. Koko maan äänestysprosentti oli 71,8 %. Presidentinvaalin toisella kierroksella ennakkoon äänesti 1416 henkilöä (46,1 %) ja varsinaisena vaalipäivänä 522 henkilöä (17,0 %). Kunnan äänestysprosentti oli 63,0 %. Koko maan äänestysprosentti oli 66,8 %.

Europarlamenttivaalit toimitettiin 9.6.2024. Kunnassa oli vuoden 2024 europarlamenttivaaleissa 3075 äänioikeutettua. Europarlamenttivaaleissa ennakkoon äänesti 682 henkilöä (22,2 %) ja varsinaisena vaalipäivänä 355 henkilöä (11,5 %). Kunnan äänestysprosentti oli 33,7 %. Koko maan äänestysprosentti oli 35,9 %.

Vaalien toimittamiskustannuksista vastaavat pääsääntöisesti oikeusministeriö ja kunnat. Kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakkoäänestämisen sekä vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriö suoritti kunnalle oikeusministeriön 22.4.2024 päätöksen mukaisesti kertakorvauksen vaalimenoista, joka oli 2,4 euroa jokaiselta vuoden 2024 presidentinvaalin lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin otetulta kunnan asukkaalta. Koska presidentinvaalissa toimitettiin kaksi vaalia, korvaus suoritettiin kaksinkertaisena. Oikeusministeriö suoritti kunnalle oikeusministeriön 20.9.2024 päätöksen mukaisesti kertakorvauksen vaalimenoista, joka oli 2,4 euroa jokaiselta vuoden 2024 europarlamenttivaalien lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin otetulta kunnan asukkaalta.

2.1.2 Tarkastuslautakunta

Tulosalue: Tarkastustoimi

Kustannuspaikka: Tarkastustoimi

Tilivelvolliset: Tarkastuslautakunta

Valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos)	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
	TA 2024	- TA 2024			
11 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTAKULUT (€)	-38000,00	0,00	-38000,00	-28030,32	9969,68
TOIMINTAKATE (€)	-38000,00	0,00	-38000,00	-28030,32	9969,68
Laskennalliset kulut (€)	-1650,00	0,00	-1650,00	-1629,85	20,15
Kokonaiskustannukset (€)	-39650,00	0,00	-39650,00	-29660,17	9989,83
Työsuunnitelman painopistealueet (lkm)	12,00			18,00	
Koulutukset (kpl)	2,00			1,00	
Tilintarkastajan antamat suulliset ja kirjalliset raportit (lkm)	4,00			2,00	
Tarkastus (kpl)	9,00			9,00	
Ostetut tilintarkastuspäivät, tilintarkastaja (pv)	9,00			8,50	
Ostetut tilintarkastuspäivät, avustava tilintarkastaja (pv)	6,00			14,00	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Toimikauden alussa on laadittu tarkastuslautakunnan työsuunnitelma painopistealueineen, jonka pohjalta tarkennetaan vuosittainen työohjelma. Tarkastuslautakunta on seurannut toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksiä sekä kuullut arviointityön pohjaksi viranhaltijoita ja toimielinten puheenjohtajia sekä tytäryhteisöjen, henkilöstön, Sonkajärven Yrittäjien ja MTK:n edustajia. Kunnanhallituksen vuoden 2023

toimintakertomukseen sisältyvä selvitys kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta on tarkastettu.

Yhteenvetona vuoden 2023 tarkastuksista on laadittu 21.5.2024 arviointikertomus vuodelta 2023, jonka kunnanvaltuusto on käsitellyt 10.6.2024. Arviointikertomuksessa on edellisten vuosien arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi. Kunnanhallituksen selvitys vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista on käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksessa 10.12.2024. Tarkastuslautakunta on antanut 17.9.2024 väliarviointiraportin vuodelta 2024, jonka kunnanvaltuusto on käsitellyt 23.9.2024.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitusten päivitykset 10.12.2024 ja antanut ne kunnanvaltuustolle tiedoksi. Kunnanvaltuusto merkitsi sidonnaisuusilmoitusten päivitykset tiedoksi 3.2.2025.

Tilintarkastuspalvelut ja tarkastuslautakunnan sihteeritehtävät on ostettu BDO Audiator Oy:ltä.

2.1.3 Kunnanhallitus ja valtuusto

Tulosalue: Yleishallinto

Kustannuspaikat: Valtuusto, kunnanhallitus, avustukset, jäsenmaksut ja maksuosuudet, hankerahat, edustus ja suhdetoiminta, toimikunnat ja työryhmät, keskustuimisto, asiointipiste, ICT-palvelut, asumispalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, muu toiminta, pakolaisten palvelut

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja

Yleishallinto vastaa kunnan hallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista sekä kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
120 Yleishallinto					
TOIMINTATUOTOT (€)	1130770,00	-55000,00	1075770,00	1087014,37	11244,37
TOIMINTAKULUT (€)	-1958260,00	-35000,00	-1993260,00	-1856530,30	136729,70
TOIMINTAKATE (€)	-827490,00	-90000,00	-917490,00	-769515,93	147974,07
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-4789,00	0,00	-4789,00	-10739,64	-5950,64
Laskennalliset tuotot (€)	1289740,00	0,00	1289740,00	1126512,80	-163227,20
Laskennalliset kulut (€)	-97580,00	0,00	-97580,00	-11792,69	85787,31
Kokonaiskustannukset (€)	-2060629,00	-35000,00	-2095629,00	-1879062,63	216566,37
Kokoukset, valtuusto (kpl)	7,00			6,00	
Kokoukset, hallitus (kpl)	15,00			14,00	
Kokoukset, vanhus- ja vammaisneuvosto (kpl)	4,00			4,00	
Kokoukset, kyläparlamentti (lkm)	4,00			4,00	
Kokoukset, nuorisovaltuusto (kpl)	5,00				

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Yleishallinnon vuosi 2024 toteutui pitkälti suunnitellun mukaisesti. Talous- ja henkilöstöhallinnon ja yleishallinnon tukipalvelut kyettiin tarjoamaan poikkeuksetta ja viiveettä. Tavanomaisten talousarviovuoden kiertoon liittyvien asioiden ohella vuonna 2024 päivitettiin hallintosääntö ja hyväksyttiin ensi kertaa ilmastosuunnitelma ja tiedonhallintamalli. Yleishallinto toteutti kunnan työterveyshuollon palvelujen kilpailuttamisen. Talous- ja henkilöstöhallinto osallistui osaltaan työllisyysalueen toiminnan käynnistämisen valmisteluun yhteistyössä työllistämisen tulosalueen ja lisälmen kaupungin kanssa. Vuonna 2025 eteenpäin vietävän sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen yhtiöittämisen valmistelu käynnistettiin. Valtuuston ja kunnanhallituksen kokousten lisäksi yleishallinto järjesti valtuustolle ja kunnanhallitukselle useita iltakouluja päätöksentekoon tulevista asioista.

Vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä syntynyt kirjanpidollinen 1,0 miljoonan euron pysyvien vastaavien luovutusvoitto on kirjattu yleishallinnon alaiselle kustannuspaikalle, mikä vaikuttaa koko tulosalueen toimintakatteeseen kertaluontoisesti.

Yleishallinnon kustannuspaikan toimintakate oli -267 000 euroa (TA -277 000 euroa), asiointipisteen -78 000 euroa (TA -79 000 euroa), ICT-palvelujen -143 000 euroa (TA -223 000 euroa), henkilöstöpalvelujen -161 000 euroa (TA -195 000 euroa), talouspalvelujen -504 000 euroa (TA -482 000 euroa) ja toimialahallinto- ja talouspalvelujen -192 000 euroa (TA -195 000 euroa). Vuonna 2024 taloushallinnon järjestelmäkustannuksia alettiin tiliöidä suoraan taloushallinnon alle ICT-palvelujen kustannuspaikan sijaan. Henkilöstöpalveluihin sisältyvän työterveyshuollon menot olivat -86 000 euroa, josta kelakorvauksia saatiin 34 000 euroa.

Avustuksia jaettiin seuraavasti: vauvarahat 6 000 euroa, vesihuoltoavustus 5 000 euroa Matkusjoen vesihuolto-osuuskunnalle, muu avustus 18 000 euroa Sonkajärven palvelutaloyhdistykselle.

Verotuskustannukset olivat 40 000 euroa (TA24 90 000).

Ukrainalaisiin tilapäisen suojelun saajiin liittyvät kustannukset ja tulot käytännössä poistuivat edellisestä vuodesta kuntamallin päättymisen ja kotikuntaoikeuksien hakemisen seurauksena.

Jäsenmaksuja ja yhteistoimintaosuuksia: Kuntaliito jäsenmaksu 8 000 euroa, Kuopion alueen kauppakamari 1 000 euroa, Suomen yrityskummit 500 euroa, Ylä-Savon teollisuus ry 80 euroa, Pohjois-Savon liitto 32 000 euroa, Pohjois-Savon Matkailu Oy 2 000 euroa, Kunta- ja hyvinvointialueuetyönantajat 2 000 euroa.

Ylä-Savon Veturin kuntarahoitusosuus oli 12 000 euroa.

Tulosalue: Työllistäminen

Kustannuspaikat: Työpaja, työmarkkinatuen kuntaosuus, työllistämishankkeet, nuorten kesätyöllistäminen

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, työllisyyskoordinaattori, talous- ja hallintojohtaja

Työllistämisen tulosalue tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistymiseen ja työelämään tai koulutukseen sijoittumiseen. Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä. Vuonna 2024 työllisyyden kuntakokeilu vastasi osaltaan sonkajärveläisille tarjottavista viranomaispalveluista TE-toimiston kanssa yhteistyössä. Vuoden 2025 alusta viranomaispalvelujen järjestäminen siirtyi Ylä-Savon työllisyysalueelle

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo	Toteuma 2024
Elinkeinoelämän kehittäminen	Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 11	Turvaamme oman työllistämisyksikön toiminnan	Työttömyysprosentti	Työttömyysprosentin vuosittainen keskiarvo alle 11 %	10,7 (< 11)
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua	Nuorten kesätyöllistämisen varatun määrärahan käyttö	Nuorten kesätyöllistämisen varatulla määrärahalla työllistetty vähintään 38 nuorta	42 (>38)

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
160 Työllistäminen					
TOIMINTATUOTOT (€)	198610,00	-5000,00	193610,00	259393,98	65783,98
TOIMINTAKULUT (€)	-753570,00	0,00	-753570,00	-694645,65	58924,35
TOIMINTAKATE (€)	-554960,00	-5000,00	-559960,00	-435251,67	124708,33
Laskennalliset tuotot (€)	0,00	0,00	0,00	884,10	884,10
Laskennalliset kulut (€)	-48100,00	0,00	-48100,00	-38631,42	9468,58

Kokonaiskustannukset (€)	-801670,00	0,00	-801670,00	-733277,07	68392,93
Työllistettyjen määrä (kpl)	30,00			23,00	
Työttömät työnhakijat (lkm)	200,00			156,00	
Asiakkaat, 300 pv passiivista työmarkkinatukea saaneet (hlö)	45,00			47,00	
Valmennettavat (lkm)	55,00			35,00	
Valmennettavat, alle 29v (lkm)	20,00			14,00	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

1651 Työpaja

Työpajatoiminta vastaa aktivointimahdollisuuksien suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyössä kunnan muiden toimialojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Työpajan yksilö- ja ryhmävalmennuksella parannetaan asiakkaan valmiuksia edetä työmarkkinoille tai tutkintoon johtavaan koulutukseen ja annetaan sosiaalista tukea elämäntapojen muutokseen. Vuonna 2024 valmennettavien määrä oli 35 henkilöä (2023: 56, 2022: 77). Valmennettavien määrän vähenemiseen vaikutti merkittävästi hyvinvointialueen muuttuneet linjaukset kuntouttavaan työtoimintaan ohjaamisessa sekä vuoden 2025 alusta voimaan tullut rahoitusjärjestelmän kannustimien muuttuminen niin, ettei uusia alkavia palkkatukijaksoja enää haettu kunnalle vuoden loppupuolella. Kun palkkatukea ei enää haeta kunnalle työllistämiseen, työttömän palkkaamiseen on löydettävä täysimittaiset määrärahat toimielinten talousarvioista.

Kuntalaisten palvelutarpeisiin vastaamiseksi työpaja otti kevään aikana käyttöön omat työpajasopimukset, työllistymistä tukevan palvelun sopimukset, joissa sopimuskumppanina on suoraan työllistämispalveluiden asiakas. Työllistymistä tukevan palvelun sopimuksia tehtiin yhteensä 16 kappaletta. Työllistymistä tukeva palvelu on matalankynnyksen palvelua, jolla voidaan vastata nopeasti asiakkaiden tarpeisiin esimerkiksi heidän omien työllistymis- tai koulutusmahdollisuuksien selvittämiseksi. Asiakkaita voi ohjautua työpajalle kuntouttavan työtoiminnan ja työllistymistä tukevan palvelun lisäksi työkokeiluun, oppisopimuskoulutukseen tai oppilaitosyhteistyönä toteutettaville jaksoille. Työkokeilussa asiakas pääsee tutustumaan käytännön työssä uuden alan työtehtäviin. Oppisopimuskoulutuksessa asiakas opiskelee uuteen ammattiin työpaikkaohjaajan ohjauksessa. Työkokeilua ja oppisopimuskoulutusta tehtiin pääasiassa työpajan seinien ulkopuolella. Oppilaitosyhteistyönä asiakkaat voivat ohjautua työpajalle edistämään opintojaan.

Työpaja ylläpitää Sonkajärven ja Sukevan kirpputoreja sekä lajitteluasemaa. Sukevan kirpputori muutti helmikuussa Puotilasta Liikekeskuksen päätyhuoneistoon remontoituihin tiloihin. Kirpputori oli avoinna Sonkajärvellä maanantaista perjantaihin klo 8.00–14.00 ja Sukevalla keskiviikosta perjantaihin klo 8.00–14.00. Kirpputoreilla kävijöitä oli noin 20–30 päivittäin. Lajitteluasema oli avoinna tiistaisin klo 9.00–12.00 ja torstaisin klo 15.00–18.00. Lajitteluasemalla kävijöitä oli päivittäin talvella noin 10–15 kävijää ja kesällä noin 20–30 kävijää.

Työllistämistoiminnan määrärahoista palkattiin 10 kesätyöntekijää, jotka työskentelivät avustavissa tehtävissä työpajalla, Volokinpolulla, kirjastolla ja varhaiskasvatuksessa. Kesätyöntekijöiden ohjauksessa tehtiin yhteistyötä kunnan muiden toimialojen ja sidosryhmien kanssa. Työpajan ja työllistämistoiminnan määrärahoista palkattiin palkkatuetuun työhön yhteensä 15 henkilöä (2023: 13, 2022: 21). Osa kuntaan työllistetyistä suoritti oppisopimuskoulusta. Veloitetyöllistettyjä työllistettiin yksi. Veloitetyöllistäminen loppui työttömyysturvalain muutosten myötä 2.9.2024 alkaen kokonaan. Työllistettävien määrä vaihtelee vuosittain asiakaskunnan tarpeiden ja työmarkkinoiden tilanteen mukaan. Työllistämisen tavoitteena ei ole työllistää mahdollisimman monta asiakasta tai mahdollisimman vähän asiakkaita vaan kasvattaa niiden asiakkaiden työkykyä tai osaamista, joiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille sitä edellyttää. Tulosalue pääsi tavoitteeseen, sillä asiakkaille pääasiallisesti pystyttiin löytämään tarvetta vastaavat työjaksot.

1652 Työmarkkinatuen kuntaosuus

Kunta maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä. Vuonna 2024 valtio rahoitti työmarkkinatuen kokonaan sen maksuerän loppuun, jonka aikana henkilölle maksettiin työmarkkinatukea työttömyyden perusteella yhteensä 300 päivää. Sen jälkeen valtio ja työmarkkinatuen saajan kotikunta rahoittivat työttömyyden ajalta maksetun työmarkkinatuen puoliksi sen maksuerän loppuun, jonka aikana henkilölle oli maksettu työmarkkinatukea 1 000 päivää. Sen jälkeen kotikunnan rahoitusosuus suureni 70 %:iin. Kela laskutti kuntaa vain työttömyyden ajalta maksetusta työmarkkinatuesta. Mukaan laskettiin kaikki ne päivät, jolloin työmarkkinatukea oli maksettu työttömyyden perusteella. Lisäksi mukaan laskettiin ne päivät, joilta henkilö sai soviteltua työmarkkinatukea. Sen sijaan 1.9.2024 saakka mukaan ei laskettu päiviä, joina henkilö oli ollut työllistymistä edistävässä palvelussa ja saanut sen ajalta työmarkkinatukea. Työmarkkinatuen maksupäivien kertymä nollautui ja alkoi alusta, kun henkilö oli täyttänyt työssäoloehdon, ja saanut enimmäisajan työttömyyspäivärahaa (ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa). Työssäoloehdon kertymistä koskeva sääntely muuttui 2.9.2024 alkaen niin, että työssäoloehto täyttyi, kun henkilö oli kerryttänyt 28 kuukauden tarkastelujaksolla vähintään 12 työssäoloetokuukautta. Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen ei enää kerryttänyt työssäoloehtoaa. Työmarkkinatuen kuntaosuuksiin varattiin vuodelle 2024 talousarviossa 200 000 euroa ja toteuma oli 186 566 euroa. Keskimääräinen työttömyysprosentti oli 10,7 (2023: 10,5 %, 2022: 9,9 %).

1657 Työllistämishankkeet

Nuorten työpaja

Kunta haki Itä-Suomen aluehallintovirastolta avustusta nuorten työpajatoimintaan. Pääasiassa ohjaajien palkkauskustannuksiin käytettävää avustusta saatiin 32 000 euroa. Hankkeen raportointi on toimitettu aluehallintovirastolle arvioitavaksi helmikuussa. Nuorten työpajatoiminta tarjoaa alle 29-vuotiaille nuorille mahdollisuuksia ohjattuun ja tuettuun työtoimintaan. Nuorilla on mahdollisuus tutustua työelämää ja saada/ylläpitää ammattitaitoa erilaisissa työtehtävissä. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on selkiyttää ammatinvalintaa tai ylläpitää jo olevaa ammattitaitoa.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. Monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja

elinkeinotoimisto, kunnat ja Kela yhdessä arvioivat yhteispalvelua tarvitsevien työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat palvelut työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi ja vastaavat yhdessä työttömien työllistämisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun on ohjautunut vain se osa asiakkaita, joka tarvitsee myös Kelan palveluita. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu päättyi vuoden lopussa ja muuttui 1.1.2025 alkaen työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamalliin.

Kuntakokeilu

Sonkajärven kuntakokeilussa oli asiakkaita kuukausittain noin 150 henkilöä. Kuntakokeilu päättyi 31.12.2024, kun järjestämisvastuu ja henkilöstö siirtyivät työllisyysalueelle. Sonkajärven kunnan edustajat osallistuivat työllisyysalueiden toiminnan valmisteluun muun muassa osallistumalla Iisalmen kaupungin perustamiin valmistelutyöryhmiin, toimitilojen järjestelyyn sekä viestintään.

1659 Nuorten kesätyöllistäminen

Nuorten kesätyöllistämiseen varattiin 17 000 euroa ja kesän alussa myönteisiä päätöksiä kesätyöllistämistuista tehtiin yhteensä 48 kappaletta mukaan lukien nuorten 4H-yrittäjien työllistämistuet. Syksyllä maksatushakemusten perusteella määrärahasta käytettiin 15 000 euroa, joiden avulla työllistettiin yhteensä 42 nuorta paikallisiin yrityksiin ja yhdistyksiin sekä kaksi nuorta 4H-yrittäjää. Luvut eivät sisällä kunnan palkkaamia kesätyöntekijöitä, joiden palkkaamiseen varattiin määräraha työpajan kustannuspaikalle.

Tulosalue: Ruokapalvelu

Kustannuspaikat: Sonkajärven koulukeskuksen keittiö ja Sukevan koulun keittiö

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, ruokapalvelupäällikkö, kunnansihteeri

Ruokapalvelu valmistaa ravitsevaa, terveellistä ja taloudellista ruokaa kunnan sivistystoimen yksiköihin asiakkaiden erityistarpeet huomioiden.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
170 Ruokapalvelu					
TOIMINTATUOTOT (€)	556290,00	0,00	556290,00	567404,04	11114,04
TOIMINTAKULUT (€)	-520830,00	0,00	-520830,00	-502464,38	18365,62
TOIMINTAKATE (€)	35460,00	0,00	35460,00	64939,66	29479,66
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-31502,00	0,00	-31502,00	-31503,54	-1,54
Laskennalliset kulut (€)	-44610,00	0,00	-44610,00	-53810,16	-9200,16
Kokonaiskustannukset (€)	-596942,00	0,00	-596942,00	-587778,08	9163,92
Ateriasuoritteet, koulukeskus (kpl)	95950,00			98404,00	
kustannus € / ateriasuorite, koulukeskus (€)	4,51			4,05	
kustannus € / ateriasuorite, Sukevan koulu (€)	7,48			7,45	
Asiakaskyselyn toteuttaminen ruokahuollon yksiköissä joka toinen vuosi (vuosi)	2025,00			2025,00	
Suosittelujen mukaiset ruokaohjeet käytössä (Kouluruokasuositus 2017, ikäntyneiden ruokasuositus 2020, sairaalaruokasuositus 2010) 0 = ei käytössä, 1 = käytössä (arvo)	1,00			1,00	

Lähiruoan käyttö (%)	17,00	21,00
----------------------	-------	-------

Perustelut

Ruokapalvelut onnistuivat pysymään talousarviossa siitä huolimatta, että hintojen nousu oli vuonna 2024 erityisesti elintarvikkeissa nopeaa. Kuluttajahinnat kehittyvät nopeammin kuin pidempiin sopimuskausiin sidotut hinnat, mutta kuluttajaindeksi antaa indikaatiota markkinoiden kokonaiskehityksestä vuoden aikana. Sansian kautta kilpailutettuihin elintarvikesopimuksiin tuli merkittäviä hinnankorotusilmoituksen vuoden aikana. Lähiruuan käyttöä lisätty.

Tulosalue: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kustannuspaikat: SOTE kuntayhtymä, kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Iisalmen kaupunki tuotti ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja eläinlääkinnän palvelut 1.1.2023 lähtien vastuukuntamallilla.

Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto: Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön eläkemenoperusteiset eläkemaksut. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöavustukset.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
180 Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen					
TOIMINTAKULUT (€)	-403410,00	-5000,00	-408410,00	-393976,28	14433,72
TOIMINTAKATE (€)	-403410,00	-5000,00	-408410,00	-393976,28	14433,72
Kokonaiskustannukset (€)	-403410,00	-5000,00	-408410,00	-393976,28	14433,72

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Merkittävimmät tulosalueelle kirjatut kustannukset vuonna 2024 olivat maksuosuus ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja eläinlääkinnän palvelujen kustannuksista 288 000 euroa (TA24 312 000, TP23 268 000).

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöavustuksia maksettiin yhteensä 65 000 euroa, joista Päiväkeskus Pysäkillä 35 000 euroa ja Arjen Askelelle 30 000 euroa.

Osallistuvaan budjetointiin varattu 10 000 euron määräraha käytettiin kuntosalin laitteiden päivittämiseen Sonkajärvellä ja Sukevalla osallistuvan budjetoinnin kuntalaisäänestyksen mukaisesti.

Tulosalue: Elinkeinojen kehittäminen

Kustannuspaikat: Elinkeinotoimi, maaseututoimi

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Elinkeinojen kehittäminen kuntastrategian mukaisesti. Maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät hoitaa maaseutuhallinnon palvelujen järjestämissopimuksen mukaisesti Iisalmen kaupunki.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024 (muutos)		TA 2024 (muutos)		TP 2024 - TA 2024 (muutos)
	TA 2024	- TA 2024	TP 2024		
190 Elinkeinojen kehittäminen					
TOIMINTAKULUT (€)	-266 040	0	-266 040	-200 997,38	65 042,62
TOIMINTAKATE (€)	-266 040	0	-266 040	-200 997,38	65 042,62
Laskennalliset kulut (€)	-7 250	0	-7 250	-7 170,66	79,34
Kokonaiskustannukset (€)	-273 290	0	-273 290	-208 168,04	65 121,96

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Elinkeinojen kehittämistä on toteutettu kuntastrategian linjausten mukaisesti. Tavoitteena on yritystoiminnan ja elinkeinoelämän edellytysten kehittäminen ja työpaikkojen turvaaminen. Elinvoimakoordinaattorin tehtävänä on edistää yrittäjyyttä, matkailua, kylien toiminta ja kunnan elinvoimaa.

Vuonna 2024 on viety kehittämis- ja investointihankkeita eteenpäin. Jyrkän Ruukin peruskorjaus sai rahoituksen ja valtuusto hyväksyi investoinnin alkuvuodesta 2025. Volokinpölyn kehittäminen Jyrkällä sai myös rahoituksen. Esteetön reitti ja rengasreitti toteutetaan vuosien 2025–2026 aikana. Mustikkasuon terveysmetsä ja lähiliikuntapaikka sai rahoituksen ja se toteutuu vuonna 2025. Kotiseutumuseon tuulimyllyn ja pihan kunnostamishanke odottaa rahoituspäätöstä. Suomi Liikkeellä-avustusta haettiin Kangaslammin pukeutumistilan ja Mustajoen ulkoilureitin sillan kantavuuden parantamiseen.

Suosittu kulttuurillinen kyläkiertä järjestettiin jälleen yhdessä kylätoimijoitten kanssa.

Elinvoimakoordinaattori on vastannut yritysneuvonnasta ja auttanut yritysten eri hankkeitten rahoitushaussa. Hän on toiminut myös yhteyshenkilönä ja kunnan edustajana elinvoima- ja matkailuhankkeissa. Yrityskäyntejä ja yhteistyötä yrittäjäyhdistyksen kanssa on jatkettu mm. yrittäjien aamukahvitilaisuuksilla.

Sonkajärven kunta toimii Iisalmen, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien muodostamassa maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueessa. Maaseututoimen palveluorganisaationa toimii Ylä-Savon maaseutupalvelut ja järjestävänä kuntana toimii Iisalmen kaupunki. Sonkajärvellä toimii oma palvelupiste ja Sonkajärven maksuosuus on 80.000 euroa. Lomituspalvelun järjestää myös Iisalmen kaupunki.

KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO YHTEENSÄ

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
12 Kunnanhallitus ja valtuusto					
TOIMINTATUOTOT (€)	1885670,00	-60000,00	1825670,00	1913812,39	88142,39
TOIMINTAKULUT (€)	-3902110,00	-40000,00	-3942110,00	-3648613,99	293496,01
TOIMINTAKATE (€)	-2016440,00	-100000,00	-2116440,00	-1734801,60	381638,40
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-36291,00	0,00	-36291,00	-42243,18	-5952,18
Laskennalliset tuotot (€)	1289740,00	0,00	1289740,00	1127396,90	-162343,10
Laskennalliset kulut (€)	-197540,00	0,00	-197540,00	-111404,93	86135,07
Kokonaiskustannukset (€)	-4135941,00	-40000,00	-4175941,00	-3802262,10	373678,90

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

2.1.4 Sukevan aluelautakunta

Tulosalue: Sukevan alueen palvelut

Kustannuspaikat: Aluehallinto, alueen kehittäminen, Sukevan asiointipiste

Tilivelvolliset: Sukevan aluelautakunta, aluelautakunnan sihteeri, tekninen johtaja

Sukevan aluelautakunta turvaa ja kehittää yhteistyössä muiden lautakuntien kanssa kunnalliset lähipalvelut Sukevan alueen asukkaille sekä vahvistaa Sukevan alueen yhteisöllisyyttä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo	Toteuma 2024
Asuminen ja ympäristö	Sukevan alueen palveluiden turvaaminen ja kehittäminen	Asiointipisteen/kirjasto-ton toiminta vastaa asiakkaiden tarpeita ja asiakkaat ovat tyytyväisiä	Asiakaspalautteet	Asiakastyytyväisyys arvosana 4	Asiakastyytyväisyyskysely tehdään parillisina vuosina. Tulos syksyllä 2024 oli 3,9.
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Sukevalla on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen	Hyvät liikuntamahdollisuudet. Kannustetaan omaehtoiseen liikkumiseen	Liikuntatilojen käyttäjämäärät ja liikunnalliset tapahtumat. Omaehtoinen liikuminen lisääntyy	Käyttäjämäärät kuntosali 150 /vuosi, liikuntasali 22 vuoroa/viikko, liikunnalliset tapahtumat 3/vuosi	Käyttäjämäärätkuntosali 209 / vuosi, liikuntasali 20 vuoroa / viikko, liikunnallisia tapahtumia 4 / vuosi
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Paikalliset yhdistykset ja yritykset tukevat asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Yhteistyöyhdistysten ja yritysten kanssa mm. tapahtumia järjestäen	Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä	Tapahtumien määrä 6/vuosi	Tapahtumien määrä: 8 kpl + kolme iltatoria

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
20 Sukevan aluelautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	19000,00	0,00	19000,00	18920,47	-79,53
TOIMINTAKULUT (€)	-102390,00	-14000,00	-116390,00	-103408,48	12981,52
TOIMINTAKATE (€)	-83390,00	-14000,00	-97390,00	-84488,01	12901,99
Laskennalliset tuotot (€)	61690,00	0,00	61690,00	52717,84	-8972,16
Laskennalliset kulut (€)	-13710,00	0,00	-13710,00	-10240,30	3469,70
Kokonaiskustannukset (€)	-116100,00	-14000,00	-130100,00	-113648,78	16451,22
Asiakastyytyväisyys, asiointipiste ()	4,00			4,00	
Harjoitusvuorot, liikuntasali (kpl)	22,00			20,00	
Käyttäjät, kuntosali (hlö)	150,00			209,00	
Tapahtumat (kpl)	6,00			11,00	
Kävijät tapahtumissa (hlö)	4000,00			3600,00	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Sukevan alueen elinvoimaisuutta ja viihtyvyyttä edistetään järjestämällä tapahtumia yhteistyössä asukkaiden, yhdistysten ja yrittäjien kanssa. Vuonna 2024 Sukevan aluelautakunta järjesti tai oli mukana järjestämässä seuraavia tapahtumia: työpajan kirpputorin avajaiset uusissa tiloissa 22.2. liikekeskuksella, Piikki-iltamat 8.4. Rantalaavulla, Laturetki maaliskuussa, kirpputoritapahtuma 15.6. liikekeskuksella, iltatorit 28.6., 25.7. ja 22.8. liikekeskuksella, Päivä Paloasemalla –tapahtuma 30.11. Sukevan paloasemalla, kuntalaisilta 2.12. kyläkeskuksella, Itsenäisyyspäivän 6.12. seppeleiden lasku sankarihaudoille ja joulumyyjäiset 15.12. kyläkeskuksella. Lisäksi Sukevan aluelautakunta järjesti Sukevan kirjastolla ja asiointipisteellä muun muassa valokuvauskilpailun, asiakastyytyväisyyskyselyn, heijastinpuun ja vapaaehtoistoimintaan perustuvan joululahjakeräyksen vähävaraisille perheille. Kunnan liikunta- ja

nuorisotoimi sekä kulttuuritoimi järjestivät vuoden aikana erilaisia kaikille kuntalaisille avoimia tapahtumia myös Sukevalla.

Vuoden alkupuoliskolla järjestettiin presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit, jotka työllistivät asiointipisteen työntekijöitä. Syksyllä kuntalaisten varattavissa olevien Sukevan kyläkeskuksen eri tilojen varausjärjestelmää laajennettiin entisestään sähköiseen muotoon, jotta tilavarausten tekeminen ja käyttövuorojen seuranta selkiytyi.

Sukevan aluelautakunta kokousti vuoden aikana neljä kertaa ja alkuvuodesta kokouksen yhteydessä pidettiin iltakoulu nuorten työllistymisestä alueella. Lisäksi aluelautakunta kokoontui loppuvuodesta iltakouluun suunnitellen vuoden 2025 toimintaa.

Pääosa toimielimen toimintakustannuksista koostui ydintoimintojen eli asiointipisteen ja liikuntapaikkojen ylläpidosta. Toimintakulut jakaantuivat karkeasti jaoteltuna seuraavasti: henkilöstökulut 45 %, palvelujen ostot 31 %, muut toimintakulut 21 % sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat 3 %. Henkilöstökulujen lisäksi merkittävimpiä kulueriä olivat tilavuokrat 15 400 euroa, posti- ja kuriiripalvelut 10 478 euroa sekä alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut 6 615 euroa. Muiden palveluiden kulut olivat merkittävä 11 017 euroa johtuen pankkiautomaatin ylläpitokuluista, joita tuli myös takautuvasti loppuvuodelta 2023. Toimintatuotot koostuivat asiointipisteellä perittävistä maksuista, joita olivat pääasiassa Postin ja Matkahuollon palvelut.

2.1.5 Sivistyslautakunta

Tulosalue: Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Sonkajärven päiväkodit, Männikön päiväkoti, perhepäivähoito, lasten kotihoidontuki

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, lautakunnan esittelijä, varhaiskasvatuksen vastaava viranhaltija, päiväkodinjohtajat

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden lapsiperheitä tukevien tahojen kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Varhaiskasvatusta järjestetään Sonkajärvellä kolmessa kunnallisessa päiväkodissa: Nallemuori, Nallela ja Männikkö sekä kolmessa perhepäivähoitokodissa. Esiopetusta järjestetään Sonkajärven Yhtenäiskoulun esiopetusryhmässä. Samassa ryhmässä tarjotaan myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Sukevan alueella esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Männikön päiväkodissa

Vuorohoitoa järjestetään Nallemuorin ja Männikön päiväkodeissa.

Kunnassamme maksetaan myös kotihoidon tuen kuntalisää, jonka suuruudesta ja myöntämiskriteereistä päättää sivistyslautakunta.

Sonkajärvellä toimii lapsiperheiden kohtaamispaikka Perheentalo, jossa perheet voivat tavata toisiaan sekä kuntamme lapsiperhetyötä tekeviä henkilöitä. Perheentalon toimintaa toteutetaan järjestöjen ja kunnan yhteistyönä.

Tavoitteet

Menesty stekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2024	Toteuma 2024
	Laadukas varhaiskasvatus	Lapsen varhaiskasvatussu unnitelman laatiminen ja arviointi	Lapsen varhaiskasvatussu unnitelman laatimis- ja arviointikertojen määrä	Varhaiskasvatussu unnitelma laaditaan 1x vuosi ja sitä arvioidaan vähintään 1Xvuosi, 100 % lapsista	Toteutuu 96 %
		Lapsen varhaiskasvatussu unnitelman	Asiakastyytyväisy yskyselyssä kysytään pitävätkö vanhemmat	Vastausten keskiarvo vähintään hyvä	Asiakastyytyväi syyskysely kevät 2024

		laatiminen ja arviointi	lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiskeskustelu ja hyödyllisenä	(asteikolla 1-5 arvosana 3)	KA 4,6
	Laadukas varhaiskasvatus	Ryhmäkohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja arviointi	Ryhmäkohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimis- ja arviointikertojen määrä	Ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan 1x vuosi ja sitä arvioidaan vähintään 1Xvuosi, 100 % ryhmistä	Toteutuu
	Laadukas varhaiskasvatus	Henkilöstön täydennyskoulutukset	Täydennyskoulutukseen osallistumisen määrä henkilö/koulutuskerrat/vuosi	vähintään 2 X/ täydennyskoulutus/ vuosi toteutuu 90 % työntekijöistä	Toteutuu
	Laadukas varhaiskasvatus	Henkilöstön kehittämisiltat/kehittämispäivät	Kehittämispäivien /- iltojen määrä / työtiimi/vuosi	vähintään 2 X/ kehittämispäivä/-ilta/ vuosi toteutuu 100 % tiimeistä	Toteutuu
	Varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen perheiden tarpeista käsin	Asiakastyytyväisyyskysely	Asiakastyytyväisyyskyselyssä kysytään kuinka varhaiskasvatuspalvelut palvelevat perheiden arkea	Vastausten keskiarvo vähintään hyvä (asteikolla 1-5 arvosana 3)	Asiakastyytyväisyyskysely kevät 2024 KA 4,6

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024 (muutos)		TP 2024 - TA 2024	
	TA 2024	2024	TP 2024	(muutos)
290 Varhaiskasvatus				
TOIMINTATUOTOT (€)	94000,00	0,00	155860,06	61860,06

TOIMINTAKULUT (€)	-1951150,00	0,00	-1951150,00	-1871538,02	79611,98
TOIMINTAKATE (€)	-1857150,00	0,00	-1857150,00	-1715677,96	141472,04
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-4108,00	0,00	-4108,00	-4090,66	17,34
Laskennalliset tuotot (€)	21300,00	0,00	21300,00	22035,96	735,96
Laskennalliset kulut (€)	-219640,00	0,00	-219640,00	-212138,26	7501,74
Kokonaiskustannukset (€)	-2174898,00	0,00	-2174898,00	-2087766,94	87131,06
Henkilökunta (hlö)	22,50				
3 vuotta täyttäneet, lisätukea tarvitsevat tai kahdenpaikkalaiset (hlö)	5,00			6,00	
Erityistä tukea tarvitsevien osuus asiakkaista (%)	5,00			6,38	
Lapsia kotihoidon tuella (hlö)	60,00			42,00	
Varhaiskasvatuspaikat (kpl)	105,00			112,00	
Perhepäivähoitopaikat (kpl)	12,00			12,00	
0-6-vuotiaat (hlö)	139,00			134,00	
0-6-v lasten osuus väestöstä (%)	3,80			3,80	
Varhaiskasvatuksessa lapsia 0–6-vuotiaista (%)	80,00			82,00	
Kotihoidontuki, €/lapsi (€)	1600,00			2411,00	
Vaka: kustannus/lapsi (€)	13000,00			15597,00	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Varhaiskasvatuksen talouden toimintakatteen toteuma alittui vuonna 2024 (92,4 %).

Toimintatuotot ylittyivät (165,8%) ennakoitua suurempien myyntituottojen ja saatujen avustusten vuoksi. Toimintakulut ovat kokonaisuudessaan alittuneet (95,9 %). Alituksen suurimpina tekijöinä ovat henkilöstökulujen ja maksettujen avustusten kulujen alittuminen. Kuluissa suurimmat ylitykset syntyivät henkilöstömenojen osalta tilapäisten palkkauskuluista sekä jakotetuista palkoista ja palkkioista. Ylityksiä syntyi myös ateriapalvelujen ja toisilta kunnilta ostettujen varhaiskasvatuspalvelujen hankinnasta.

Kunnan 0-6 -vuotiaiden lasten määrä väheni 13 lapsella edelliseen vuoteen verrattuna (tilanne 31.12.) Varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2024 lopussa 110 lasta. Edellisen vuoden lopussa varhaiskasvatuksessa oli 112 lasta. Vuoden 2024 aikana on jatkunut suuntaus, jotta entistä enemmän alle 3- vuotiaita haetaan varhaiskasvatukseen.

Vuoden 2024 lopussa varhaiskasvatuksessa työskenteli 27,5 vakituista ja 6 tilapäistä työntekijää.

Varhaiskasvatuksen talousarvion mukaisia toiminnallisia tavoitteita on saavutettu hyvin. Kunnan strategian mukaisista tavoitteista on varhaiskasvatuksessa erityisesti painotettu kohtia hyvinvoiva kuntalainen ja osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi on kaiken varhaiskasvatustoiminnan keskiössä. Henkilöstön osaamisesta on pidetty huolta sekä itsejärjestetyillä koulutuksilla (mm. vuorovaikutus- ja liikuntakoulutukset) että seutukunnallisella yhteiskoulutuksella (leikki). Henkilöstön työhyvinvointia on lisätty mm. hankerahoituksen avulla lisäämällä henkilöstön liikkumismahdollisuuksia. Varhaiskasvatusyksiköihin on hankittu taukoliikuntavälineistöä ja liikuntasovellus henkilöstön käyttöön. Henkilöstölle on järjestetty ohjattua liikuntaa. Toiminnan tavoitteena on ollut tutustua erilaisiin liikuntamuotoihin ja sitä kautta löytää uusia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä tapoja liikkua. Henkilöstölle on myös järjestetty koulutusta työhyvinvoinnista.

Varhaiskasvatuksen toiminnassa on huomioitu myös talousarviossa suunnitellut painopistealueet luonnosta voimaa, vuorovaikutus ja liikkuva lapsi ja perhe. Lapsen kielen kehitystä on edistetty erityisesti kehittämällä lukemisen käytäntöjä.

Nallelan päiväkodissa ja Yhtenäiskoulun esiopetuksessa toimi kevätkauden ajan lisäryhmät. Ryhmiin palkattiin lapsimäärää vastaava määrä tilapäisiä kasvatusvastaavuuksia työntekijöitä. Nallelan päiväkodin lisäryhmän tarve on jatkunut myös syyskaudella 2024. Nallelan päiväkodin henkilöstömitoituksessa on huomioitu myös Perheentalon toiminnan suunnitteluun ja ohjaamiseen tarvittu henkilöstöresurssi.

Sonkajärven kunnan esiopetuksessa on aiemmin noudatettu seutukunnallista lisälmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän esiopetussuunnitelmaa. Yhteisen esiopetuksen opetussuunnitelman ei katsottu riittävän hyvin kuvaavan jokaisen kunnan paikallisia ominaispiirteitä esiopetuksen järjestämisessä ja sen vuoksi seutukunnallisesta esiopetuksen opetussuunnitelmasta päätettiin luopua. Sonkajärvelle laadittiin kunnallinen Esiopetuksen opetussuunnitelma, jonka sivistyslautakunta hyväksyi syksyllä 2024.

Keväällä 2024 varhaiskasvatuksessa järjestettiin asiakastytyväisyyskysely. Sonkajärven varhaiskasvatukseen ja sen laatuun ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä (vastausten ka. 4,15 / 5)

Varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmän uudistus Edlevo-pilvipalveluksi on jatkunut vuoden 2024 aikana. Uudistustyö jatkuu vuoden 2025 aikana.

Varhaiskasvatuksen konsultoiva/kiertävä erityisopettaja aloitti työskentelyn 1.1.2024. Erityisopettajan myötä kunnan varhaiskasvatuksen tuen järjestämisen rakenteita on saatu selkeytettyä. Erityisopettaja on konsultoinut ja opastanut henkilökuntaa, osallistunut lasten tuen arviointiin ja ohjauksen suunnitteluun ja antanut mm. pienryhmä- ja yksilöopetusta. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on ollut mukana myös kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kehittämistyössä.

Varhaiskasvatus on saanut ennakoitua enemmän valtion avustuksia vuoden 2024 aikana. Liikkuvien ihmisten Sonkajärvi -hankkeessa keskityttiin varhaiskasvatuksen osalta lapsiryhmien liikunnallisen toimintakulttuurin vahvistamiseen ja varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseen. Hankkeessa on järjestetty liikunnallisia tapahtumia varhaiskasvatusikäisille ja kaikille kuntalaisille, sekä hankittu liikuntavälineitä varhaiskasvatukseen ja yhteiskäyttöön varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden käytettäväksi. Hankkeessa on liikuntatoimella ollut lisäksi omaa ikäihmisille suunnattua toimintaa.

Varhaiskasvatus on vuoden 2024 aikana saanut sekä yksin, että yhdessä koulutoimen kanssa valtionavustusta tasa- arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin. Avustuksilla on palkattu lisähenkilöstöä varhaiskasvatukseen.

Kunnan varhaiskasvatus on koordinoanut Perheentalo- toimintaa. Perheentalon materiaalihankintoihin on varattu määräraha kunnan muuhun sosiaali- ja terveystoimintaan, henkilöstökulut on varattu varhaiskasvatuksen tulosalueelle.

Perheentalon toimintaa toteutetaan järjestöjen ja kunnan yhteistyönä. Yhteistyökumppaneita kunnan omien toimijoiden lisäksi ovat olleet mm. MLL Sonkajärven osasto, Pohjois- Savon hyvinvointialue, Sonkajärven seurakunta, Sonkajärven Martat, Ylä- Savon ensi- ja turvakotiyhdistys ry. ja Iisalmen Perheentalo. Perheentalon toimintaa on esitelty Pohjois- Savon hyvinvointialueen järjestämällä perhevalmennusmessuilla. Kesällä toteutui Perheentalon kävijöiden retki Kuopioon. Perheentalo on vuoden aikana ollut avoinna 37 kertaa. Keskimääräisen osallistujamäärä on ollut 12 henkilöä / kerta.

Kotihoidon tuen piirissä vuoden 2024 aikana oli 42 lasta. Kotihoidon tuen saajien määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta n. 20 lapsella.

Myös kuntalisää saavien perheiden määrä väheni vuonna 2024. Kuntalisää sai 18 perhettä. Vuonna 2023 kuntalisän saajia oli 25 perhettä.

Riskien arviointia

Tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksessa huomioitiin toiminnan riskeinä henkilöstön rekrytointiin liittyvät haasteet, varsinkin pitkiin sijaisuuksiin. Myös työkyvyn ylläpitämisen huomiointi nostettiin arviointikertomuksessa esille. Riskien minimoimiseen on vuoden 2024 aikana pyritty mm. seuraavin keinoin:

Varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytointiin liittyvät haasteet

- hyvän työnantajamaiseen ylläpitäminen
- sijaisten tasapuolinen kohtelu ja huomioiminen
- verkostoista saatu apu rekrytointiin
- vuokratyövoiman käyttäminen
- omien työntekijöiden lisäkoulutautumiseen kannustaminen
- varhaiskasvatuksen omia lisäkoulutuksen saaneiden työntekijöiden siirtäminen sijaisuuksiin

Henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen

- Työterveyshuollon kanssa yhteistyössä suunnitellut yksilölliset toimenpiteet henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseksi (esim. työtehtävä- ja työaikajoustot, kuntoutusjaksot)
- Työterveyshuollon palvelut mm. työfysioterapia, työpsykologi ja univalmennus henkilöstön käytettävissä
- Työkierto
- Varhaiskasvatushenkilöstön liikuntamahdollisuuksien lisääminen (taukoliikuntavälineet, taukoliikuntasovellus, varhaiskasvatuksen henkilöstön ohjatut liikuntahetket)
- Työhyvinvointiin / hyvinvointiin liittyvä koulutus
- Ergonomiaan huomion kiinnittäminen (välineet ja ohjaus)

Kelpoisen henkilöstön rekrytointiin liittyvät riskit ovat todentuneet vuoden 2024 aikana. Varhaiskasvatuksen opettajien määräaikaisiin tehtäviin on palkattu henkilöitä, joilla ei ole lainmukaista kelpoisuutta tehtävään.

Varhaiskasvatuksen henkilöstösäädökset muuttuvat vuodesta 2030 alkaen. Sonkajärven päiväkotien lapsiryhmistä vain yhdessä on rakenteeltaan vuoden 2030 mukainen henkilöstö. Säädösten muuttumiseen on varauduttava tulevaisuuden rekrytointeja tehtäessä.

Syntyvyyden aleneminen ei ole vaikuttanut toistaiseksi varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen. Varhaiskasvatuksen piiriin on hakeutunut aikaisempaa enemmän alle 3- vuotiaita lapsia. Varhaiskasvatuksen ryhmät ovat olleet täysiä. Lisäryhmät toimivat kevätkauden aikana Nallelan päiväkodissa ja Yhtenäiskoulun esiopetusryhmässä sekä syyskaudella Nallelan päiväkodissa. Sonkajärven kylällä ainoastaan Nallelan päiväkodin tilat mahdollistavat tarvittavan lisäryhmän perustamisen. Tämä vaatii päiväkodin henkilöstöltä erityistä joustoa muuttuvissa tilanteissa.

Tulosalue: Koulutoimi

Sonkajärven Yhtenäiskoulu luokat 1–6 ja 7–9, Sukevan koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, rehtori

Kustannuspaikat: Rutakon koulu, Sukevan koulu, Lyseotien koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, rehtori

Sonkajärven koulut toimivat kahdessa keskuksessa: Sonkajärven koulukeskuksessa ja Sukevan perhepalvelukeskuksessa. Perusopetuksen tehtävänä on taata kaikille kunnassa asuville lapsille ja nuorille tasapuoliset ja suotuisat olosuhteet kasvuille, oppimiselle ja kehitykselle.

Sonkajärven lukiokoulutuksen tarkoituksena on tarjota opiskelijoille monipuoliset jatko-opintovalmiudet kotipaikkakunnan yleislukiossa. Kunnan koulujen yhteistyön avulla toiminta on taloudellista ja herkästi muutoksiin sopeutuvaa.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2023–2024	Toteuma 2024
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus.	Varmistamme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	- Päästötodistuksen saaneet, % ikäluokasta - Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä, % ikäluokasta	- Päästötodistuksen saaneet 100 % ikäluokasta - Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä 33 % ikäluokasta	Perusopetusta järjestettiin Sukevalla ja Sonkajärvellä. Päättövaiheen oppilaista jokainen sai päästötodistuksen (100 %) ja jatko-opintopaikan. Sonkajärven kunnan lukioon hakeutui 35 % ikäluokasta.
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä oppilashuollon tukitoimien avulla ja tuemme	Oppilashuollon palvelujen toteutuminen	Oppilashuollon palvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti lukuun ottamatta koululääkärin palveluita.	Koulukuraattorin osalta toteutunut suunnitellusti 2,5 pv/vk. Koulupsykologin palveluissa oli vajetta alkuvuonna 2024, mutta

		nuorten opiskelua tarjoamalla opiskelupaikkaa kunnan omassa lukiossa. Tuemme nuorten työllistymistä kunnan työllisyystoimien avulla.			1.5.2024 alkaen konsultoivan koulupsykologin palvelut ovat toteutuneet 1 pv/vk. Kasvattaja-ohjaajan ja kouluyhteistyöntekijän (koulunuorisotyö) työpanos edisti kouluun ja yhteiskuntaan kiinnittymistä sekä vahvisti kunnan nuorisotoimintaa. Päättövaiheen oppilaista 13 % sai tehostettua oppilaanohjausta. Työllistymistä tuetaan koulun TET-jaksoilla ja työhön hakeutumisen ohjauksella osana opetusta. Hyvinvointiteemaan liittyviä toimintoja järjestettiin läpi lukuvuoden esim. välituntitoimintana ja teemapäivinä.
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kyläyhdistykset ja muut yhdistykset tukevat kuntaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Teemme yhteistyötä kyläyhdistysten, urheiluseurojen ja muiden kunnan yhdistysten kanssa ja myönnämme yhdistyksille avustuksia toiminnan järjestämiseen.	Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä, euroa/vuosi	30 000 euroa	Yhdistyksille on jaettu toiminta- ja tapahtuma-avustuksia 29 150 euroa. Varattu määrä 30 000 euroa alittui 850 eurolla. Liikuntatoimen ja kyläyhdistysten välinen toiminta on ollut aktiivista.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
300 Koulutoimi				
Koko Koulutoimi				
TOIMINTATUOTOT (€)	193910,00	0,00	219936,87	26026,87
TOIMINTAKULUT (€)	-4835910,00	0,00	-4794806,64	41103,36
TOIMINTAKATE (€)	-4642000,00	0,00	-4574869,77	67130,23
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-10000,00	0,00	-9951,41	48,59
Laskennalliset tuotot (€)	243640,00	0,00	106093,58	-137546,42
Laskennalliset kulut (€)	-606480,00	0,00	-431995,06	174484,94
Kokonaiskustannukset (€)	-5452390,00	0,00	-5236753,11	215636,89
Esiopetus, Koulukeskus (hlö)	25,00		18,00	
Esiopetus, Sukevan koulu (hlö)	6,00		6,00	
Oppilaat, maahanmuuttajat 20.9. (hlö)	11,00		1,00	
Kouluruokailu / oppilas (€)	-1380,68		-1413,57	
Kuljetuskustannukset / kuljetettava oppilas (€)	-3593,57		-2885,68	
Oppilaat, Sukevan koulu (hlö)	33,00		29,00	
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 1-6 (hlö)	162,00		156,00	
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 7-9 (hlö)	116,00		109,00	
Opettajia (virassa) (hlö)	34,00		34,00	

Vakituiset koulunkäynninohjaajat (hlö)	9,00	6,00
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	60,00	72,00
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet kevään yhteishaussa, % ikäluokasta (%)	100,00	100,00
Tutkintotavoitteiset opiskelijat, 20.9 (hlö)	45,00	40,00
Toimintakulut / varsinainen opiskelija (€)	-120942,00	-130670,04

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Koulutoimi

Kunnan kahdessa perusopetustoimipisteessä järjestettiin perusopetusta ja lähilukio-opetusta.

Perusopetusta järjestetään kahdessa yksikössä: Sonkajärven keskustaajamassa yhtenäiskoulujärjestelmässä (vuosiluokat 0–9 sekä lukio) ja Sukevan koulussa, jossa opetusta toteutetaan vuosiluokilla 1–6. Useat opettajista toimivat sekä perusopetuksessa että lukiossa. Koulutoimen alaisuudessa järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä koulujen kerhotoimintaa yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa. Kerhotoimintaa on järjestetty lisäksi Vapaan sivistystyön organisoiman Suomen harrastamisen malli -hankkeen kautta.

Koulutoimen taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti vuonna 2024. Koulutoimen hankinnat painottuvat vuoden alkupuoliskolle, ja talous tasapainottuu toisen puolivuotiskauden aikana. Oppimateriaalikustannukset olivat ennakoitua suuremmat lukion kasvaneen opiskelijamäärän johdosta. Elokuussa 2024 lukiossa aloitti viisi Finest Future -organisaation kautta saapunutta opiskelijaa Myanmarista ja Kiinasta. Henkilöstökulut kasvoivat lisääntyneiden sijaiskustannusten vuoksi. Myös palvelujen ostot kasvoivat ennakoimattomista sijoitettujen lasten tukipalvelukustannuksista johtuen.

Perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Jokainen päättövaiheen oppilas sai päättötodistuksen keväällä 2024. Valtaosa sai ensisijaisen jatko-opintopaikan ja loput toiveen mukaisen paikan.

Oppilashuollollisen tuen tarve on edelleen kasvava. Yläkoulussa on lisääntyvässä määrin häiriökäyttäytymistä ja päihteiden käyttöä (vape). Tuen tarpeisiin pystyttiin kuitenkin vastaamaan.

Yhtenäiskoulussa opiskeli syyslukukauden 2024 päättyessä yksi valmistavan opetuksen oppilas. Opetusjärjestelyt integroidussa valmistavassa opetuksessa ovat onnistuneet palautteen mukaan hyvin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen avustuksilla saatiin lisäresurssia opetus- ja ohjaushenkilöstön palkkaamiseen ja rakenteellisiin ratkaisuihin. Oppilaille järjestettiin opintokäyntejä ja retkiä, joihin sisältyi mahdollisuuksia vapaamuotoisempaan kanssakäymiseen. Hyvinvointiteemaan liittyviä tapahtumia toteutettiin lukuvuoden mittaan erityisesti yläkoulu- ja lukio-opiskelijoille. Kansainvälinen hanketoiminta oli aktiivista, ja lukiolaisia osallistui Erasmus+ -projektin opintomatkoihin Portugaliin ja Latviaan.

Kasvattaja-ohjaaja ja kouluyhteisötyöntekijä toteuttivat myös kunnan nuorisotyötä erilaisissa tapahtumissa ja nuorisotalolla koulupäivän ulkopuolella.

Vuosiluokat 1–6

Alakoulussa painotetaan perustaitoja ja koulunkäyntivalmiuksien kehittämistä. Erityisesti alkuopetukseen (vuosiluokat 1–2) on resursoitu siten, että oppilasryhmät ovat pysyneet varsin pieninä.

Alkuopetuksen oppilailla on jonkin verran toiminnanohjauksen ja oppimisen haasteita. Ryhmäkoot ovat valtakunnallisessa mittakaavassa kohtuulliset. Työntekijöiden työssäjaksamista edistettiin yhteisillä tapahtumilla.

Sukeva

Sukevan koulu siirtyi kaksiohjaajaiseksi 1.8.2024 alkaen. Oppilashuollon palvelut toteutuivat myös Sukevan koulussa pääosin suunnitellusti. Sukevan koulun oppilasmäärä on edelleen hieman vähenevä. Sukevan koulun resursointi on ollut keskimääräistä suurempaa ison yhdysluokan (3–6) vuoksi.

Vuosiluokat 7–9

Peruskoulun ylimmillä luokilla painopiste on ollut perustaitojen saavuttamisessa ja jatko-opintoihin valmistautumisessa. Opiskeluilmapiiri on ollut hyvä, mutta häiriökäyttäytymistä ja päihteiden käyttöä (vape) on ilmennyt jonkin verran. Opettajien kokemus työskentelystä yhtenäiskoulussa on kuitenkin ollut pääsääntöisesti myönteinen. Peruskoulun 6.- ja 9.-luokkalaiset osallistuivat Yrityskylä -

toimintakokonaisuuteen ja saivat käytännön kokemusta yrittäjyydestä.

Sonkajärven perusopetuksessa ei ollut yhtään kouluakäymätöntä oppilasta. Tukitoimien ja koulun moniammatillisen työn avulla kaikki oppilaat säilyttivät kontaktin kouluun, mikäli koulussa opiskeleminen oli haastavaa.

Perusopetuksen oppilaista päästötodistuksen sai 100 %. Tehostettua oppilaanohjausta sai 6 % yhdeksäsluokkalaisista. Tutustumiskäyntejä eri toisen asteen oppilaitoksiin toteutettiin laajalti.

Lukio

Lukioon hakeutuvien määrässä ylitettiin tavoitetaso. Elokuussa 2024 lukiossa aloitti viisi Finest Future -organisaation kautta saapunutta opiskelijaa Myanmarista ja Kiinasta. Lukio-opiskelijat voivat suorittaa lisäksi opintojaksoja SnellmanEdun kautta etäopiskeluna mm. vieraissa kielissä sekä avoimen yliopiston kursseja Itä-Suomen yliopiston kautta. Sonkajärven lukio on ollut mukana Ylä-Savon Mahis-toiminnassa, jonka tavoitteena on mahdollistaa nuorten opiskelu sekä lukiossa että ammattiopistossa. Opiskelijan on mahdollista suorittaa kaksoistutkinto, jolloin hän suorittaa samanaikaisesti ammatillisen tutkinnon ja ylioppilastutkinnon. Kaksoistutkintoa suorittavia opiskelijoita oli kuusi syksyllä 2024.

Valtion erillisrahoituksen avulla toteutettiin erityisesti abiturienteille suunnattuja kertauskursseja sekä toteutettiin tukiopetusta ja lisäopintojaksoja lukio-opiskelijoille. Toisen opintovuoden aikana on mahdollista suorittaa liikennekasvatusopintojaksoa osittain lukio-opintona.

Oppimisen tukea on lisätty resursoimalla erityisopettajan työpanosta lukio-opiskelijoille. Opiskelumahdollisuutta Sonkajärven lukiossa tuodaan vahvasti esille mm. oppilaanohjauksessa sekä opinto-ohjaajan ja lukiolaisten itsensä esittelemänä infona Sonkajärven lukiosta. Oppilailla (8.- ja 9.-luokkalaiset) on lisäksi mahdollisuus tutustua lukion oppitunteihin. Marraskuussa 2024 järjestettiin lukiomessut, jossa

opiskelijat esittelivät opiskelua lukiossa sekä lukion tapahtumia. Lukion toimintaa esitellään myös Sonkajärven lukion Instagramissa.

Vuonna 2024 Sonkajärven lukio toimi kansainvälisessä hankkeessa yhdessä Puolan, Latvian ja Portugalin kanssa. Viisi sonkajärveläistä nuorta ja kaksi opettajaa osallistuivat kouluvierailulle Portugaliin huhtikuussa 2024 ja Latviaan lokakuussa 2024. Opiskelijoilla on mahdollisuus kansainväliseen toimintaan omassa lukiossa myös Finest Future -opiskelijoiden kanssa.

Oppilashuolto ja oppimisen tuki

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilailla tulee olla mahdollisuus oppilashuollolliseen ohjaukseen ja tukeen. Sitouttava kouluyhteisötyö -hankkeen aikana laadittua Läsnäolo-mallia, johon on kirjattu toimenpideohjelma koulupoissaoloihin liittyen, käytetään pysyvästi Sonkajärven yhtenäiskoulun ja Sukevan koulun ohjenuorana. Neljän pohjoissavolaisen kunnan yhteinen hanke päättyi elokuussa 2024.

Oppivelvollisuuslaki ja opetuksen maksuttomuus

Oppivelvollisuuslain uudistuksen myötä oppivelvollisuus päättyy 18 vuoden iässä. Lain tarkoitus on taata jokaiselle opiskelijalle jatko-opintopaikka ja perusopetuksen jälkeinen tutkinto.

Koulukuljetus

Koulukuljetus on järjestetty lakiin perustuvien koulukuljetussäädösten mukaisesti perusopetusikäisille. Myös lukio-opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää kuljetusta. Uusi koulukuljetussopimus on ollut voimassa v. 2023 lähtien.

Sivistystoimen riskien arviointi

Kunnan perusopetuksen oppilasmäärä jatkaa vähenemistään ja siltä osin riskit todentuivat. Varsin todennäköisenä riskinä on opiskeluhuollon palvelujen heikentyminen. Rekrytointien osalta riskinä on pätevien hakijoiden riittävyys.

Tulosalue: Joukkoliikenne

Kustannuspaikat: Joukkoliikenne

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, joukkoliikenteen yhdyshenkilö

Järjestetään joukkoliikennettä kunnan alueella ja asiointiliikennettä lähiseuduille mahdollisimman kattavasti, mutta kustannustehokkaasti yhteistyössä koulutoimen kuljetusten kanssa.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2022–2024	Toteuma 2024
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	Riittävän joukkoliikennepalvelun tuottaminen	Asiakastyytyväisyys	Vähintään nykyinen palvelutaso	Pali-liikenne on riittävää ja palvelutaso hyvä.
Seutukunnallisen yhteistyö	Joukkoliikenne on sujuvaa ja kustannustehokasta yli kuntarajojen	Liikennesuunnittelu maakunnallisesti ja seudullisesti	Kustannusten kasvu ennakoitavaa ja hallittua	Kustannusnoussu <5 %	Kuntien maksuosuudet Ely-keskukselle kasvoivat.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024 (muutos)		TA 2024 (muutos)		TP 2024 - TA 2024 (muutos)	
	TA 2024	- TA 2024	TP 2024	- TA 2024	TP 2024	- TA 2024
350 Joukkoliikenne						
TOIMINTAKULUT (€)	-80300,00	0,00	-80300,00	-65050,05	15249,95	
TOIMINTAKATE (€)	-80300,00	0,00	-80300,00	-65050,05	15249,95	
Laskennalliset kulut (€)	-2260,00	0,00	-2260,00	0,00	2260,00	
Kokonaiskustannukset (€)	-82560,00	0,00	-82560,00	-65050,05	17509,95	
Toimintakate / asukas (€)	-22,48	0,00	-22,48	-17,89	4,60	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Sonkajärven kunta järjestää joukkoliikennettä oman kuntansa alueella. Sen sijaan kuntien välisen joukkoliikenteen järjestäjänä toimii ELY-keskus. Kuntien välisen joukkoliikenteen järjestämiseen on pyritty vaikuttamaan (mm. Sukeva-lisalmi), mutta vähäisen matkustajamäärän vuoksi tämä ei ole

toteutunut. Pohjois-Savon ELY-keskuksen joukkoliikennehankinnat perustuvat määrävuosin laadittavaan palvelutasoselvitystyöhön, jossa taustatietojen (mm. pendelöintimäärät, 2. asteen opiskelijoiden määrä, asukaspohja) pohjalta määritellään eri yhteysvälien palvelutaso ja vuoromäärät.

Sonkajärvi-Iisalmi välin vuoroja toteutetaan osin ELY:n hankkimana. Kuntakohtaiset maksuosuudet ovat nousseet.

Sonkajärven kunta järjestää Pali-liikennettä, joka toimii kutsutaksiperiaatteella liikennöiden eri viikonpäivinä eri reiteillä sekä taajamassa. Pali-kuljetus on kilpailutettu v. 2023. Sukevan taajamassa toimii lisäksi oma kutsupalveluna toimiva asiointitaksi.

Tulosalue: Vapaa sivistystoimi

Kustannuspaikat: Kansalaisopisto, kirjasto, kulttuuritoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimenjohtaja, kulttuurisihteeri

Kansalaisopisto

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2024	Toteuma 2024
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kuntalaisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapahtumia	Kansalaisopiston kurssien lukumäärä/v	Kansalaisopiston kurssien lukumäärä 80 kpl	Kurssien lukumäärä 108 kpl + harrastuskerhot 30 kpl

Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi, yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle. Opiston tavoitteena on edistää yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirjasto

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2024	Toteuma 2024
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kirjastopalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä Sonkajärvellä ja Sukevalla	Järjestämme kattavat kirjastopalvelut Sonkajärven ja Sukevan kuntataajamissa	Kirjastojen lainausten, kävijöiden ja verkkokäyntien määrä/v	Kasvu 2 %	Lainaukset + 6,4 % Käynnit +6,2 % Verkkokäynnit -4,6 %

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (29.12.2016/1492) mukaisesti kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjastotoiminta tukee ja edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja

sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Sonkajärven kunnankirjasto toimii näiden tavoitteiden edistämiseksi osana Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoa.

Kulttuuritoimi

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2024	Toteuma 2024
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kunta-laisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapahtumia	Kulttuuritapahtumien lukumäärä/v	Kulttuuritapahtumien määrä 10 kpl	23

Kulttuuritoimi yhdessä aktiivisten kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa edistää ja kehittää kulttuurin harrastusta tarjoamalla tiloja, tukemalla toimintaa ja järjestämällä tapahtumia.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos)) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
360 Vapaa sivistystoimi				
Koko Vapaa sivistystoimi				
TOIMINTATUOTOT (€)	82550,00	0,00	82550,00	110513,21
TOIMINTAKULUT (€)	-789960,00	0,00	-789960,00	-802982,27
TOIMINTAKATE (€)	-707410,00	0,00	-707410,00	-692469,06
Laskennalliset kulut (€)	-127250,00	0,00	-127250,00	-101843,19
Kokonaiskustannukset (€)	-917210,00	0,00	-917210,00	-904825,46
3600 Kansalaisopisto				
TOIMINTATUOTOT (€)	60400,00	0,00	60400,00	77518,17
TOIMINTAKULUT (€)	-332520,00	0,00	-332520,00	-323461,24

TOIMINTAKATE (€)	-272120,00	0,00	-272120,00	-245943,07	26176,93
Laskennalliset kulut (€)	-44670,00	0,00	-44670,00	-31538,02	13131,98
Kokonaiskustannukset (€)	-377190,00	0,00	-377190,00	-354999,26	22190,74
Opiskelijat (hlö)	760,00			788,00	
Opetustunnit (lkm)	3500,00			3623,00	
Asiakastytyväisyys (l)	4,00			4,50	
€/ OPPITUNTI (€)	77,75			67,88	
€ / OPISELIIJA (€)	358,05			312,11	
Harrastamisen Suomen mallin tunnit	783,00			756,00	
Harrastamisen Suomen mallin osallistujat	130,00			138,00	
3700 Kirjasto					
TOIMINTATUOTOT (€)	20150,00	0,00	20150,00	30107,22	9957,22
TOIMINTAKULUT (€)	-333800,00	0,00	-333800,00	-357503,84	-23703,84
TOIMINTAKATE (€)	-313650,00	0,00	-313650,00	-327396,62	-13746,62
Laskennalliset kulut (€)	-63780,00	0,00	-63780,00	-57564,10	6215,90
Kokonaiskustannukset (€)	-397580,00	0,00	-397580,00	-415067,94	-17487,94
Lainaukset (kpl)	52000,00			59813,00	
Käynnit (kpl)	36000,00			40238,00	
Verkkokäynnit (kpl)	12000,00			9801,00	
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä (lkm)	1000,00			4645,00	
€ / ASUKAS (€)	85,42	0,00	85,42	90,02	4,60
3800 Kulttuuritoimi					
TOIMINTATUOTOT (€)	2000,00	0,00	2000,00	2887,82	887,82

TOIMINTAKULUT (€)	-123640,00	0,00	-123640,00	-122017,19	1622,81
TOIMINTAKATE (€)	-121640,00	0,00	-121640,00	-119129,37	2510,63
Laskennalliset kulut (€)	-18800,00	0,00	-18800,00	-12741,07	6058,93
Kokonaiskustannukset (€)	-142440,00	0,00	-142440,00	-134758,26	7681,74
Musiikkiopiston opiskelijamäärä (hlö)	22,00			17,00	
€ / ASUKAS (€)	33,13	0,00	33,13	32,76	-0,37
Lasten ja nuorten kulttuuritapahtumat (kpl)	5,00			12,00	
Kulttuuritapahtumat (kpl)	10,00			23,00	
Museokäynnit (kpl)	6000,00			7000,00	
Näyttelyt (kpl)	14,00			15,00	
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	4,00			8,00	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Vapaan sivistystoimen talous on toteutunut talousarvion mukaisesti.

Merkittävin tapahtuma tulosalueella olivat Sonkajärven kirjamestit, jotka järjestettiin kaksipäiväisinä marraskuussa 2024. Messujen ohjelma koostui kirjailijavieraiden haastatteluista, lasten sanataide- ja muista työpajoista ja nukketeatteriesityksistä. Ohjelmaa oli kaikenikäisille kuntalaisille; lapsille ja nuorille suunnattuja tilaisuuksia oli 12 kpl ja aikuisväestölle ohjelmaa oli 14 kirjailijahaastattelun verran. Messuille osallistui 17 eri kirjailijavierasta Rosa Liksom ja Antti Heikkisen johdolla. Vieraita oli kahden päivän aikana noin 900 henkilöä, ja striimiä ja tallenteita katsoneiden määrä oli 1 900. Iisalmen Sanomat palkitsi Sonkajärven kirjamestit Ylä-Savon Hengenpuhaltaja 2024 -palkinnolla. Kirjamestit olivat kirjaston hallinnoiman Lukeva Sonkajärvi -hankkeen (24 000 €) päätapahtuma.

Kansalaisopistossa järjestettiin 108 kurssia. Tämän lisäksi kansalaisopiston kustannuspaikalla olevia Harrastamisen Suomen mallin mukaisia maksuttomia kerhoja koululaisille järjestettiin 30 kpl. Toiminnassa mukana olleiden kerholaisten määrä nousi 136 osallistujasta 138:an. Kansalaisopisto järjesti luentoja ja osallistujille maksutonta digineuvontaa viikoittain sekä Sonkajärvellä että Sukevalla. Syksyllä aloitettiin kuukausittain kokoontuvat Puolenpäivän yhteislaulut Sonkajärven kirjastossa.

Kirjaston lainaus- ja tapahtumatoiminta ylitti tavoitteensa. Sekä lainojen ja kävijöiden määrät kasvoivat yli 6 %:lla. Verkkokäyntien määrä on laskennallinen; se lasketaan koko Rutakko-verkon verkkokäynneistä asukaslukujen suhteessa, Sonkajärven osuutta pienensi mm. Suonenjoen kaupunginkirjaston liittyminen Rutakko-verkkoon syyskuussa 2024. Kirjastojärjestelmänvaihdos tehtiin toukokuussa, jolloin kirjaston lainaus- ja verkkopalvelut olivat suljettuina kahden viikon ajan. Kirjastotila aineistoinen oli käytettävissä.

Lukeva Sonkajärvi -hankkeen lisäksi kirjasto hallinnoi Lukemisen ja lukutaidon edistäminen Sukevan vankilassa -hanketta (11 000 €), jonka puitteissa järjestettiin vankilassa kahden viikon välein lukupiirejä kahdelle eri ryhmälle. Kirjallisuutta ja lukemista edistäviä tapahtumia, kuten satutuokioita, kirjastonkäytönopetusta ja kirjavinkkausta koululaisille, kirjailijavierailuita ja muita kulttuuritapahtumia, kuten Taikayö, kirjastossa järjestettiin vuoden aikana useita.

Kulttuuritoimi järjesti vuoden aikana useita näyttelyitä sekä konsertteja kirjastotalolla, kotiseututalolla, Jyrkän ruukilla ja Sukevan kyläkeskuksella. Kulttuuritoimi huomioi toiminnassa myös alueen päiväkodit sekä palvelutalot järjestämällä näille ryhmille omat konsertit. Keskeiset kulttuurivuoden tapahtumat olivat elokuun Kulttuurinen kyläkiertäminen, Taikayö-tapahtuma, Kirjamessut, sekä Wanhana ajan joulu -tapahtuma joulukuussa. Kansainvälinen pullomuseo ja kotiseututalo pysyivät vierailijoiden suosiossa kesäkaudella, jossa oli tänä kesänä myynnissä Pullomuseon omaa limonadia sekä uusia oheistuotteita. Kulttuuritoimi osallistui ja tuki yhdistyksiä ja muita toimijoita niiden järjestämissä tapahtumissa vuoden aikana.

Tulosalue: Nuoriso- ja liikuntatoimi

Kustannuspaikat: Nuorisotoimi, liikuntatoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, nuoriso- ja liikuntasihteeri

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihteeri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuorisotoimen tehtävänä on nuorten omaan ajan käyttöön kohdistuvan aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, nuorten kasvun, itsenäistymisen ja terveiden elintapojen tukeminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen.

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää kuntalaisille perusliikuntapalveluja, valvoa liikuntapaikkojen ja alueiden olosuhteita, edistää kuntalaisten liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa sekä toimii myös eri seurojen ja järjestöjen välisen yhteistoiminnan ylläpitäjänä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2024	Toteuma 2024
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua kaikin mahdollisin keinoin.	Etsivän nuorisotyön resursointi, euroa/vuosi	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä ei kasva	Asiakasmäärä laskenut hieman
Kuntalaistenterveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen	Järjestämme kuntalaisille hyvät liikuntamahdollisuudet ja kannustamme kuntalaisia omaehtoiseen liikkumiseen	Liikuntahallin, kunto-salin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)	Liikuntahallin, kuntosalin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)	Liikuntahallin vuorojen määrät pysyneet samoina Kuntosaliavainten määrä hieman laskenut, koska käyttämättömiä avaimia poistettu rekisteristä Jäähallin käyttömäärät

					lisääntyneet hieman
--	--	--	--	--	------------------------

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
385 Nuoriso- ja liikuntatoimi					
TOIMINTATUOTOT (€)	47090,00	0,00	47090,00	56936,83	9846,83
TOIMINTAKULUT (€)	-416840,00	0,00	-416840,00	-406407,93	10432,07
TOIMINTAKATE (€)	-369750,00	0,00	-369750,00	-349471,10	20278,90
Laskennalliset tuotot (€)	0,00	0,00	0,00	5,10	5,10
Laskennalliset kulut (€)	-41230,00	0,00	-41230,00	-39247,12	1982,88
Kokonaiskustannukset (€)	-458070,00	0,00	-458070,00	-445655,05	12414,95
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	65,00			70,00	
Jäähallin käyttötunnit vuodessa (h)	1200,00			1260,00	
Jäähallin käyttäjämäärä (hlö)	10000,00			11381,00	
Liikuntatapahtumat krt/vuosi (krt)	5,00			7,00	
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi (kpl)	650,00			994,00	
Tapahtumat (kpl)	10,00			6,00	
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lkm/v (lkm)	2,00			3,00	

Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sonkajärvi (hlö)	15,00	15,00
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sukeva (hlö)	15,00	12,00
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sonkajärvi (krt)	60,00	73,00
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sukeva (krt)	30,00	39,00
Tapahtumat, osallistujat (hlö)	250,00	300,00
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lukumäärä/v (lkm)	2,00	3,00
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat nuoret/kpl (hlö)	10,00	15,00
Katupäivystys iltoja krt/vuosi (krt)	5,00	6,00

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Nuoriso- ja liikuntatoimen toimintakatteen toteuma alittui hieman vuonna 2024 (94,5 %)

Toimintatuotot ylittyivät (126,1 %) ennakoitua suurempien vuokratulojen vuoksi.

Toimintakulut ovat myös kokonaisuudessaan alittuneet hieman (97,5 %).

Nuoriso- ja liikuntatoimi on hakenut ja saanut valtion avustuksia vuoden 2024 aikana. Avustuksia on saatu varhaiskasvatuksen yhteishankkeeseen liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämiseen (8000,00 €) sekä yläkoululaisten päiväleiri ja kerhotoimintaan (5500,00 €). Liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämishankkeessa on tehty tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja kunnassa toimivien järjestöjen kanssa. Avustuksilla on hankittu mm. liikuntavälineitä yhteiskäyttöön sekä niitä on käytetty kerhonohjaajien palkkakuluihin. Nuoriso- ja liikuntatoimen tapahtumia, retkiä ja tilanteita järjestettiin tavoitteiden mukaisesti.

Kuntosalille lunastettuja avainten määrä laski hieman, koska avainrekisteristä poistettiin käyttämättömänä olleet avaimet. Sisäliikuntatilojen maksuttomien vuorojen määrä pysyi lähes entisellään. Voimaa vanhuuteen -hankkeesta toimintaan on jäänyt vertaisohjaajan toimintana kerran viikkoon liikuntahallilla kokoontuva liikuntaryhmä. Eläkeläisen vesijumppareissuja järjestettiin 10 kertaa ja aamutulia 15 kertaa. Liikunnan ammattilaisten ohjaamaa maksutonta kuntosaliohjausta oli tarjolla Sonkajärvellä 4 kertaa ja Sukevalla 3 kertaa. Kaikille avoimia maksuttomia InBody kehonkoostumusmittauksia järjestettiin 4 kertaa. Pohjois-Savon liikunnan hallinnoiman Ilolla -hankkeessa annettiin yksilöllistä hyvinvointi- ja liikuntaneuvontaa sonkajärveläisille yli 55-vuotiaille säännöllisesti Sonkajärvellä ja Sukevalla. Jäähallin käyttäjämäärissä sekä

aukiolotunneissa päästiin talousarvion tavoitteisiin, vaikka energian hinnan nousun myötä halli avattiin vasta syyskuun puolessa välissä. Sonkajärvellä järjestettiin myös ilma-aseiden Suomen Mestaruuskilpailut huhtikuussa. Sonkajärven uusitun urheilukentän avajaiset järjestettiin syyskuussa.

Nuorisotilat Sonkajärvellä ja Sukevalla ovat olleet avoinna hieman suunniteltua useammin. Nuorisotilat ovat olleet avoinna Sonkajärvellä maanantaisin ja keskiviikkoisin kello 15.00–17.00 pääsääntöisesti Sitouttava kouluyhteistyön -hanketyöntekijän toimesta. Perjantai-iltojen yökahvilatoimintaa on järjestetty säännöllisesti Sonkajärvellä joka toinen perjantai kello 18.00–22.00 nuoriso- ja liikuntasihteerin toimesta. Sukevalla nuorisotila on ollut avoinna säännöllisesti torstaisin keväällä 2024 kello 18.00–21.00 ja syksyllä kello 16.00–19.00 pääsääntöisesti nuoriso- ja liikuntasihteerin toimesta. Lasten tai lasten ja nuorten discoja järjestettiin vuoden aikana yhteensä neljä. Nuoriso- ja liikuntasihteerin organisoimia katupäivystyksiä järjestettiin tapahtumien sekä viikonloppujen yhteydessä yhteensä 6 kertaa. Kohdennetun nuorisotyön ryhmätoimintaa järjestettiin säännöllisesti koulun ja etsivän nuorisotyöntekijän kanssa keväällä 2024.

Etsivä nuorisotyöntekijä on toimenkuvansa mukaisesti toiminut koulutsempparina 0,6 htv ja etsivänä nuorisotyöntekijänä 0,40 htv työajastaan. Näin nuorille on tarjottu mahdollisuus apuun tutun ihmisen kanssa esimerkiksi opiskelujen nivelvaiheessa. Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä on laskenut hieman edellisiin vuosiin nähden, mutta asiakkuuksien pituudet puolestaan kasvaneet. Oppivelvollisuusiän noustua 18-vuoteen nuoriso- ja liikuntasihteerin on toiminut oppivelvollisuusrekisterin kuntavalvojana Sonkajärvellä. Oppivelvollisuusiän mukaisia koulupudokkaita Sonkajärvellä ei ollut yhtään vuonna 2024. Lisäksi nuoriso- ja liikuntasihteerin toimii kunnassa ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä. Lisäksi Iisalmen kaupungin alainen Ankkuri -nuorisotyöntekijän työpanosta on saatu Sonkajärven maksuosuuden mukaisesti 0,1 htv.

Nuorille on järjestetty mahdollisuuksia osallistua heitä koskevien asioiden käsittelyyn. Nuoria on myös osallistettu järjestämään itse tapahtumia, jonka seurauksena Sukevalla järjestettiin kaksi maksutonta elokuvanäytöstä. Nuorisovaltuuston toimintaa on pyritty tukemaan mm. tarjoamalla heille koulutuksia ja yhteisiä tilaisuuksia muiden alueen nuorten vaikuttajaryhmien kanssa. Nuorisovaltuuston jäseniä osallistui Ylä-Savon Veturin Nuorisofoorumin tilaisuuksiin sekä Pohjois-Savon Hyvinvointialueen nuorten vaikuttajaryhmän toimintaan.

Nuoriso- ja liikuntajärjestöille sekä kyläyhdistykselle myönnettiin harkinnanvaraisia toiminta-avustuksia yhteensä 27 300 €. Seurojen toimintaa pyrittiin tukemaan myös yhteistyötä tiivistämällä ja tarjoamalla maksuttomia koulutuksia mm. uusille ohjaajille ja valmentajille.

Nuoriso- ja liikuntatoimen riskien arviointi

Toimintaan liittyvät riskit toteutuivat muutaman kerran asiakastilanteissa häiriökäyttäytymisen muodossa nuorisotiloilla sekä katupäivystystilanteissa niin yksin kuin työparin kanssa toimiessa.

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
30 Sivistyslautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	417550,00	0,00	417550,00	543246,97	125696,97
TOIMINTAKULUT (€)	-8074160,00	0,00	-8074160,00	-7940784,91	133375,09
TOIMINTAKATE (€)	-7656610,00	0,00	-7656610,00	-7397537,94	259072,06
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-14108,00	0,00	-14108,00	-14042,07	65,93
Laskennalliset tuotot (€)	264940,00	0,00	264940,00	128134,64	-136805,36
Laskennalliset kulut (€)	-996860,00	0,00	-996860,00	-785223,63	211636,37
Kokonaiskustannukset (€)	-9085128,00	0,00	-9085128,00	-8740050,61	345077,39

2.1.6 Tekninen lautakunta

Tulosalue: Tekninen toimi

Kustannuspaikat: Tekninen hallinto, kaavoitus, mittaus, paikkatieto- ja kartastopalvelut, osoitehuolto, jätehuolto, isännöinti ja muut yhteiset tehtävät, varasto ja konekeskus, kiinteistöjen hoito, kiinteistöjen kunnossapito ja rakentaminen, maa- ja metsätilat, tontit, kadut, kevyen liikenteen väylät, yksityistiet, maisemagalleriakohteet, puistot ja torit, liikunta- ja virkistysalueet, muut yleiset alueet

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, tekninen johtaja, kunnanrakennusmestari

Tekninen toimi tuottaa kuntalaisille teknisen toimen, tilapalvelun, liikenneväylien, ympäristö- ja viheralueiden sekä liikuntapaikkojen hoitopalvelut. Palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten, yritysten ja yhteisöjen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen mukaisesti Sonkajärvellä.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
600 Tekninen toimi				
Koko Tekninen toimi				
TOIMINTATUOTOT (€)	3445470,00	0,00	3445470,00	3507129,08
TOIMINTAKULUT (€)	-3378180,00	0,00	-3378180,00	-3325857,49
TOIMINTAKATE (€)	67290,00	0,00	67290,00	181271,59
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1057277,00	0,00	-1057277,00	-1049226,32
Laskennalliset tuotot (€)	325830,00	0,00	325830,00	241382,98
Laskennalliset kulut (€)	-696230,00	0,00	-696230,00	-602016,48
Kokonaiskustannukset (€)	-5131687,00	0,00	-5131687,00	-4977100,29
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1,00		1,00	
Kerrosala, ostopalvelu (k-m ²)			655,00	
Ostopalvelukulut /k-m ² / kk (€)			-633,22	

Katujen talvikunnossapitokustannuks et, Sonkajärvi (€/km/v)				4006,43	
Katujen talvikunnossapitokustannuks et, Sukeva (€/km/v)				4608,56	
Katujen kesäkunnossapitokustannuks et, Sonkajärvi (€/km/v)				1090,53	
Katujen kesäkunnossapitokustannuks et, Sukeva (€/km/v)				476,53	
Pinta-ala, ha (ha)				784,75	
Toimintakulut / ha (€)				-5005,26	
Kulut / ha (€)				-6342,28	
6030 Ympäristön huolto					
TOIMINTATUOTOT (€)	100,00	0,00	100,00	1402,09	1302,09
TOIMINTAKULUT (€)	-10700,00	0,00	-10700,00	-7980,17	2719,83
TOIMINTAKATE (€)	-10600,00	0,00	-10600,00	-6578,08	4021,92
Laskennalliset kulut (€)	-1240,00	0,00	-1240,00	0,00	1240,00
Kokonaiskustannukset (€)	-11940,00	0,00	-11940,00	-7980,17	3959,83
6110 Tilapalvelu					
Rakennusten tilavuus (m ³)	118540,00			119484,00	
Käyttöaste (%)	80,00			75,00	
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v (kpl)	2,00			4,00	
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä (%)	90,00			90,00	

Julkisten kiinteistöjen
esteettömyystarkastukset,
%/v (%)

15,00

80,00

6120 Kiinteistöt

Laskennalliset tuotot (€)	0,00	0,00	0,00	110,40	110,40
Kerrosala (k-m ²)	16741,00			17679,00	
Kulut / k-m ² / kk (€)	-19,19			-18,88	
Kerrosala, ostopalvelu (k-m ²)				655,00	
Ostopalvelukulut /k-m ² / kk (€)				-509,64	
Kulut / k-m ² (yhteensä) / kk (€)	-19,19			-18,21	
Kulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-230,23			-218,49	
Toimintakulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-176,24			-169,53	

6130 Maa- ja metsäalueet

Pinta-ala, ha (ha)				784,75	
Toimintakulut / ha (€)				-41,14	
Kulut / ha (€)				-41,14	

6210 Liikenneväylät

Kadut, ab (km)	15,15			15,15	
Kadut, sr (km)	5,20			5,70	
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	15,15			15,15	
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10			2,35	
Kevyen liikenteen väylät (km)	11,44			11,44	

Liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	3,00			1,00	
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)				4006,43	
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)				4608,56	
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)				1090,53	
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)				476,53	
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	5,00			0,00	
Yksityistiet, pituus (km)	334,00			328,00	
Tiekunnat (kpl)	108,00			103,00	
Avustukset, euroa (€)	180000,00			88818,00	
Yksityistieavustukset / tiekunta (€)	1666,67			862,31	
Yksityisteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	12,00			1,00	
6310 Puistot ja torit					
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-2891,00	0,00	-2891,00	-2891,18	-0,18
Pinta-ala, m ² (m ²)	270000,00			270000,00	
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270000,00			270000,00	
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-0,21			-0,20	

Kulut / neliö (m²) (€)	-0,22			-0,21	
Leikkipaikat (lkm)	5,00			5,00	
6320 Muut yleiset alueet					
Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä (lkm)	2,00			3,00	
Alueet asukasta kohti (kpl)	0,55	-0,55	0,00	0,83	0,83
Pururatojen pituus (km)	6,00			7,00	
Hiihtolatujen pituus (km)	103,00			103,00	
Uimarantojen lukumäärä (kpl)	2,00			2,00	
Talviuintiavannot (kpl)	1,00			1,00	
Nurmipintaisen jalkapallokentän käyttökausi, kk/vuosi (kk)	4,00			4,00	
Volokinpoltu, ylläpito (kk/vuosi)	6,00			6,00	
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1,00			1,00	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Teknisen toimen palvelut tukivat kuntastrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena oli hyvä ja monipuolinen tonttitarjonta, hyvät liikenneyhteydet ja molempien kuntataajamien kehittäminen viihtyisäksi.

Yhdyskuntatekniikan toimivuutta turvattiin teknisten peruspalveluiden riittävällä tuotannolla ja henkilöstöresursoinnilla.

Suurimpana liikenneturvallisuutta edistävänä suunnittelukohteena oli erilliskaistan suunnittelu Kajaanintielle Sukevantien liittymään. Pohjois-Savon ELY-keskus totesi taustakeskusteluissa, että kyseinen hanke ei ole tällä hetkellä ajankohtainen, joten sitä ei edistetty vuoden 2024 aikana.

Sonkajärven sekä Sukevan taajamissa suoritettiin esteettömyyskävely, jossa käytiin läpi keskeisten julkisten palveluiden sisäänkäynnit ja laadittiin tämän perusteella raportti havainnoista ja toimenpidesuosituksista liittyen esteettömyyden parantamiseen.

Ylä-Savon ja Siilinjärven liikenneturvallisuuksuunnitelma valmistui vuoden 2024 lopussa seudun kuntien ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen yhteistyönä. Suunnitelmassa on määriteltä yhteiset liikenneturvallisuuden parantamista koskevat painopistealueet ja tarkemmat kuntakohtaiset toimenpidesuunnitelmat.

Sukevan asemakaavan muutos, laajennus ja osittainen kumoaminen hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 9.12.2024 § 65.

Tilapalvelu

Kiinteistöjen rakennusautomaatiolla on seurattu kiinteistöjen veden, lämmön ja sähkön kulutusta. Kunnossapito perustui kuntoarvioihin ja reaaliaikaiseen ylläpidon seurantaan. Vuonna 2024 ei purettu tai myyty rakennuksia. Peruskorjauksia toteutettiin investointisuunnitelman mukaisesti.

Ylläpituokria korotettiin vuokrasopimusten ehtojen mukaisesti yleistä kustannustason nousua vastaavasti.

Liikenneväylät

Tekninen lautakunta päätti 20.3.2024 § 19 käyttää sopimusooption Sukevan taajaman sekä Savonvirran kevyen liikenteen väylän talvikunnossapitosopimuksista talvikaudelle 2024–2025. Sonkajärven taajaman katujen ja kiinteistöjen talvikunnossapito kilpailutettiin talvikausille 2024–2025, 2025–2026, 2026–2027 sekä optiona talvikaudelle 2027–2028.

Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia myönnettiin 103 tiekunnalle yhteensä 88 818 euroa. Yksityisteiden perusparannusavustuksia maksettiin noin 7 000 euroa vuoden 2024 aikana. Uusia yksityisteiden perusparannushankkeita ei alkanut vuonna 2024, koska ELY-keskuksen myöntämien yksityisteiden perusparannusavustusten määräraha on huomattavasti pienentynyt.

Ympäristö- ja viheralueet

Palvelutuotannon tavoitteena oli turvallinen ja viihtyisä taajamarakenne ja kunnan asuinkuntastrategian tukeminen. Liikuntapaikkojen hyvällä hoidolla luotiin hyvät olosuhteet omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja kannustettiin kuntalaisia liikunnallisten harrastusten pariin. Tekninen toimi vastasi osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviin tavoitteisiin.

Sonkajärven urheilukentän peruskorjaus valmistui ja se avattiin yleiseen käyttöön 18.7.2024.

Tulosalue: Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, tekninen johtaja, vesihuoltomestari

Sonkajärven vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö. Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
650 Vesihuoltolaitos					
Koko Vesihuoltolaitos					
TOIMINTATUOTOT (€)	0,00	0,00	0,00	20,00	20,00
TOIMINTAKULUT (€)	0,00	-82000,00	-82000,00	-86844,11	-4844,11
TOIMINTAKATE (€)	0,00	-82000,00	-82000,00	-86824,11	-4824,11
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-223204,00	0,00	-223204,00	-29571,68	193632,32
Kokonaiskustannukset (€)	-223204,00	-82000,00	-305204,00	-116415,79	188788,21
Puhdas vesi (m3)	242000,00				
Jätevesi (m3)	126000,00				

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Sonkajärven Vesi Oy aloitti toimintansa 1.1.2024, jolloin vesihuollon järjestäminen ja vesihuoltolaitoksen henkilöstö siirtyivät yhtiölle.

Sonkajärven kunta ja Sonkajärven Vesi Oy järjestivät yhteistyössä kiinteistöjen ja vesihuoltolaitoksen varallaolon entiseen tapaan. Tekninen toimi ja Sonkajärven Vesi Oy ovat tukeneet toisiaan myös muissa tarkoituksenmukaisissa tehtävissä.

Hulevesiviemäroinnin hoitaa kunta. Talousarviossa vuodelle 2024 ei tähän oltu varauduttu, mutta kunnanvaltuusto päätti 18.3.2024 § 16 lisätä määrärahat hulevesiviemäreiden kunnossapitoon sekä korjaus- ja uudisrakentamiseen.

Vesihuoltolaitoksen tulosalueelle on kirjattu vuonna 2024 laskuja, jotka kohdistuvat vesihuoltolaitoksen toimintaan vuonna 2023.

Tulosalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista

rakennusvalvontatoimen viranomaistehtävien suorittamisesta sekä toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonta valvoo, ohjaa ja neuvoo turvallisen, terveellisen ja kauniin kunnan rakentumista ja säilyttämistä. Rakennusvalvonta osaltaan valvoo, että rakennukset, liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kuntakuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024	TP 2024 - TA 2024 (muutos)
695 Rakennusvalvonta					
TOIMINTATUOTOT (€)	20000,00	0,00	20000,00	28733,71	8733,71
TOIMINTAKULUT (€)	-107530,00	0,00	-107530,00	-103550,53	3979,47
TOIMINTAKATE (€)	-87530,00	0,00	-87530,00	-74816,82	12713,18
Laskennalliset kulut (€)	-36210,00	0,00	-36210,00	-39117,17	-2907,17
Kokonaiskustannukset (€)	-143740,00	0,00	-143740,00	-142667,70	1072,30
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	3,00			2,00	
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	4,00				
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	3,00				
Lupapäätökset (kpl)	90,00			67,00	
Katselmukset (kpl)	400,00			991,00	
Aloituskokoukset (kpl)	4,00			4,00	
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelutarveratkaisut (kpl)	3,00				
Toimintakate- (%)	19,00			27,70	

Nettomenot/asukas (€)

23,70

20,80

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Perustelut

Pankkien kiristyneet lainaehdot ovat vaikeuttaneet rakentajien lainansaantia ja tehnyt mahdolliset rakentajat varovaisiksi.

Kuntalaiset ja vapaa-ajan asukkaat ovat olleet kiinnostuneita asuinympäristönsä viihtyisyyden sekä rakennusten korjausvelan korjaamisesta. Vapaa-ajanasunnoilla on vietetty aikaa enenevässä määrin ja monipaikkaisuus on lisääntynyt.

Tuulivoimapuistojen hankkeiden hallinnolliset valmistelut ovat tulleet laajasti esille ja ovat kaavoituksen osalta vaativia.

Rakentamiseen myönnettyjen lupien määrä oli jonkin verran pienempi edelliseen vuoteen verrattuna. Rakennuslupien hakeminen, neuvonta ja muu asiointi sähköisesti on lisääntynyt oleellisesti. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevan rakentamislain myötä neuvontatyö työllisti loppuvuodesta myös merkittävästi.

Rakennuslain uudistamisen myötä rakennusjärjestyksen päivittäminen käynnistettiin vuonna 2024 yhdessä Iisalmen ja Kiuruveden kaupunkien sekä Pielaveden ja Vieremän kuntien kanssa ja työ jatkuu vuonna 2025.

Rakennusvalvonnan osalta kunnan hallintosääntö päivitettiin vuoden 2024 lopussa vastaamaan 2025 vuoden alusta voimaan tulevien alueidenkäyttö- ja rakentamislakeja. Myös rakennusvalvontataksan päivitystyö käynnistettiin 2024. Taksarakenteen pohjana käytetään Kuntaliiton yhtenäistä mallia.

Lopputarkastuksien suorittamiseen panostettiin huomattavasti vuoden 2024 aikana, jonka johdosta pitämättömät loppukatselmukset menneiltä vuosilta on saatu ajan tasalle.

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	TA 2024	TA 2024 (muutos) - TA 2024	TA 2024 (muutos)	TP 2024 / TA 2024 TP 2024 (muutos)	
60 Tekninen lautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	3465470,00	0,00	3465470,00	3535882,79	102,0 %
TOIMINTAKULUT (€)	-3485710,00	-82000,00	-3567710,00	-3516252,13	98,6 %
TOIMINTAKATE (€)	-20240,00	-82000,00	-102240,00	19630,66	-19,2 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1280481,00	0,00	-1280481,00	-1078798,00	84,2 %
Laskennalliset tuotot (€)	325830,00	0,00	325830,00	241382,98	74,1 %
Laskennalliset kulut (€)	-732440,00	0,00	-732440,00	-641133,65	87,5 %
Kokonaiskustannukset (€)	-5498631,00	-82000,00	-5580631,00	-5236183,78	93,8 %
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1,00			1,00	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

2.1.7 Käyttötalousosan toteutumisvertailun yhdistelmä

Käyttötalousosan toteutumisvertailun yhdistelmä

	Ta 2024	Ta-muutos	Muutettu ta 2024	Toteutunut 2024	Poikkeama	Tot %
10 Keskusvaalilautakunta						
100 Vaalit						
Tuotot	13 000		13 000	22 138	9 138	170,3
Kulut	-23 000		-23 000	-24 690	-1 690	107,3
Netto	-10 000		-10 000	-2 552	7 447	25,5
110 Tarkastustoimi						
Tuotot						
Kulut	-38 000		-38 000	-28 030	9 970	73,8
Netto	-38 000		-38 000	-28 030	9 970	73,8
12 Kunnanhallitus ja valtuusto						
120 Yleishallinto						
Tuotot	1 130 770	-55 000	1 075 770	1 087 014	11 244	101,0
Kulut	-1 958 260	-35 000	-1 993 260	-1 856 529	136 731	93,1
Netto	-827 490	-90 000	-917 490	-769 515	147 975	83,9
160 Työllistäminen						
Tuotot	198 610	-5 000	193 610	259 394	65 784	134,0
Kulut	-753 570		-753 570	-694 646	58 924	92,2
Netto	-554 960	-5 000	-559 960	-435 252	124 708	77,7
170 Ruokapalvelu						
Tuotot	556 290		556 290	567 404	11 114	102,0
Kulut	-520 830		-520 830	-502 464	18 366	96,5
Netto	35 460		35 460	64 940	29 480	183,1
180 Terveiden ja hyvin- voinnin edistäminen						
Tuotot						
Kulut	-403 410	-5 000	-408 410	-393 976	14 434	96,5
Netto	-403 410	-5 000	-408 410	-393 976	14 434	96,5
190 Elinkeinojen kehittäminen						
Tuotot	0					
Kulut	-266 040		-266 040	-200 997	65 043	75,6
Netto	-266 040		-266 040	-200 997	65 043	75,6
12 Kunnanhallitus ja valtuusto yhteensä						
Tuotot	1 885 670	-60 000	1 825 670	1 913 812	88 142	104,8
Kulut	-3 902 110	-40 000	-3 942 110	-3 648 613	293 497	92,6
Netto	-2 016 440	-100 000	-2 116 440	-1 734 801	381 639	82,0
20 Sukevan aluelautakunta						
200 Sukevan alueen palvelut						
Tuotot	19 000		19 000	18 920	-80	99,6
Kulut	-102 390	-14 000	-116 390	-103 408	12 982	88,8
Netto	-83 390	-14 000	-97 390	-84 488	12 902	86,8

30 Sivistyslautakunta						
290 Varhaiskasvatus						
Tuotot	94 000		94 000	155 860	61 860	165,8
Kulut	-1 951 150		-1 951 150	-1 871 538	79 612	95,9
Netto	-1 857 150		-1 857 150	-1 715 678	141 472	92,4
300 Koulutoimi						
Tuotot	193 910		193 910	219 937	26 027	113,4
Kulut	-4 835 910		-4 835 910	-4 794 807	41 103	99,2
Netto	-4 642 000		-4 642 000	-4 574 870	67 130	98,6
350 Joukkoliikenne						
Tuotot						
Kulut	-80 300		-80 300	-65 050	15 250	81,0
Netto	-80 300		-80 300	-65 050	15 250	81,0
360 Vapaa sivistystoimi						
Tuotot	82 550		82 550	110 513	27 963	133,9
Kulut	-789 960		-789 960	-802 982	-13 022	101,6
Netto	-707 410		-707 410	-692 468	14 941	97,9
385 Nuoriso- ja liikuntatoimi						
Tuotot	47 090		47 090	56 937	9 847	120,9
Kulut	-416 840		-416 840	-406 408	10 432	97,5
Netto	-369 750		-369 750	-349 471	20 279	94,5
30 Sivistyslautakunta yhteensä						
Tuotot	417 550		417 550	543 247	125 697	130,1
Kulut	-8 074 160		-8 074 160	-7 940 785	133 375	98,3
Netto	-7 656 610		-7 656 610	-7 397 538	259 072	96,6
60 Tekninen lautakunta						
600 Tekninen toimi						
Tuotot	3 445 470		3 445 470	3 507 129	61 659	101,8
Kulut	-3 378 180		-3 378 180	-3 326 688	51 492	98,5
Netto	67 290		67 290	180 441	113 151	268,2
650 Vesihuoltolaitos						
Tuotot			0	20	20	
Kulut		-82 000	-82 000	-86 844	-4 844	105,9
Netto	0		-82 000	-86 824	-4 824	105,9
695 Rakennusvalvonta						
Tuotot	20 000		20 000	28 734	8 734	143,7
Kulut	-107 530		-107 530	-103 551	3 979	96,3
Netto	-87 530		-87 530	-74 817	12 713	85,5
698 Palo-, pelastus- ja suojelutyö						
Kulut			0		0	
60 Tekninen lautakunta yhteensä						
Tuotot	3 465 470		3 465 470	3 535 883	70 413	102,0
Kulut	-3 485 710	-82 000	-3 567 710	-3 517 084	50 627	98,6
Netto	-20 240	-82 000	-102 240	18 800	121 040	-18,4
KUNTA YHTEENSÄ						
Tuotot	5 800 690	-60 000	5 740 690	6 034 000	293 311	105,1
Kulut	-15 625 370	-136 000	-15 761 370	-15 262 609	498 762	96,8
Netto	-9 824 680	-196 000	-10 020 680	-9 228 609	792 071	92,1

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu						
	TA 2024	TA-muutos	TA 2024 Muutettu	Toteutunut 2024	Poikkeama	Tot.%
Toimintatulot						
Myyntitulot	906 890	35 000	941 890	1 019 873	77 983	108,3
Maksutulot	102 200		102 200	114 398	12 198	111,9
Tuet ja avustukset	366 510	-5 000	361 510	401 527	40 017	111,1
Muut toimintatulot	4 410 090	-90 000	4 320 090	4 482 516	162 426	103,8
	5 785 690	-60 000	5 725 690	6 018 314	292 624	105,1
Valmistus omaan käyttöön	15 000		15 000	15 687	687	104,6
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-7 067 550		-7 067 550	-7 125 696	-58 146	100,8
Palvelujen ostot	-4 002 440	-96 000	-4 098 440	-3 749 338	349 933	91,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 737 140		-1 737 140	-1 733 862	3 278	99,8
Avustukset	-683 800	-20 000	-703 800	-556 813	146 987	79,1
Muut toimintamenot	-2 134 440	-20 000	-2 154 440	-2 096 901	57 539	97,3
	-15 625 370	-136 000	-15 761 370	-15 262 609	499 591	96,8
TOIMINTAKATE	-9 824 680	-196 000	-10 020 680	-9 228 609	792 071	92,1
Verotulot	7 418 000	373 000	7 791 000	8 149 395	358 395	104,6
Valtionosuudet	4 599 151	46 000	4 645 151	4 654 255	9 104	100,2
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	20 000		20 000	131 173	111 173	655,9
Muut rahoitustulot	302 000	300 000	602 000	854 886	252 886	142,0
Korkomenot	-120 000	-63 000	-183 000	-173 542	9 458	94,8
Muut rahoitusmenot	-1 000		-1 000	-3 142	-2 142	314,2
VUOSIKATE	2 393 471	460 000	2 853 471	4 384 416	1 530 945	153,7
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 330 880		-1 330 880	-1 119 860	211 020	84,1
Arvonalentumiset	0		0	-15 223	-15 223	0,0
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot		250 000	250 000		-250 000	0,0
TILIKAUDEN TULOS	1 062 591	710 000	1 772 591	3 249 333	1 476 742	183,3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	201 100		201 100	-445 611	-646 711	-221,6
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			0	381 000	381 000	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 263 691	710 000	1 973 691	3 184 721	1 211 030	161,4

		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama
VEROTULOT		7 418 000,00	373 000,00	7 791 000,00	8 149 395,14	358 395,14
5000	Kunnan tulovero	4 811 000,00	158 000,00	4 969 000,00	5 438 123,70	469 123,70
5100	Kiinteistövero	1 043 000,00	182 000,00	1 225 000,00	1 151 571,93	-73 428,07
5200	Osuus yhteisöveron tuotosta	1 564 000,00	33 000,00	1 597 000,00	1 559 699,51	-37 300,49
VALTIONOSUUDET		4 599 151,00	46 000,00	4 645 151,00	4 654 255,00	9 104,00
5501	Kunnan peruspalv.valt.osuus	2 510 829,00	0,00	2 510 829,00	2 517 905,00	7 076,00
5551	Verotul.perust.valt.os.tasaus	1 286 419,00	0,00	1 286 419,00	1 286 419,00	0,00
5701	Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-90 670,00	46 000,00	-44 670,00	-35 301,00	9 369,00
5890	Verotulomenetysten korvaus	892 573,00	0,00	892 573,00	885 232,00	-7 341,00

2.3 Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTISUUNNITELMA

	Sito- vuus		TA 2024	TA- muutos	Muutettu ta 2024	Toteutunut 2024	Poikkeama	Tot. %
Kunnanhallitus								
Muut pitkävaikutteiset menot								
Tietokoneohjelmistot								
2009 Dynasty sähköinen arkistointi		Menot	-30 000	0	-30 000	-15 514	14 486	51,7
2010 PDF-Xchange Pro 10, lisenssi		Menot	0	0	0	-1 347	-1 347	
Tietokoneohjelmistot yhteensä		Menot	-30 000	0	-30 000	-16 861	13 139	56,2
		Tulot	0	0		0		
Osakkeet ja osuudet								
2209 Osakkeiden osto ja myynti		Menot			0	-2 923 074	-2 923 074	
		Tulot				0	0	
Osakkeet ja osuudet yhteensä		Menot		0	0	-2 923 074	-2 923 074	
		Tulot				0	0	
Kunnanhallitus yhteensä		Menot	-30 000	0	-30 000	-2 939 935	-2 909 935	
		Tulot	0	0	0	0	0	
		Yhteensä		0	-30 000	-2 939 935	-2 969 935	
Tekninen lautakunta								
Muut pitkävaikutteiset menot								
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	0		0	0	0	
		Tulot	0		0	12 750	12 750	
		Netto			0	12 750	12 750	
2026 Sonkajärven bioenergiatuotanto		Menot	-15 000	15 000	0	0	0	
		Tulot	15 000	-15 000	0	0	0	
		Netto			0	0	0	
2027 Kiinteistörekisteriselvitys		Menot	-15 000	0	-15 000	0	15 000	0,0
4014 Sukevantien (Mt 5905 ja Vt5, uusi kääntymiskaista Valtatie 5:lle		Menot	-70 000	70 000	0		0	
		Tulot	35 000	-35 000	0		0	
		Netto	-35 000	35 000	0	0	0	
2051 Harvanjärven vesistökunnostus		Menot	-14 000	0	-14 000	-8 896	-5 104	
		Tulot	7 000	0	7 000	8 596	-1 596	
		Netto		0	-7 000	-300	6 700	4,3
4408 Jyrkän ja Volokinpölyn reitit		Menot	-41 000	21 000	-20 000	-745	-19 255	
		Tulot	28 700	-28 700	0	0	0	
		Netto	-12 300	-7 700	-20 000	-745	19 255	3,7
4410 Mustikkasuon lähiliikuntapaikka		Menot	-60 000	55 000	-5 000	-3 014	-1 986	60,3
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	Valt	Menot	-215 000	161 000	-54 000	-12 655	-11 345	23,4
		Tulot	85 700	-78 700	7 000	21 346	11 154	
	Valt	Yhteensä	-129 300	82 300	-47 000	8 691	55 691	-18,5
Maa- ja vesialueet								
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti		Menot	-10 000	-128 000	-138 000	-135 385	2 615	98,1
		Tulot	10 000	2 882 711	2 892 711	2 882 711	-10 000	99,7
	Valt	Yhteensä	0		2 754 711	2 747 326	-7 385	

Rakennukset								
5327 Koulukesk. Juhlasalin jv-korjaus	Valt	Menot	-125 000	-10 000	-135 000	-128 746	6 254	95,4
Muut rakennukset:								
3505 Jäähileasema (jäähilekontti+ase)		Menot	-30 000	30 000	0	0	0	
		Tulot	24 000	-24 000	0		0	
		Netto		6 000	0	0	0	
5084 Terv.keskuksen etulämmityspattereiden asennus		Menot	0	-25000	-25 000	-24 401	599	97,6
5302 Mosaiikin varavoimakoneen hankinta		Menot	0	-50000	-50 000	-51 852	-1 852	103,7
5326 Sukevan koulun uusi varavoimakone		Menot	-70 000	0	-70 000	-59 137	10 863	84,5
5328 Koulukeskuksen salin paljeoven ja ikkunoiden uusiminen		Menot	0	-20 000	-20 000	-12 725	7 275	63,6
5330 Taksitalon viemäröinnin uusiminen		Menot	-18 000	-4 000	-22 000	-21 636	364	98,3
5409 Kangaslammen opasteet ja uusi pukuhuonerakennus		Menot	-10 000		-10 000	-1 764	8 236	
5410 Liikuntahallin iv-nuohous		Menot	-90 000	25 000	-65 000	-45 542	19 458	70,1
5529 Jyrkän masuusin suojarakennus		Menot	0	-15 000	-15 000	-3 263	11 737	21,8
5532 Vanhan kirjastoyn vesivahinko		Menot	0	-12 000	-12 000	-11 033	967	91,9
5570 Jyrkkäkosken Ruukintupa, muutossuunnittelu		Menot	0	0	0	-2 570	-2 570	
5575 Jäähallin vesikaton korjaus		Menot	-90 000	15 000	-75 000	-61 609	13 391	82,1
Muut rakennukset yhteensä		Menot	-308 000	-56 000	-364 000	-295 532	68 468	81,2
		Tulot	24 000	-24 000	0	0	0	
	Valt	Yhteensä	-284 000	-80 000	-364 000	-295 532	68 468	81,2
Rakennukset yhteensä								
		Menot	-433 000	-66 000	-499 000	-424 275	74 722	85,0
		Tulot	24 000	-24 000	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-409 000	-90 000	-499 000	-424 275	74 725	85,0
Johtoverkostot ja laitteet								
Muut johtoverkostot ja laitteet								
6302 Hulevesiviemäröinnin korjaus ja uudisrakentaminen		Menot	0	-20 000	-20 000	0	20 000	0,0
Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	0	-20 000	-20 000	0	20 000	0,0
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä		Menot	0	-20 000	-20 000	0	20 000	0,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
peruskorjaus	Valt	Menot	-535 000	-100 000	-635 000	-637 741	-2 741	100,4
		Tulot	165 350	0	165 350	165 410	60	
		Netto			-469 650	-472 331	-2 681	100,6
4312 Sonkajärven torin rakentaminen	Valt	Menot	-130 000	100 000	-30 000	-18 337	11 663	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet								
4007 Sonkaj. liikenneturvallisuustyöt		Menot	-15 000	0	-15 000	0	15 000	0,0
4211 Virastotalon tontin maisemointi		Menot	0	-30 000	-30 000	-26 848	3 152	89,5
4406 Moottorikelkkareitti Sonkajärvi-Sukeva		Menot	-30 000	20 000	-10 000	-1 749	8 251	17,5
		Tulot	21 000	-21 000	0	0	0	
		Netto	-9 000	-1 000	-10 000	-1 749	8 251	17,5
4409 Pitkospuiden korjausinvestointi		Menot	-20 000	0	-20 000	-20 971	-971	104,9
4411 Myllymetsän ja Siikalammen leikkipuistojen kunnostaminen		Menot	-40 000	0	-40 000	-25 853	14 147	64,6
5331 Onnelan rakennusosien korjaus suunnittelu		Menot	-50 000	50 000	0	0	0	

Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	-155 000	40 000	-115 000	-75 421	39 579	65,6
		Tulot	21 000	-21 000	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-134 000	19 000	-115 000	-75 421	39 579	65,6
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		Menot	-820 000	40 000	-780 000	-731 499	48 501	93,8
		Tulot	186 350	-21 000	165 350	165 410	60	0,0
		Yhteensä	-633 650	19 000	-614 650	-566 089	48 561	92,1
<u>Koneet ja kalusto</u>								
3502 Latukone	Valt	Menot	-215 000	0	-215 000	-216 170	-1 170	100,5
		Tulot	30 000	0	30 000	35 000	5 000	
		Netto	-185 000		-185 000	-181 170	3 830	97,9
<u>Muut koneet ja kalusto</u>								
3506 Pienkoneen hankinta		Menot	-30 000	0	-30 000	-25 489	4 511	85,0
3510 Mosaiikin keittiön kylmiöt		Menot	-50 000	50 000	0	0	0	
3511 Koulukeskuksen keittiön kylmiöt		Menot	-60 000	0	-60 000	0	60 000	
Muut koneet ja kalusto yhteensä	Valt	Menot	-140 000	50 000	-90 000	-25 489	64 511	28,3
Koneet ja kalusto yhteensä		Menot	-355 000	50 000	-305 000	-241 659	63 341	79,2
		Tulot	30 000	0	30 000	35 000	64 571	0,0
		Yhteensä	-325 000	50 000	-275 000	-206 659	68 341	75,1
Tekninen lautakunta yhteensä		Menot	-1 833 000	37 000	-1 796 000	-1 545 473	-250 527	86,1
		Tulot	336 050	2 759 011	3 095 061	3 104 467	-9 406	100,3
		Yhteensä	-1 496 950	2 796 011	1 299 061	1 558 994	-259 933	120,0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		Menot	-1 863 000	37 000	-1 826 000	-4 485 408	-2 659 408	245,6
		Tulot	336 050	2 759 011	3 095 061	3 104 467	9 406	100,3
		Yhteensä	-1 526 950	2 796 011	1 269 061	-1 380 941	-2 650 002	-108,8

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisvertailu						
	TA 2024	TA- muutokset	TA 2024 Muutettu	Toteutuma 2024	Poikkeama	Tot. %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 393 471	460 000	2 853 471	4 384 416	1 530 945	153,7
Satunnaiset erät		250 000	250 000	0		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 093 770	90 000	-1 003 770	-1 107 573	-103 803	110,3
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 863 000	37 000	-1 826 000	-4 484 578	-2 658 578	245,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	326 050	-123 700	202 350	186 756	-15 594	92,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 883 070	2 792 711	6 675 781	3 917 577	-2 758 204	58,7
Toiminta ja investoinnit, netto	3 645 821	3 506 011	7 151 832	2 896 597	-4 255 235	40,5
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-1 300 000		-1 300 000	-150 000	1 150 000	11,5
Antolainasaamisten vähennykset	74 552		74 552	0	-74 552	0,0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			0			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-558 360	-700 000	-1 258 360	-1 123 642	134 718	89,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		0		0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 862 013	2 806 011	4 668 024	1 622 955	-3 045 069	34,8

2.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus	Ta 2024	Ta-muutos	Muutettu ta 2024	Toteutunut 2024	Poikkeama	Tot %	TP 2023
Käyttötalousosa								
Sitovuus: toimitilin brutto								
Keskusvaalilautakunta								
Vaalit								
Tuotot	S	13 000		13 000	22 138	-9 138	170,3	7 459
Kulut	S	-23 000		-23 000	-24 690	1 690	107,3	-14 182
Netto		-10 000	0	-10 000	-2 553	-7 447	25,5	-6 723
Tarkastuslautakunta								
Tarkastustoimi								
Tuotot	S	0		0	0	0	0,0	0
Kulut	S	-38 000		-38 000	-28 030	-9 970	73,8	-26 713
Netto		-38 000	0	-38 000	-28 030	-9 970	73,8	-26 713
Kunnanhallitus ja valtuusto								
Yleishallinto								
Tuotot		1 130 770	-55 000	1 075 770	1 087 014	-11 244	101,0	277 738
Kulut		-1 958 260	-35 000	-1 993 260	-1 856 529	-136 731	93,1	-2 414 363
Netto		-827 490	-90 000	-917 490	-769 515	-147 975	83,9	-2 136 625
Työllistäminen								
Tuotot		198 610	-5 000	193 610	259 394	-65 784	134,0	191 188
Kulut		-753 570		-753 570	-694 646	-58 924	92,2	-612 107
Netto		-554 960	-5 000	-559 960	-435 252	-124 708	77,7	-420 919
Ruokapalvelu								
Tuotot		556 290	0	556 290	567 404	-11 114	0,0	567 955
Kulut		-520 830	0	-520 830	-502 464	-18 366	96,5	-488 630
Netto		35 460	0	35 460	64 940	-29 480	183,1	79 325
Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen								
Tuotot		0	0	0	0	0	0,0	15 428
Kulut		-403 410	-5 000	-408 410	-393 976	-14 434	96,5	-376 333
Netto		-403 410	-5 000	-408 410	-393 976	-14 434	96,5	-360 905
Elinkeinojen kehittäminen								
Tuotot		0	0	0	0	0	0,0	22 433
Kulut		-266 040	0	-266 040	-200 997	-65 043	75,6	-222 565
Netto		-266 040	0	-266 040	-200 997	-65 043	75,6	-200 132
Kunnanhallitus ja valtuusto yhteensä								
Tuotot	S	1 885 670	-60 000	1 825 670	1 913 812	-88 142	235	1 074 742
Kulut	S	-3 902 110	-40 000	-3 942 110	-3 648 613	-293 497	454	-4 113 997
Netto		-2 016 440	-100 000	-2 116 440	-1 734 801	-381 639	517	-3 039 255
Sukevan aluelautakunta								
Sukevan alueen palvelut								
Tuotot	S	19 000	0	19 000	18 920	80	99,6	23 082
Kulut	S	-102 390	-14 000	-116 390	-103 408	-12 982	88,8	-117 321
Netto		-83 390	-14 000	-97 390	-84 488	-12 902	86,8	-94 239

Sivistyslautakunta								
Varhaiskasvatus								
Tuotot		94 000	0	94 000	155 860	-61 860	165,8	169 336
Kulut		-1 951 150	0	-1 951 150	-1 871 538	-79 612	95,9	-1 732 693
Netto		-1 857 150	0	-1 857 150	-1 715 678	-141 472	92,4	-1 563 357
Koulutoimi								
Tuotot		193 910	0	193 910	219 937	-26 027	113,4	345 292
Kulut		-4 835 910		-4 835 910	-4 794 807	-41 103	105,4	-4 863 543
Netto		-4 642 000	0	-4 642 000	-4 574 870	-67 130	98,6	-4 518 251
Joukkoliikenne								
Tuotot		0	0	0	0	0	0,0	14 760
Kulut		-80 300		-80 300	-65 050	-15 250	108,2	-86 956
Netto		-80 300	0	-80 300	-65 050	-15 250	81,0	-72 196
Vapaa sivistystoimi								
Tuotot		82 550	0	82 550	110 513	-27 963	133,9	89 389
Kulut		-789 960		-789 960	-802 982	13 022	100,3	-763 364
Netto		-707 410	0	-707 410	-692 469	-14 941	97,9	-673 975
Nuoriso ja liikuntatoimi								
Tuotot		47 090	0	47 090	56 937	-9 847	120,9	48 599
Kulut		-416 840		-416 840	-406 408	-10 432	104,9	-423 889
Netto		-369 750	0	-369 750	-349 471	-20 279	94,5	-375 290
Sivistyslautakunta yhteensä								
Tuotot	S	417 550	0	417 550	543 247	-125 697	130,1	667 376
Kulut	S	-8 074 160	0	-8 074 160	-7 940 785	-133 375	104,9	-7 870 445
Netto		-7 656 610	0	-7 656 610	-7 397 538	-259 072	96,6	-7 203 069
Tekninen lautakunta								
Tekninen toimi								
Tuotot		3 445 470	0	3 445 470	3 507 129	-61 659	101,8	3 377 745
Kulut		-3 378 180		-3 378 180	-3 326 688	-51 492	98,5	-3 427 816
Netto		67 290	0	67 290	180 441	-113 151	268,2	-50 071
Vesihuoltolaitos								
Tuotot		0	0	0	20	-20	0,0	1 071 743
Kulut		0	-82 000	-82 000	-86 844	4 844	105,9	-1 048 262
Netto		0	-82 000	-82 000	-86 824	4 824	105,9	23 481
Rakennusvalvonta								
Tuotot		20 000	0	20 000	28 734	-8 734	143,7	20 285
Kulut		-107 530		-107 530	-103 551	3 979	96,3	-78 455
Netto		-87 530	0	-87 530	-74 817	-4 755	85,5	-58 170
Tekninen lautakunta yhteensä								
Tuotot	S	3 465 470	0	3 465 470	3 535 883	-70 413	102,0	4 469 773
Kulut	S	-3 485 710	-82 000	-3 567 710	-3 517 082	-50 628	104,9	-4 554 533
Netto		-20 240	-82 000	-102 240	18 800	-121 040	-18,4	-84 760
Tuotot yhteensä	S	5 800 690	-60 000	5 740 690	6 034 000	-293 310	105,1	6 242 432
Kulut yhteensä	S	-15 625 370	-136 000	-15 761 370	-15 262 608	-498 760	104,9	-16 697 192
Toimintakate		-9 824 680	-196 000	-10 020 680	-9 228 609	-792 071	92,1	-10 454 760

<u>Tuloslaskelmaosa</u>	Sito- vuu	Ta 2024	Ta-muutos	Muutettu ta 2024	Toteutunut 2024	Poikkeama	Tot %	TP 2023
Verotulot	S	7 418 000	373 000	7 791 000	8 149 395	358 395	104,6	8 099 830
Valtionosuudet	S	4 599 151	46 000	4 645 151	4 654 255	9 104	100,2	4 462 336
Rahoitustulot ja -menot								
Korkotulot		20 000		20 000	131 173	111 173	655,9	135 428
Muut rahoitustulot		302 000	300 000	602 000	854 886	252 886	142,0	627 198
Korkomenot		-120 000	-63 000	-183 000	-173 542	9 458	94,8	-160 915
Muut rahoitusmenot		-1 000		-1 000	-3 142	-2 142	314,2	-23 772
Rahoitustulot ja -menot yhteensä	S	201 000	237 000	438 000	809 375	371 375	184,8	577 939
Yhteensä		12 218 151	656 000	12 874 151	13 613 025	738 874	105,7	13 140 105
Vuosikate		2 393 471	460 000	2 853 471	4 384 416	-53 197	153,7	-3 732 070
Poistoeron muutos	S	113 740	0	113 740	-2 786 279	-2 900 019	-2449,7	114 753
Varausten muutos	S	0	0	0	2 250 000	2 250 000		-200 000
		113 740	0	113 740	-536 279	-650 019	-471,5	-85 247

	Sito- vuu s		TA 2024	TA- muutos	Muutettu ta 2024	Toteutunut 2024	Poikkeama	Tot. %
Kunnanhallitus								
Muut pitkävaikutteiset menot								
Tietokoneohjelmistot								
2009 Dynasty sähköinen arkistointi		Menot	-30 000	0	-30 000	-15 514	14 486	51,7
2010 PDF-Xchange Pro 10, lissenssi		Menot	0	0	0	-1 347	-1 347	
Tietokoneohjelmistot yhteensä		Menot	-30 000	0	-30 000	-16 861	13 139	56,2
		Tulot	0	0		0		
Osakkeet ja osuudet								
2209 Osakkeiden osto ja myynti		Menot			0	-2 923 074	-2 923 074	
		Tulot				0	0	
Osakkeet ja osuudet yhteensä		Menot		0	0	-2 923 074	-2 923 074	
		Tulot				0	0	
Kunnanhallitus yhteensä		Menot	-30 000	0	-30 000	-2 939 935	-2 909 935	
		Tulot	0	0	0	0	0	
		Yhteensä		0	-30 000	-2 939 935	-2 969 935	
Tekninen lautakunta								
Muut pitkävaikutteiset menot								
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	0		0	0	0	
		Tulot	0		0	12 750	12 750	
		Netto			0	12 750	12 750	
2026 Sonkajärven bioenergiatuotanto		Menot	-15 000	15 000	0	0	0	
		Tulot	15 000	-15 000	0	0	0	
		Netto			0	0	0	
2027 Kiinteistörekisteriselvitys		Menot	-15 000	0	-15 000	0	15 000	0,0
4014 Sukevantien (Mt 5905 ja Vt5, uusi kääntymiskaista Valtatie 5:lle		Menot	-70 000	70 000	0		0	
		Tulot	35 000	-35 000	0		0	
		Netto	-35 000	35 000	0	0	0	
2051 Harvanjärven vesistökuunnostus		Menot	-14 000	0	-14 000	-8 896	-5 104	
		Tulot	7 000	0	7 000	8 596	-1 596	
		Netto		0	-7 000	-300	6 700	4,3
4408 Jyrkän ja Volokinpölun reitit		Menot	-41 000	21 000	-20 000	-745	-19 255	
		Tulot	28 700	-28 700	0	0	0	
		Netto	-12 300	-7 700	-20 000	-745	19 255	3,7
4410 Mustikkasuon lähiliikuntapaikka		Menot	-60 000	55 000	-5 000	-3 014	-1 986	60,3
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	Valt	Menot	-215 000	161 000	-54 000	-12 655	-11 345	23,4
		Tulot	85 700	-78 700	7 000	21 346	11 154	
	Valt	Yhteensä	-129 300	82 300	-47 000	8 691	55 691	-18,5

Maa- ja vesialueet								
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti		Menot	-10 000	-128 000	-138 000	-135 385	2 615	98,1
		Tulot	10 000	2 882 711	2 892 711	2 882 711	-10 000	99,7
	Valt	Yhteensä	0		2 754 711	2 747 326	-7 385	
Rakennukset								
5327 Koulukesk. Juhlasalin jv-korjaus	Valt	Menot	-125 000	-10 000	-135 000	-128 746	6 254	95,4
Muut rakennukset:								
3505 Jäähileasema (jäähilekontti+ase)		Menot	-30 000	30 000	0	0	0	
		Tulot	24 000	-24 000	0		0	
		Netto		6 000	0	0	0	
5084 Terv.keskuksen etulämmityspattereiden asennus		Menot	0	-25000	-25 000	-24 401	599	97,6
5302 Mosaiikin varavoimakoneen hankinta		Menot	0	-50000	-50 000	-51 852	-1 852	103,7
5326 Sukevan koulun uusi varavoimakone		Menot	-70 000	0	-70 000	-59 137	10 863	84,5
5328 Koulukeskuksen salin paljeoven ja ikkunoiden uusiminen		Menot	0	-20 000	-20 000	-12 725	7 275	63,6
5330 Taksitalon viemäröinnin uusiminen		Menot	-18 000	-4 000	-22 000	-21 636	364	98,3
5409 Kangaslammen opasteet ja uusi pukuhuonerakennus		Menot	-10 000		-10 000	-1 764	8 236	
5410 Liikuntahallin iv-nuohous		Menot	-90 000	25 000	-65 000	-45 542	19 458	70,1
5529 Jyrkän masuusin suojarakennus		Menot	0	-15 000	-15 000	-3 263	11 737	21,8
5532 Vanhan kirjastojn vesivahinko		Menot	0	-12 000	-12 000	-11 033	967	91,9
5570 Jyrkkäkosken Ruukintupa, muutossuunnittelu		Menot	0	0	0	-2 570	-2 570	
5575 Jäähallin vesikaton korjaus		Menot	-90 000	15 000	-75 000	-61 609	13 391	82,1
Muut rakennukset yhteensä		Menot	-308 000	-56 000	-364 000	-295 532	68 468	81,2
		Tulot	24 000	-24 000	0	0	0	
	Valt	Yhteensä	-284 000	-80 000	-364 000	-295 532	68 468	81,2
Rakennukset yhteensä		Menot	-433 000	-66 000	-499 000	-424 275	74 722	85,0
		Tulot	24 000	-24 000	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-409 000	-90 000	-499 000	-424 275	74 725	85,0
Johtoverkostot ja laitteet								
Muut johtoverkostot ja laitteet								
6302 Hulevesiviemäröinnin korjaus ja uudisrakentaminen		Menot	0	-20 000	-20 000	0	20 000	0,0
Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	0	-20 000	-20 000	0	20 000	0,0
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä		Menot	0	-20 000	-20 000	0	20 000	0,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
4309 Sonkajärven urheilukentän peruskorjaus	Valt	Menot	-535 000	-100 000	-635 000	-637 741	-2 741	100,4
		Tulot	165 350	0	165 350	165 410	60	
		Netto			-469 650	-472 331	-2 681	100,6
4312 Sonkajärven torin rakentaminen	Valt	Menot	-130 000	100 000	-30 000	-18 337	11 663	

Muut kiinteät rakenteet ja laitteet								
4007 Sonkaj. liikenneturvallisuustyöt		Menot	-15 000	0	-15 000	0	15 000	0,0
4211 Virastotalon tontin maisemointi		Menot	0	-30 000	-30 000	-26 848	3 152	89,5
4406 Moottorikelkkareitti Sonkajärvi-Sukeva		Menot	-30 000	20 000	-10 000	-1 749	8 251	17,5
		Tulot	21 000	-21 000	0	0	0	
		Netto	-9 000	-1 000	-10 000	-1 749	8 251	17,5
4409 Pitkospuiden korjausinvestointi		Menot	-20 000	0	-20 000	-20 971	-971	104,9
4411 Myllymetsän ja Siikalammen leikkipuistojen kunnostaminen		Menot	-40 000	0	-40 000	-25 853	14 147	64,6
5331 Onnelan rakennusosien korjaus suunnittelu		Menot	-50 000	50 000	0	0	0	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	-155 000	40 000	-115 000	-75 421	39 579	65,6
		Tulot	21 000	-21 000	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-134 000	19 000	-115 000	-75 421	39 579	65,6
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		Menot	-820 000	40 000	-780 000	-731 499	48 501	93,8
		Tulot	186 350	-21 000	165 350	165 410	60	0,0
		Yhteensä	-633 650	19 000	-614 650	-566 089	48 561	92,1
Koneet ja kalusto								
3502 Latukone	Valt	Menot	-215 000	0	-215 000	-216 170	-1 170	100,5
		Tulot	30 000	0	30 000	35 000	5 000	
		Netto	-185 000		-185 000	-181 170	3 830	97,9
Muut koneet ja kalusto								
3506 Pienkoneen hankinta		Menot	-30 000	0	-30 000	-25 489	4 511	85,0
3510 Mosaiikin keittiön kylmiöt		Menot	-50 000	50 000	0	0	0	
3511 Koulukeskuksen keittiön kylmiöt		Menot	-60 000	0	-60 000	0	60 000	
Muut koneet ja kalusto yhteensä	Valt	Menot	-140 000	50 000	-90 000	-25 489	64 511	28,3
Koneet ja kalusto yhteensä		Menot	-355 000	50 000	-305 000	-241 659	63 341	79,2
		Tulot	30 000	0	30 000	35 000	64 571	0,0
		Yhteensä	-325 000	50 000	-275 000	-206 659	68 341	75,1
Tekninen lautakunta yhteensä		Menot	-1 833 000	37 000	-1 796 000	-1 545 473	-250 527	86,1
		Tulot	336 050	2 759 011	3 095 061	3 104 467	-9 406	100,3
		Yhteensä	-1 496 950	2 796 011	1 299 061	1 558 994	-259 933	120,0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		Menot	-1 863 000	37 000	-1 826 000	-4 485 408	-2 659 408	245,6
		Tulot	336 050	2 759 011	3 095 061	3 104 467	9 406	100,3
		Yhteensä	-1 526 950	2 796 011	1 269 061	-1 380 941	-2 650 002	-108,8

Rahoitusosa	Sito- vuu s	Ta 2024	Ta-muutos	Muutettu ta 2024	Toteutunut 2024	Poikkeama	Tot %	TP 2023
Antolainauksen muutokset								
Antolainasaamisten lisäykset	S	-1 300 000		-1 300 000	-150 000	1 150 000		0
Antolainasaamisten vähennykset	S	74 552		74 552	0	-74 552		0
Lainakannan muutokset								
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	S			0	0	0		0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	S	-558 120	-700 000	-1 258 120	-1 123 642	134 478	89,3	-1 700 813
Lyhytaikaisten lainojen muutos	S	0		0	0	0		718 347
Oman pääoman muutokset	S							
Vaikutus maksuvalmiuteen		-1 783 568	-700 000	-2 483 568	-1 273 643	1 209 926	51,3	-220 083
Sitovat erät yhteensä:								
Vuosikate, investoinnit ja rahoitusosa		-917 047	2 556 011	1 638 964	1 729 833	-1 493 273	105,5	1 449 566
Poistoeron ja varausten muutokset		113 740		113 740	-536 279	-650 019	-471,5	-85 247
Sitovat erät yhteensä	S	-803 307	2 556 011	1 752 704	1 193 554	-2 143 292	68,1	-6 986 609

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	388 560,60		1 429 471,53	
Maksutuotot	113 263,84		109 921,17	
Tuet ja avustukset	401 526,62		539 977,94	
Muut toimintatuotot	<u>2 730 787,70</u>	3 634 138,76	<u>1 598 036,77</u>	3 677 407,41
Valmistus omaan käyttöön		15 687,39		18 473,47
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 717 644,19		-5 661 041,48	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 210 087,90		-1 238 658,89	
Muut henkilösivukulut	-178 136,69		-176 986,72	
Palvelujen ostot	-3 136 358,55		-3 924 073,66	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 733 822,14		-2 206 259,82	
Avustukset	-556 812,80		-524 196,07	
Muut toimintakulut	<u>-345 573,19</u>	-12 878 435,46	<u>-419 424,32</u>	-14 150 640,96
TOIMINTAKATE		-9 228 609,31		-10 454 760,08
Verotulot		8 149 395,14		8 099 830,32
Valtionosuudet		4 654 255,00		4 462 336,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	131 173,40		135 427,91	
Muut rahoitustuotot	854 885,91		627 197,85	
Korkokulut	-173 541,96		-160 914,57	
Muut rahoituskulut	<u>-3 142,36</u>	809 374,99	<u>-23 771,85</u>	577 939,34
VUOSIKATE		4 384 415,82		2 685 345,58
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 119 859,91		-1 221 629,43	
Arvonalentumiset	<u>-15 223,34</u>	-1 135 083,25	<u>-5 130,39</u>	-1 226 759,82
TILIKAUDEN TULOS		3 249 332,57		1 458 585,76
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-445 611,10		-2 786 279,46
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		381 000,00		2 250 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		<u>3 184 721,47</u>		<u>922 306,30</u>

3.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	4 384 416		2 685 346	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 107 573	3 276 842	507 000	3 192 346
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-4 484 578		-2 215 645	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	186 756		70 890	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 917 577	-380 245	1 905 942	-238 813
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		2 896 597		2 953 533
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
Antolainasaamisten lisäykset	-150 000		0	
Antolainasaamisten vähennykset		-150 000		0
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 123 642		-1 700 813	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-1 123 642		-1 700 813
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
Toim.antojen varojen ja pääomien muutokset	-18 774		512	
Saamisten muutos	-837 255		-57 541	
Korottomien velkojen muutos	-286 191	-1 142 219	-1 505 370	-1 562 399
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-2 415 862		-3 263 212
RAHAVAROJEN MUUTOS		480 736		-309 680
RAHAVAROJEN MUUTOS				
Rahavarat 31.12.	5 618 796		5 138 060	
Rahavarat 1.1.	5 138 060	480 736	5 447 740	-309 680

3.3 Tase

Tase

<u>VASTAAVAA</u>	Vuosi 2024	Vuosi 2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	1 002,31	18 799,32
2. Muut pitkävaikutteiset menot	116 119,91	118 035,07
	<u>117 122,22</u>	<u>136 834,39</u>
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	1 551 459,56	1 521 036,87
2. Rakennukset	18 222 350,02	18 638 292,58
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 588 195,04	3 702 730,30
4. Koneet ja kalusto	322 581,81	234 552,05
5. Muut aineelliset hyödykkeet	7 568,46	7 568,46
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	233 104,83	473 808,10
	<u>21 925 259,72</u>	<u>24 577 988,36</u>
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	5 011 161,78	2 113 315,97
3. Muut lainasaamiset	224 554,66	74 554,66
4. Muut saamiset	185 426,04	185 426,04
	<u>5 421 142,48</u>	<u>2 373 296,67</u>
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	120 100,50	151 383,94
2. Lahjoitusrahastojen varat	355 657,53	355 122,59
	<u>475 758,03</u>	<u>506 506,53</u>
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Lainasaamiset	1 235 000,00	0,00
	<u>1 235 000,00</u>	<u>0,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	117 838,25	429 882,48
2. Lainasaamiset	0,00	0,00
3. Muut saamiset	155 506,64	250 968,00
4. Siirtosaamiset	85 778,25	76 017,90
	<u>359 123,14</u>	<u>756 868,38</u>
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 618 795,53	5 138 059,79
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>35 152 201,12</u>	<u>33 489 554,12</u>

VASTATTAVAA**Vuosi 2024****Vuosi 2023****A OMA PÄÄOMA**

I Peruspääoma	9 331 615,50	9 331 615,50
III Muut omat rahastot	44 082,44	44 082,44
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	9 941 703,01	9 019 396,71
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 184 721,47	922 306,30
	<u>22 502 122,42</u>	<u>19 317 400,95</u>

B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

1. Poistoero	4 660 533,70	4 214 922,60
2. Vapaaehtoiset varaukset	<u>1 000 000,00</u>	<u>1 400 000,00</u>
	5 660 533,70	5 614 922,60

C PAKOLLISET VARAUKSET

2. Muut pakolliset varaukset	398 669,73	507 000,00
------------------------------	------------	------------

D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

1. Valtion toimeksiannot	120 100,50	151 383,94
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	<u>337 041,81</u>	<u>355 280,51</u>
	457 142,31	506 664,45

E VIERAS PÄÄOMA

I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 863 192,00	4 847 046,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	168 588,83	215 097,97
7. Muut velat	<u>7 749,70</u>	<u>7 749,70</u>
	4 039 530,53	5 069 893,67
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	283 854,00	378 292,64
3. Lainat julkisyhteisöiltä	45 883,73	44 724,10
5. Saadut ennakot	3 322,46	1 552,11
6. Ostovelat	663 446,51	798 915,72
7. Muut velat	115 682,56	142 050,85
8. Siirtovelat	<u>982 013,17</u>	<u>1 108 137,03</u>
	2 094 202,43	2 473 672,45

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

<u>35 152 201,12</u>	<u>33 489 554,12</u>
-----------------------------	-----------------------------

3.4 Konsernilaskelmat

Tuloslaskelma

	Vuosi 2024		Vuosi 2023	
Toimintatuotot		8 349 897		7 372 751
Toimintakulut		-16 659 666		-17 126 994
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		3 416		798
Toimintakate		-8 306 353		-9 753 444
Verotulot		8 099 772		8 050 432
Valtionosuudet		4 654 255		4 462 336
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	141 723		149 202	
Muut rahoitustuotot	854 566		607 722	
Korkokulut	-364 014		-322 038	
Muut rahoituskulut	-3 483	628 792	-4 366	430 520
Vuosikate		5 076 465		3 189 844
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 747 417		-1 600 784	
Omistuksen eliminointierot				
Arvonalentumiset	-46 847	-1 794 264	-5 130	-1 605 914
Satunnaiset erät		0		29 522
Tilikauden tulos		3 282 201		1 613 452
Tilinpäätössiirrot		3 627		549
Tilikauden verot		-3 716		0
Laskennalliset verot		-14 660		-17 926
Vähemmistöosuudet		0		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		3 267 452		1 596 076

Rahoituslaskelma

	Vuosi 2024		Vuosi 2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 076 465		3 189 844	
Satunnaiset erät	0		29 522	
Tilikauden verot	-3 716		0	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-1 133 065</u>	3 939 684	<u>523 755</u>	3 743 121
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-5 635 163		-2 451 684	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	201 827		74 923	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>3 918 852</u>	-1 514 484	<u>1 906 592</u>	-470 168
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 425 200		3 272 953
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys				
Antolainasaamisten vähennys	<u></u>	0	<u></u>	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	130 000		113 458	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 681 068		-2 184 183	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u></u>	-1 551 068	<u></u>	-2 070 725
Oman pääoman muutokset		-2 654		-248 067
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-19 563		236 179	
Vaihto-omaisuuden muutos	-49 263		-11 468	
Saamisten muutos	-13 198		-50 496	
Korottomien velkojen muutos	<u>-224 766</u>	-306 790	<u>-1 446 347</u>	-1 272 132
Rahoituksen rahavirta		-1 860 511		-3 590 924
Rahavarojen muutos		564 689		-317 971
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 687 379		6 122 690	
Rahavarat 1.1.	6 122 690	564 689	6 440 661	-317 971

Konsernitase**VASTAAVAA****Vuosi 2024****Vuosi 2023****PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet	11 896	8 480
Muut pitkävaikutteiset menot	118 562	143 324
Ennakkomaksut	0	0
	<u>130 458</u>	<u>151 804</u>

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	1 841 162	1 814 373
Rakennukset	24 783 318	21 779 128
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 625 301	3 741 674
Koneet ja kalusto	486 408	339 893
Muut aineelliset hyödykkeet	7 568	7 568
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	239 457	534 641
	<u>28 983 215</u>	<u>28 217 277</u>

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosuudet	45 240	41 825
Muut osakkeet ja osuudet	1 059 414	917 854
Muut lainasaamiset	18 173	18 173
Muut saamiset	185 426	185 426
	<u>1 308 254</u>	<u>1 163 278</u>

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	93 468	124 618
Lahjoitusrahastojen varat	355 658	355 123
Muut toimeksiannot	16 048	18 452
	<u>465 173</u>	<u>498 192</u>

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus	136 879	87 616
Aineet ja tarvikkeet	60 791	3 333
Muu vaihto-omaisuus	76 088	84 283
	<u>136 879</u>	<u>87 616</u>

Saamiset**Pitkäaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	0	240
Muut saamiset	0	0
Siirtosaamiset	0	0
	<u>0</u>	<u>240</u>

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	519 573	442 331
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	173 129	293 830
Siirtosaamiset	91 348	34 690
	<u>784 050</u>	<u>770 851</u>

Rahoitusarvopaperit

Sijoituks rahamarkkinainstrum	0	0
Muut arvopaperit	391 138	304 351
	<u>391 138</u>	<u>304 351</u>

Rahat ja pankkisaamiset

6 296 241	5 818 338
-----------	-----------

VASTAAVAA YHTEENSÄ

<u>38 495 407</u>	<u>37 011 947</u>
-------------------	-------------------

VASTATTAVAA**Vuosi 2024****Vuosi 2023****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	9 331 616	9 331 616
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat		0
Arvonkorotusrahasto	29 501	29 503
Muut omat rahastot	659 678	560 362
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	13 087 895	11 218 445
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 267 452	1 596 076
	<u>26 376 142</u>	<u>22 736 002</u>

VÄHEMMISTÖOSUUDET

0 15 322

POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET

Vapaaehtoiset varaukset	0	200 000
Muut pakolliset varaukset	0	
	<u>0</u>	<u>200 000</u>

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	413 625	542 756
	<u>413 625</u>	<u>542 756</u>

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	93 468	124 618
Lahjoitusrahastojen pääomat	338 168	356 751
Muut toimeksiantojen pääomat	17 980	19 397
	<u>449 616</u>	<u>500 766</u>

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 685 283	8 983 336
Lainat julkisyhteisöiltä	209 040	335 198
Saadut ennakot	1 008	
Pitkäaikaiset ostovelat	151 877	
Muut velat	43 149	7 750
Siirtovelat	254 208	
Laskennalliset verovelat	196 300	178 375
	<u>8 540 866</u>	<u>9 504 659</u>

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	597 979	774 361
Lainat julkisyhteisöiltä	125 533	76 008
Saadut ennakot	30 435	25 036
Ostovelat	690 852	997 526
Muut velat	261 156	247 857
Siirtovelat	994 542	1 373 729
Laskennalliset verovelat	14 660	17 926
	<u>2 715 158</u>	<u>3 512 443</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**38 495 407 37 011 947**

4 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liite 1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot kirjataan niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintahintaisena, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Kehittämismenot ja aineettomat oikeudet	Tasapoisto 5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto 3 vuotta
Osakehuoneistojen muutostyöt	Tasapoisto 5 vuotta
Tavanomaista suuremmat kaavoitusmenot	Tasapoisto 5 vuotta
Vesistöjen kunnostusmenot	Tasapoisto 5 vuotta
Osallistuminen muiden yhteisöjen	
pysyvien vastaavien hankintamenoihin	Kunnanhallitus vahvistaa tapauskohtaisesti
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto 5 vuotta
Asuin-, hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto 40 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto 20 vuotta
Muut rakennukset	Tasapoisto 30 vuotta
Vesi- ja viemäriverkot ja laitteet	Menojäännöspoisto 10 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto 25 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäännöspoisto 20 %
Atk-laitteet	Tasapoisto 3 vuotta
Keittiön koneet ja laitteet	Tasapoisto 10 vuotta
Muut koneet ja kalusto	Tasapoisto 5 vuotta

Pienet, alle 10 000 euron hyödykehankinnat on kirjattu vuosikuluiksi.

Osakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Lainasaamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuutta ei ole merkitty taseeseen.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

4.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Liite 2 Tuloslaskelman esittämistavan muutos
Tuloslaskelman esittämistapaa ei ole muutettu.

Liite 3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin
Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole.

Liite 4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
Tilinkausien tiedot ovat vertailukelpoisia.

Liite 5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset
Aiempiin tilikausiin kohdistuviin tuottoihin tai kuluihin ei ole tehty merkittäviä muutoksia.

4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt hankintamenomenetelmällä ja kuntayhtymät suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan. Osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä eriä lukuun ottamatta. Sisäiset katteet ja kiinteistöverot on eliminoitu.

Kiinteistöyhtiöiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Tilikauden poiston erotus on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiön poistojen oikaisuksi. Edellisten tilikausien poistojen erotus on kirjattu konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta taseessa ja tilikauden yli- ja alijäämästä tuloslaskelmassa.

Kunnan ja kuntayhtymien poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseessa omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos on merkitty konsernituloslaskelmassa tilikauden tulokseen. Tytäryhteisöjen poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä

niiden muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Ammatillisen koulutuksen yksikköhintarahoitus on konsernituloslaskelmassa siirretty toimintatuotoista valtionosuuksiin.

4.3.2 Muutokset konsernirakenteessa

Konsernirakenteesta purettu Aluekehityssäätiö (kunnan omistus 100 %, äänivalta 60 %).

Konsernirakenteeseen lisätty Sonkajärven Vesi Oy (kunnan omistus 100 %, äänivalta 100 %).

5 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 6 Toimintatuotot

Toimintatulot tehtäväalueittain (ulkoiset tulot tuhansina euroina taloustilaston jaottelun mukaisesti)	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	27	18	27	18
Sosiaali- ja terveystalvet	-	149	-	149
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 730	2 816	603	753
Yhdyskuntapalvelut	4 662	2 276	2 109	720
Muut palvelut	932	2 081	895	2 037
Yhteensä	8 351	7 340	3 634	3 828

Liite 7 Verotulot

	Kunta	
	2024	2023
Kunnan tulovero	5 438 124	5 261 303
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 559 700	1 803 259
Kiinteistövero	1 151 572	1 035 268
Verotulot yhteensä	8 149 396	14 982 696

Liite 8 Valtionosuudet

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	3 804 324	3 585 838	3 804 324	3 585 838
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 286 419	404 542	1 286 419	404 542
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-35 301	-14 273	-35 301	-14 273
Yksikköhintarahoitukseen perustuvat valtionosuudet				
Verotulomenetysten korvaus	885 232	890 771	885 232	2 823 722
Valtionosuudet yhteensä	4 654 255	17 815 625	4 654 255	16 217 503

Liite 9 Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	221 201	264 459
Muiden palvelujen ostot	2 914 327	3 659 615
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	3 135 528	22 881 980

Liite 10 Valtuustoryhmille annetut tuet
 Ei ilmoitettavaa.

Liite 11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.
 Kirjattu liitteelle 1.

Liite 12 Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvät pakollisten varausten muutokset	Kunta	
	2024	2023
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.	285 389	113 721
Vähennys tilikaudella	285 389	113 721
Lisäys tilikaudella		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	285 389	113 721
Pelastustoimen varallaolokorvaukset 1.1.	507 000	
Vähennys tilikaudella	-108 330	
Lisäys tilikaudella		507 000
Pelastustoimen varallaolokorvaukset 31.12.	398 670	507 000

Liite 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2024	2023
Muut toimintatuotot		
Kiinteistön luovutusvoitto	15223	
Muut toimintakulut		
Kiinteistön luovutustappio		

Liite 14 Satunnaiset tuotot ja kulut

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		29 522		
Satunnaiset kulut				
Käyttöomaisuuden myyntitappiot				

Liite 15 Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot

Rahoitustuotot ja -kulut	Kunta	
Tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä	2024	2023
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot muista yhteisöistä	600 476	601 064
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Kuntayhtymän ylijäämän palautus		
Yhteensä	600 476	623 376

Liite 16 Poistoeron muutokset
Ei ilmoitettavaa.

6 Tasetta koskevat liitetiedot

6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 17 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa.

Liite 18 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittämenetelmät

Ei ilmoitettavaa.

Liite 19 Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet				
	Tietokone-	Tietokone-	Muut pitkäv.	Aineettomat
	lisenssit	ohjalmat	menot	yhteensä
Poistamaton hank.meno 1.1.	0	18799,32	118 035,07	136 834,39
Lisäys tilikaudella	1347,00	0,00	54 686,09	56 033,09
Rah.osuudet tilikaudella			26 925,37	26 925,37
Vähennys tilikaudella				0,00
Siirrot erien välillä				0,00
Tilikauden poisto	344,69	6271,54	42 203,66	48 819,89
Poistamaton hank.meno 31.12.	1 002,31	12 527,78	103 592,13	117 122,22
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	1 002,31	12 527,78	103 592,13	117 122,22

Aineelliset hyödykkeet					
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint. rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet
Poistamaton hank.meno 1.1.	1 521 036,87	18 638 292,58	3 702 730,30	234 552,05	7 568,46
Lisäys tilikaudella	45 384,96	473 258,84	1 053 552,90	206 659,08	
Rah.osuudet tilikaudella			236 300,00		
Vähennys tilikaudella	14 962,27	21 646,34	2 774 725,51	71 376,71	
Siirrot erien välillä					
Tilikauden poisto		867 555,06	156 232,35	47 252,61	
Arvonlennukset					
Poistamaton hank.meno 31.12.	1 551 459,56	18 222 350,02	1 589 025,34	322 581,81	7 568,46
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	1 551 459,56	18 222 350,02	1 589 025,34	322 581,81	7 568,46

	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset yhteensä
Poistamaton hank.meno 1.1.	473 808,10	24 577 988,36
Lisäys tilikaudella	1 205 193,26	2 984 049,04
Rah.osuudet tilikaudella		236 300,00
Vähennys tilikaudella	-1 445 896,53	1 436 814,30
Siirrot erien välillä		0,00
Tilikauden poisto		1 071 040,02
Arvonlennukset		0,00
Poistamaton hank.meno 31.12.	3 124 897,89	24 817 883,08
Arvonkorotukset		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	3 124 897,89	24 817 883,08

Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet					
			Osakkuus-	Muut osakkeet	
	Tytäryhteisöt	Kuntayhtymät	yhteisöosakkeet	ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	777 461,04	273 509,09	12 563,64	1 049 782,20	2 113 315,97
Lisäys tilikaudella	2 923 074,00				2 923 074,00
Vähennys tilikaudella	-622,84				-622,84
Arvonlennukset	-24 605,35				-24 605,35
Hankintameno 31.12.	3 675 306,85	273 509,09	12 563,64	1 049 782,20	5 011 161,78
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	3 675 306,85	273 509,09	12 563,64	1 049 782,20	5 011 161,78

Laina- ja muut saamiset

	Tytäryhteisöt	Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	56 381,64	203 599,06	259 980,70
Lisäys tilikaudella	150 000,00		150 000,00
Vähennys tilikaudella			
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	206 381,64	203 599,06	409 980,70

Liite 20 Tytäryhteisöjen tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden tuloksesta
Tytäryhteisöt						
Sonkakoti Oy	Sonkajärvi	100	100	1 402	4 768	
Sonkajärven Vesi Oy	Sonkajärvi	100	100	2909	1419	

Liite 21 Kuntayhtymien tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden tuloksesta
Kuntayhtymät						
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	1,19	1,19	17	10	2
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	Iisalmi	8,62	8,62	1 990	369	-27

Liite 22 Muiden yhteisöjen tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden tuloksesta
Osakkuusyhteisöt						
Sukevan Liikekeskus Oy	Sonkajärvi	25,78	25,78	306	1	0

Liite 23 Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä tai muilta yhteisöiltä

Lyhytaikaiset	Kunta	
Saamiset tytäryhteisöiltä	2024	2023
Myyntisaamiset	15 970	45 294
Siirtosaamiset		
Yhteensä	15 970	45 294
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	0	750
Siirtosaamiset	-61	739
Yhteensä	-61	1 489

Liite 24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset	Konserni		Kunta	
Siirtosaamiset	2024	2023	2024	2023
Siirtyvät korot	0	29 702	0	0
Kelan korvaus henkilöstön työterveyshuollosta			34 414	28 765
Muut tulojäämät	91 348	429 271	51 365	47 253
Siirtosaamiset yhteensä	91 348	458 973	85 778	76 018
Muut saamiset				
Valtionosuussaamiset	19 926	10 737	19 926	90 897
Arvonlisäverosaamiset	135 581	129 916	135 581	160 071
Muut saamiset	17 622	521 135		
Muut saamiset yhteensä	173 129	661 788	155 507	250 968

6.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liite 25 Oma pääoma

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma	9 331 616	9 331 616	9 331 616	9 331 616
<i>Pääoman muutos 1.1.2023</i>		-602 359	0	-602 359
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 1.1.	0	1 365		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-1 365		
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	0	0		
Arvonkorotusrahostot 1.1.	29 503	29 503		
Vähennykset tilikaudella	-2	0		
Arvonkorotusrahostot 31.12.	29 501	29 503		
Muut omat rahastot				
Elinkeinorahaston pääoma 1.1.	44 082	44 082	44 082	44 082
Ei muutoksia tilikaudella				
Elinkeinorahaston pääoma 31.12.	44 082	44 082	44 082	44 082
Muut rahastopääomat 1.1.	560 362	775 552		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	55 234	-259 272		
Muut rahastopääomat 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	659 678	560 362	44 082	44 082
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	11 218 444	11 221 198	9 941 703	9 019 397
Lisäykset tilikaudella	1 869 451			
Vähennykset tilikaudella		2 754		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	13 087 895	11 218 444	9 941 703	9 019 397
Tilikauden yli-/alijäämä	3 267 452	1 596 076	3 185 552	922 306
Oma pääoma 31.12.	26 376 142	22 736 001	22 502 953	19 317 401
*konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämän 1.1. vertailutietoa on v. 2023 muutettu -986 122 euroa, koska on tehty				
hyvinvointialueiden alaskirjaukset.				

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kunta	
	2024	2023
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	9 941 703	9 019 397
Tilikauden ylijäämä	3 184 721	922 306
Kertynyt poistoero 31.12.	4 660 534	4 214 923
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	1 000 000	1 400 000
Kertynyt ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	18 786 958	15 556 626

Liite 27 Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma. Velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai pitemmän ajan kuluttua				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 452 068	10 116 678	2 702 800	3 293 790
Lainat julkisyhteisöiltä		335 198	-	42 891
	6 452 068	12 833 311	2 702 800	4 396 745

Liite 28 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat	Kunta	
Lyhytaikaiset	2024	2023
Kuntatodistus 2019/2020		
- korko 0,20 %, kertalyhenteinen		
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	0	0

Liite 29 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Vahingonkorvausvaraus				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu				
Muut varaukset	413 625	542 756	398 670	507000
Pakolliset varaukset yhteensä	413 625	244 453	398 670	0

Liite 30 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille tai muille yhteisöille

Lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille	2024	2023
Ostovelat	51 558	1 728
Muut velat	- 23 289	
Yhteensä	28 269	1 728
Lyhytaikaiset velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	8 053	2 236
Siirtovelat		
Yhteensä	8 053	1 410 108

Liite 31 Käyttötililimiitti

	2024	2023
Luotollisen käyttötilin limiitti 31.12.	300 000	300 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	300 000	300 000

Liite 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
Lyhytaikaiset siirtovelat	2024	2023	2024	2023
Palkkojen ja sivukulujen jaksotukset	831 744	835 049	676 563	684 559
Korkojaksotukset	60 790	116 537	31 802	58 337
Valtionosuusennakot	69 095	179 508	63 913	166 044
Muut menojäämät	32 913	242 635	209 735	199 197
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	994 542	3 925 324	982 013	1 108 137

7 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 38 Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2024	2022	2024	2023
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	30 009	30 418	29 530	30 292
Myöhemmin maksettavat	31 934	31 700	31 832	31 700
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut yhteensä	61 943	62 118	61 362	61 992
Toimitilojen vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	20 943	20 810	176 700	156 870
Myöhemmin maksettavat	276 063	301 526	1 274 606	1 387 722
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	297 006	322 336	1 451 306	1 544 592
Maa-alueiden vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat				
Myöhemmin maksettavat				
Maa-alueiden vuokravastuut yhteensä				
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	50 952	51 228	206 230	187 162
Myöhemmin maksettavat	307 997	333 226	1 306 438	1 419 422
Vuokravastuut yhteensä	358 949	1 041 867	1 512 668	1 276 820
Siitä konsernin sisäiset vuokravastuut			1 387 722	1 116 069

Liite 39 Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjenpuolesta

Takaukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma		0	5 213 458	4 883 458
Jäljellä oleva pääoma		0	2 603 778	2 731 428

Liite 40 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

Takaukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 637 400	1 637 400	1 637 400	1 637 400
Jäljellä oleva pääoma	456 196	570 110	456 196	570 110

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	31 432 833,00	30 462 285,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	33 730	24 249

	Konserni		Kunta	
Ympäristöluvan vakuudet	2024	2023	2024	2023
Omasta puolesta	0	0	20 000	20 000
Muiden puolesta	0	0		
Yhteensä	0	0	20 000	20 000

Liite 41 Taseen ulkopuoliset järjestelyt

Taseeseen sisällyttömät saamiset	Kunta			
	2024	2023		
Aluekehityssäätiön puolesta maksetun takauksen takaisinperintä	327 200	327 600		
Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 600 000			
Arvonlisäveron palautusvastuu, kokonaismäärä	2 066 083	2 315 888	1 952 955	2 212 386
Johdannaissopimukset				
Nimellisarvot				
Markkina-arvot				
Muut vastuut	519 073	442 384		

Liite 42 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2024:

Toimi/tulosalue	Sisäinen luonne	Naiset	Miehet	Yhteensä	%
KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO				33	22,6 %
Yleishallinto	Vakinainen	10	1	11	
	Määräaikainen	2	0	2	
	Sijainen	1	0	1	
		13	1	14	
Työllistäminen/Työpaja	Vakinainen	2	0	2	
	Määräaikainen	1	0	1	
	Työllistetty	4	1	5	

	Työllistetty osa-aik.	1	0	1	
	Oppisopimus	1	2	3	
		9	3	12	
Ruokapalvelu	Vakinainen	5	0	5	
	Määräaikainen	1	0	1	
		6	0	6	
Elinkeinojen kehittäminen	Määräaikainen	0	1	1	
		0	1	1	
SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA				0	0,0 %
	Sivutoiminen	0	0	0	
		0	0	0	
SIVISTYSLAUTAKUNTA				92	63,0 %
Varhaiskasvatus	Vakinainen	27	0	27	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	
	Määräaikainen (ei sij.)	3	0	3	
	Määräaikainen osa-aik.	1	0	1	
	Sijainen	5	0	5	
		37	0	37	
Koulutoimi	Vakinainen	24	9	33	
	Vakinainen osa-aik.	3	1	4	
	Määräaikainen (ei sij.)	3	0	3	
	Määräaikainen osa-aik.	1	0	1	
	Sijainen	2	0	2	
	Sijainen osa-aik.	0	1	1	
		33	11	44	
Vapaa sivistystoimi	Vakinainen	4	0	4	
	Vakinainen osa-aik.	2	0	2	
	Sijainen	4	0	4	
		10	0	10	
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Vakinainen	0	1	1	
		0	1	1	
TEKNINEN LAUTAKUNTA				21	14,4 %
Tekninen toimi	Vakinainen	4	7	11	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	

	Määräaikainen (ei sij.)	2	3	5	
	Sijainen	1	1	2	
	Sivutoimi	0	1	1	
		8	12	20	
Rakennusvalvonta	Vakinainen	0	1	1	
		0	1	1	
KUNTA YHTEENSÄ		116	30	146	
		79 %	21 %	100 %	100 %

Liite 43 Taseeseen aktivoidut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	2024 (1000 €)	2023 (1000 €)	Muutos %
Palkat ja palkkiot	-5 792	-5 715	1,35
Henkilöstökorvaukset	55	54	1,85
KuEL -maksut/palkkaperusteiset	-884	-874	1,14
VAEL -maksut/palkkaperusteiset	-73	-83	-12,05
KuEL -maksut/eläkemenoperusteiset			
KuEL -maksut/tasausmaksu	-255	-277	-7,94
Jaksotetut eläkekulut	2	-4	-150,00
Muut henkilösivukulut	-179	-227	-21,15
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelmassa	-7 126	-7 126	0,00
josta henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	16	18	-11,11

Liite 44 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Puolue/puolueyhdistys:	2024	2023
Keskusta	3 062	2 552
Sos.dem.työväenyhdistys Sonkajärvi	1 007	887
Perussuomalaiset	1 130	868
Kokoomus Sonkajärvi	186	125
Vasemmistoliitto	186	145
Ylä-Savon KD/Sonkajärvi	241	170
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	5 812	4747

Liite 45 Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	2024	2023
BDO Audiator Oy		
• tilintarkastuspalkkiot	13 394	11 281
• tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	4 860	4 335
• muut asiantuntijapalvelut	187	-
Yhteensä	18 441	15 616

Liite 46 Kunnan olennaiset liiketoimet, joita ei ole toteutettu kaupallisin ehdoin
 Ei ilmoitettavaa.

8 Eriytetyt laskelmat

Markkinaehtoisen toiminnan tuloslaskelma		
	Vuosi 2024	
Liikevaihto		1 558 927,70
Muut tuet ja avustukset		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		-499 752,67
Palvelujen ostot		-252 371,68
Henkilöstökulut		-124 185,14
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		-458 742,49
Liiketoiminnan muut kulut		-151 118,59
Liikeliikkeen yhteensä		72 757,13
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut		0,00
Tilikauden ylijäämä		72 757,13

9 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Tilinpäätös	sidottu

Tositelajit:

Numerosarja	Koodi	Nimitys
1	ALKUSA	Alkusaldot
2	BUD	Talousarvio
3	BUDL	Talousarviomuutokset
5	BUDKS	Talousarvion käyttösuunnitelmat
10	MUIST1	Ulkoiset muistiotositteet Raindance
15	MUIRO2	Ulkoiset muistiotositteet Rondo
20	MUISIS	Sisäiset muistiotositteet Raindance
25	MUIRS2	Sisäiset muistiotositteet Rondo
30	MUIJAK	Ulkoiset jaksotustositteet
31	VYÖR	Vyörytystositteet
34	KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet
39	KOMMUI	Muistiotositteet käyttöomaisuus
40	SISROP	Sisäiset laskut Rondo
101	PANKKI	Pankkien tiliotteet
102	PALKAT	Palkkatositteet
170	MRP17	Myyntilaskut laji 17
301	MUIJAS	Sisäiset jaksotustositteet
460	MRP46	Myyntilaskut laji 46
510	MRP51	Myyntilaskut laji 51
511	MRPMAN	Myyntireskontran manuaalisuoritukset
521	MRPVII	Myyntireskontran viitesuoritukset
531	MRPHYV	Hyvityslaskujen kuittaukset myyntireskontrassa
540	MRP54	Myyntilaskut laji 54
590	MRP59	Myyntilaskut laji 59
710	MRP71	Myyntilaskut laji 71
730	MRP73	Myyntilaskut laji 73
740	MRP74	Myyntilaskut laji 74
750	MRP75	Myyntilaskut laji 75
760	MRP76	Myyntilaskut laji 76
801	OSTOT	Ostolaskut
899	OMAKSU	Ostolaskujen maksatustositteet
991	KLALKU	Konsernin alkusaldot
992	KLYHT	Konserniyhteisöjen yhdistely
993	KLKIRJ	Konsernikirjaukset
		Liitetietositteet

10 Tilinpäätöksen allekirjoitus

SONKAJÄRVEN KUNTA**Tilinpäätöksen allekirjoitus**

Sonkajärvellä 31.3.2025

SONKAJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Tilintarkastusmerkintä*Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.**Oulussa, sähköisen allekirjoituksen päivänä**BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö*

Tuomas Peltoperä, JHT

SONKAJÄRVEN KUNNAN HENKILÖSTÖKERTOMUS

Sisällys

<u>SONKAJÄRVEN KUNNAN HENKILÖSTÖKERTOMUS</u>	1
<u>1 Sonkajärven kunnan henkilöstöpolitiikka ja henkilöstöohjelma</u>	2
<u>2 Henkilöstön määrä ja rakenne</u>	2
<u>2.1 Palvelusuhteen luonne 31.12.2024</u>	2
<u>2.2 Henkilöstön määrä toimialueittain 31.12.2024</u>	3
<u>2.3 Henkilöstön määrä henkilötövuosina (HTV2)</u>	5
<u>2.4 Henkilöstön ikärakenne 31.12.2024</u>	5
<u>2.5 Ikäjohtaminen</u>	6
<u>2.6 Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin 31.12.2024</u>	6
<u>2.7 Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2024</u>	7
<u>2.8 Henkilöstö työaikamuodoittain 31.12.2024</u>	7
<u>2.9 Henkilöstön eläköityminen</u>	8
<u>2.10 Työurasuunnittelu</u>	8
<u>2.11 Henkilöstön vaihtuvuus</u>	8
<u>3 Terveystieteellinen toimintakyky ja työhyvinvointi</u>	9
<u>3.1 Sairauspoissaolot (sis. myös työtapaturmista aiheutuneet sairauslomat)</u>	9
<u>3.2 Työtapaturmasta johtuvat poissaolot</u>	10
<u>3.3 Perhevapaat</u>	10
<u>3.4 Työsuojelu ja yhteistoiminta</u>	11
<u>3.5 Koulutus- ja virkistystoiminta</u>	11
<u>3.6 Työterveyshuolto</u>	11
<u>3.7 Työtyytyväisyys ja tuloksellisuus</u>	12
<u>4 Henkilöstökustannukset</u>	13

1 Sonkajärven kunnan henkilöstöpolitiikka ja henkilöstöohjelma

Sonkajärven kunnanhallitus on hyväksynyt 17.12.2018 Sonkajärven kunnan henkilöstöohjelman vuosille 2019–2021. Henkilöstöohjelman päivittämistä valmisteltiin vuoden 2024 aikana, ja uusi päivitetty ohjelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 24.2.2025. Henkilöstöohjelma on kunnan henkilöstöjohtamisen väline, jonka tarkoituksena on kunnan ja kuntakonsernin johtaminen kuntastrategian mukaisesti, sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttaminen.

Kuntastrategiassa 2022–2025 on määritelty Sonkajärven kunnan arvot:

- Sonkajärven kunnan arvot ovat avoimuus, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo ja suvaitsevaisuus sekä yhteistyö- ja palveluhenkisyys.
- Avoimuus on aitoa vuorovaikutusta, tiedon asiallista jakamista sekä luottamukseen ja arvostukseen perustuvaa yhteistyötä.
- Oikeudenmukaisuus on toisten henkilöiden tasavertaista kohtaamista ja kohtelua, tehtävien tasapuolista jakamista sekä asioiden objektiivista valmistelua ja käsittelyä.
- Tasa-arvo ja suvaitsevaisuus käsitetään laajasti tasavertaisuutena erilaisten ihmisten kesken. Henkilöitä kohdellaan yhdenvertaisesti sukupuolesta, iästä, kulttuuritaustasta, terveydentilasta, elämäntilanteesta, poliittisesta tai ammatillisesta toiminnasta, sukupuolisesta suuntautumisesta, perhesuhteista tai muusta näihin rinnastettavasta seikasta riippumatta.
- Yhteistyö- ja palveluhenkisyys tarkoittaa aitoa ja rehellistä vuorovaikutusta henkilöiden kesken sekä tahtoa tuottaa kilpailukykyisiä kunnallisia palveluita.

Kuntastrategian 2022–2025 tavoitteisiin kuuluu menestystekijänä osaava ja motivoitunut henkilöstö. Osaava ja motivoitunut henkilöstö on vastuullinen, arvostaa työtään, vaalii omaa työkykyään ja yhteistä työviihtyvyyttä sekä kehittää ammattitaitoaan. Sonkajärven kunnan tahtotilana on olla hyvä työnantaja, joka toteuttaa henkilöstöjohtamisessa kunnan arvoja sekä kuntastrategiaa. Tavoitteena on hyvä ilmapiiri ja työyhteisö, jossa ihmisistä välitetään. Työyhteisö on turvallinen ja muutoksia johdetaan hallitusti.

Henkilöstöpolitiikan ja -ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain henkilöstökertomuksen avulla. Henkilöstökertomus on valmisteltu viimeisimmän lainvoimaisen henkilöstöohjelman, henkilöstöohjelma 2019–2021 pohjalta. Kuntatyönantajan on tunnettava henkilöstövoimavarat, joilla palvelut järjestetään. Henkilöstövoimavarojen ennakointi on osa strategiatyötä.

2 Henkilöstön määrä ja rakenne

2.1 Palvelusuhteen luonne 31.12.2024

Sonkajärven kunnan henkilöstö vuoden 2024 lopussa oli 146 henkilöä. Luvussa ovat mukana vakinaiset, määräaikaiset, sijaiset ja työllistetyt. Miehiä henkilöstöstä oli 21 %, naisia 79 %. Vastaavana ajankohtana vuonna 2023 henkilöstön määrä oli 146 henkilöä.

Henkilöstön määrä palvelussuhteen luonteen ja sukupuolen mukaan eriteltynä näkyy taulukossa 1 ja koko- ja osa-aikaisuuden mukaan taulukossa 2.

	Naiset	Miehet	Yht. 2024	Yht. 2023
Vakinainen	83	20	103	108
Määräaikainen (ei sij.)	19	5	24	22
Sijainen	12	2	14	7
Työllistetty	1	0	1	3
Oppisopimus	1	2	3	5
Sivutoimi	0	1	1	1
Yhteensä	116	30	146	146
%	79 %	21 %	100 %	100 %

Taulukko 1. Henkilöstön määrä 2023–2024 sukupuolen ja palvelussuhteen luonteen mukaan

	Kokoaikainen	Osa-aikainen	Yhteensä	%
Vakinainen	94	9	103	71 %
Määräaikainen (ei sij.)	22	2	24	16 %
Sijainen	13	1	14	10 %
Työllistetty	0	1	1	1 %
Oppisopimus	3	0	3	2 %
Sivutoimi	0	1	1	1 %
Yhteensä	132	14	146	100 %
%	90 %	10 %	100 %	

Taulukko 2. Henkilöstön määrä 31.12.2024 kokoaikaisuuden ja palvelussuhteen luonteen mukaan.

Kansalaisopiston sivutoimisia tuntiopettajia oli 31.12.2024 yhteensä 32, joista naisia 21 ja miehiä 11.

Sivutoiminen henkilö; tekninen toimi talonmies.

2.2 Henkilöstön määrä toimialueittain 31.12.2024

Henkilöstön jakautuminen eri toimi- ja tulosalueille näkyy taulukossa 3.

Toimi/tulosalue	Sisäinen luonne	Naiset	Miehet	Yhteensä	%
KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO				33	22,6 %
Yleishallinto	Vakinainen	10	1	11	
	Määräaikainen	2	0	2	
	Sijainen	1	0	1	
		13	1	14	
Työllistäminen/Työpaja	Vakinainen	2	0	2	
	Määräaikainen	1	0	1	
	Työllistetty	4	1	5	
	Työllistetty osa-aik.	1	0	1	
	Oppisopimus	1	2	3	

		9	3	12	
Ruokapalvelu	Vakinainen	5	0	5	
	Määräaikainen	1	0	1	
		6	0	6	
Elinkeinojen kehittäminen	Määräaikainen	0	1	1	
		0	1	1	
SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA				0	0,0 %
	Sivutoiminen	0	0	0	
		0	0	0	
SIVISTYSLAUTAKUNTA				92	63,0 %
Varhaiskasvatus	Vakinainen	27	0	27	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	
	Määräaikainen (ei sij.)	3	0	3	
	Määräaikainen osa-aik.	1	0	1	
	Sijainen	5	0	5	
		37	0	37	
Koulutoimi	Vakinainen	24	9	33	
	Vakinainen osa-aik.	3	1	4	
	Määräaikainen (ei sij.)	3	0	3	
	Määräaikainen osa-aik.	1	0	1	
	Sijainen	2	0	2	
	Sijainen osa-aik.	0	1	1	
		33	11	44	
Vapaa sivistystoimi	Vakinainen	4	0	4	
	Vakinainen osa-aik.	2	0	2	
	Sijainen	4	0	4	
		10	0	10	
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Vakinainen	0	1	1	
		0	1	1	
TEKNINEN LAUTAKUNTA				21	14,4 %
Tekninen toimi	Vakinainen	4	7	11	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	
	Määräaikainen (ei sij.)	2	3	5	
	Sijainen	1	1	2	

	Sivutoimi	0	1	1	
		8	12	20	
Rakennusvalvonta	Vakinainen	0	1	1	
		0	1	1	
KUNTA YHTEENSÄ		116	30	146	
		79 %	21 %	100 %	100 %

Taulukko 3. Henkilöstö toimi- ja tulosalueittain 31.12.2024

2.3 Henkilöstön määrä henkilötöyvuosina (HTV2)

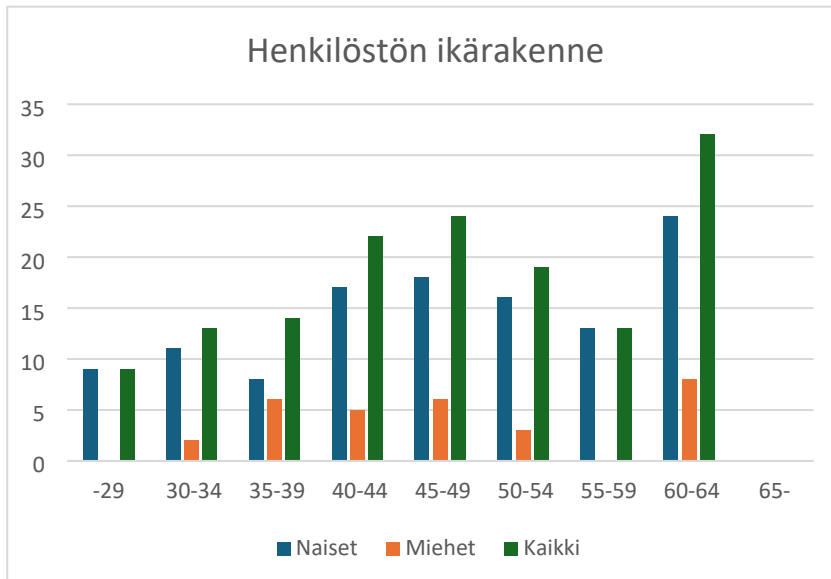
Henkilötöyvuosi HTV2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*.
(osa-aikaprosentti/100). Palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärään ei lasketa palkattomia keskeytyksiä.

	2024	2023
Toimi/tulosalue	HTV2	HTV2
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	0,04	0,00
Vaalit		
KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO	32,75	32,39
Yleishallinto		
Työllistäminen		
Ruokapalvelu		
Elinkeinojen kehittäminen		
SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA	0,89	0,90
Sukevan alueen palvelut		
SIVISTYSLAUTAKUNTA	86,96	86,89
Varhaiskasvatus		
Koulutoimi		
Vapaa sivistystoimi		
Nuoriso- ja liikuntatoimi		
TEKNINEN LAUTAKUNTA	19,25	21,27
Tekninen toimi		
Rakennusvalvonta		
Kaikki yhteensä	139,89	141,45

Taulukko 4. Henkilötöyvuodet toimialueittain vuosina 2023–2024.

2.4 Henkilöstön ikärakenne 31.12.2024

Koko henkilöstön (146 henkilöä) keski-ikä 31.12.2024 oli 48 vuotta.

Kaavio 1. Henkilöstön ikärakenne 31.12.2024

2.5 Ikäjohtaminen

Työyhteisötasolla on tavoitteena auttaa työntekijöitä näkemään eri-ikäisyys voimavarana herättäen avointa keskustelua ikään, elämänvaiheisiin, työntekoon ja työuraan liittyvissä kysymyksissä.

Ikäjohtamisessa on huomioitava ja havaittava eri-ikäisten ja eri elämäntilanteissa olevien tarpeet työn tekemisessä, erot tapa- ja viestintäkultuurissa, tarpeet töiden yksilölliseen suunnitteluun sekä vaikutusmahdollisuudet omaan työhön ja työaikaan.

2.6 Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin 31.12.2024

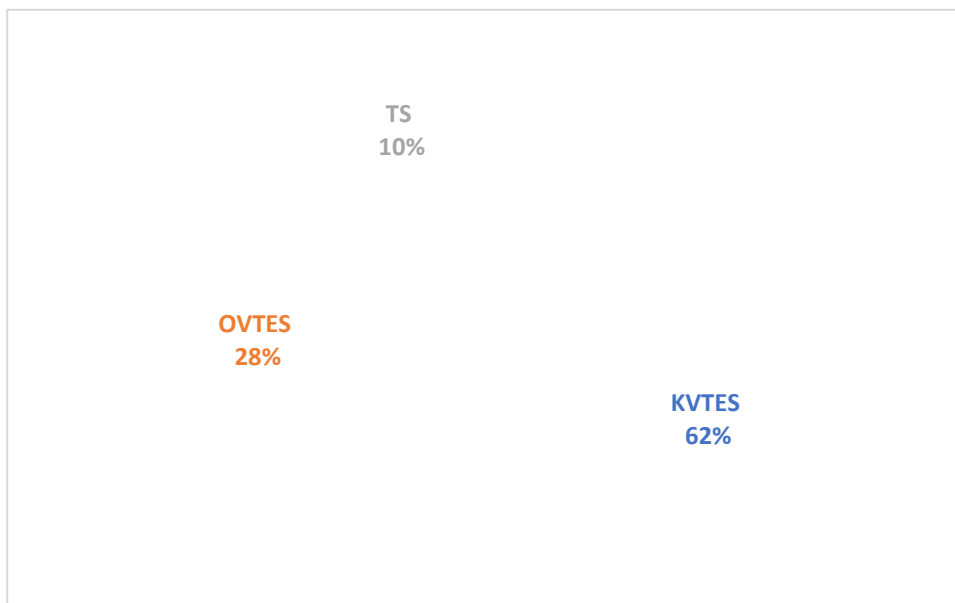
Henkilöstö yleisimpien ammattinimikkeiden mukaan 31.12.2024 näkyy taulukossa 5. Mukana on henkilöstöstä vakinaiset ja määräaikaiset.

Ammattiryhmä	2024
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	17
Koulunkäynninohjaaja, kouluavustaja	8
Luokanopettaja	9
Tuntiopettaja	14
Varhaiskasvatuksen opettaja	6

Taulukko 5. Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin (yleisimmät) 31.12.2024

2.7 Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2024

Vakinaisesta henkilöstöstä enemmistö, 62 %, kuului kunta-alan sopimuksista Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen piiriin. Henkilöstön jakautuminen eri sopimusaloille on esitetty kaaviossa 2.

Kaavio 2. Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2024

KVTES = kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus, OVTES = opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus, TS = teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus

2.8 Henkilöstö työaikamuodoittain 31.12.2024

Kunnassa käytössä olevien työaikamuotojen mukaan vakinainen ja määräaikainen henkilöstö on jakautunut seuraavasti:

Työaikamuoto	v. 2024	
	henkilöä	%
Toimistotyöaika	30	21 %
Yleistyöaika	72	49 %
Perhepäivähoito	3	2 %
Opetustyö	33	23 %
Päivätyö, keskimäärin 38,25 h/vk	7	5 %
Muu työaika	1	1 %
Yhteensä	146	100 %

Taulukko 6. Henkilöstön määrä työaikamuodoittain 31.12.2024

2.9 Henkilöstön eläköityminen

Henkilöstöstä siirtyi vuonna 2024 vanhuuseläkkeelle kuusi työntekijää ja työkyvyttömyyseläkkeelle yksi henkilö. Eläkepoistumaprosentti vuonna 2024 oli 4,8 % vuonna 2023 eläkepoistuma oli 1,4 %.

Eläkemuoto	2024	2023
Eläketapahtumat kertomusvuonna:		
Vanhuuseläke	6	2
Osittainen varhennettu vanhuuseläke	0	0
Työkyvyttömyyseläke	1	0
Osatyökyvyttömyyseläke	0	1
Yhteensä	7	3

Taulukko 7. Henkilöstön eläketapahtumat v. 2023–2024

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä vuosina 2020–2024 näkyy taulukossa 8. Vuonna 2024 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 64 vuotta.

Vuosi	2020	2021	2022	2023	2024
Keski-ikä v.	63,5	64,1	64,1	64,3	64,0

Taulukko 8. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä v. 2020–2024

Eläkepoistumaa arvioidaan Kevalta saadun eläkelistan avulla. Arvioinnissa käytetään eläkkeelle jäänti ikänä ikäryhmän alinta eläkeikää. Vakituisen henkilöstön eläkepoistuma-arvio vuosina 2025–2029 on keskimäärin 5 henkilöä/vuosi. Lisäksi työkyvyttömyyseläkkeitä on vuosittain arviolta 1 kpl. Eläkepoistuma vuosina 2025–2029 on arviolta yhteensä 22 % vakituisesta henkilöstöstä.

2.10 Työurasuunnittelu

Työkyvyttömyysriskin omaavissa töissä tai kun työkyvyssä on havaittavissa muutoksia, mietitään vähemmän kuormittaviin töihin siirtymistä ennen kuin työkyky on ehtinyt olennaisesti alentua. Eläkeikää lähestyttäessä käsitellään eläkkeelle siirtymistä ja sen ajankohtaa. Työntekijän kanssa käytävässä kehityskeskustelussa laaditaan yksilöllinen suunnitelma, jossa huomioidaan esim. työn kehittämistarpeet (työjärjestelyt, työajat jne.), työuralla jatkaminen sekä mahdollinen osaamisen siirto.

2.11 Henkilöstön vaihtuvuus

Vuoden 2024 aikana alkaneita vakinaisia palvelussuhteita oli 5 ja päättyneitä vakinaisten palvelussuhteita 11. Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus vuonna 2024 oli 10,7 % (2023: 6,8 %), tulovaihtuvuus oli 4,9 % (2023: 6,8 %).

Vuonna 2024 oli kaksi uudelleen sijoitettua henkilöä. Uudelleen sijoituksen syynä oli toisessa tapauksessa tehtäväjärjestelyt eläköitymisen ja toisessa toiminnan muutoksen vuoksi. Molemmassa tapauksissa uudelleen sijoitus perustui työnantajan ja työntekijän yhteiseen sopimukseen. Uudelleen sijoitukset ovat määräaikaaisia. Uudelleen sijoitettuihin lasketaan mukaan ammatillisen kuntoutuksen uudelleen sijoitetut, tuotannollisista syistä toiseen tehtävään siirretyt, muut tehtävää vaihtaneet ja omasta toiveesta tehtävää vaihtaneet.

3 Terveydellinen toimintakyky ja työhyvinvointi

3.1 Sairauspoissaolot (sis. myös työtapaturmista aiheutuneet sairauslomamat)

Henkilöstön terveydentilan tärkein seurantakeino on sairauspoissaolojen seuranta. Henkilöstöllä oli 1.1. - 31.12.2024 sairauspoissaoloja 1 699 kalenteripäivää. Vuonna 2023 sairauspoissaoloja on ollut 1 801 kalenteripäivää.

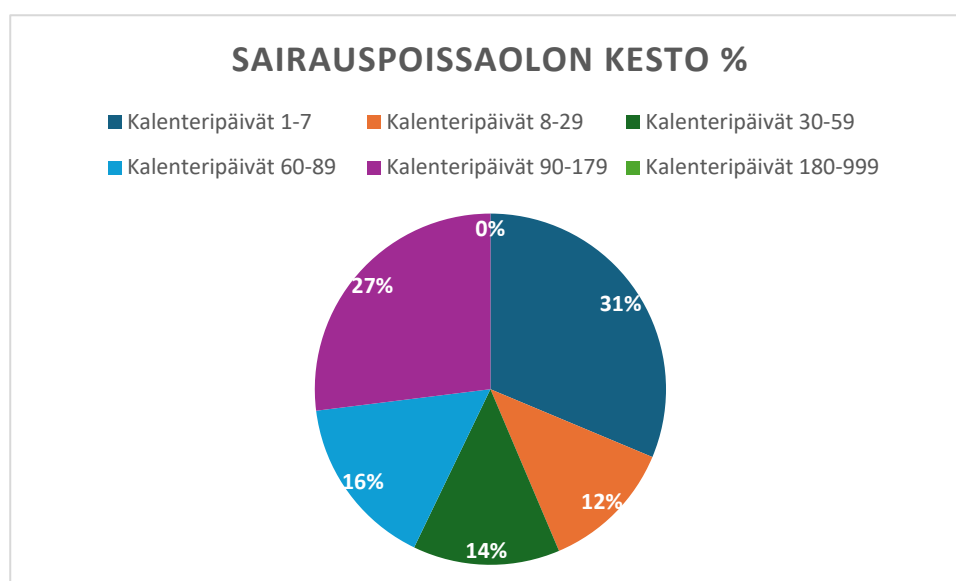
Sairauspoissaolot (kaikki yhteensä myös tapaturmat)	Palkalliset sairauspoissaolot Kalenteripäivät	Palkattomat sairauspoissaolot Kalenteripäivät
1–7 pv	532	0
8–29 pv	209	0
30–59 pv	230	0
60–89 pv	131	139
90–179 pv	458	0
yli 180 pv	0	0
Kalenteripäivät yhteensä	1560	139
Yhteensä keskimäärin / henkilötyövuosi	11,15	0,99

	%
Sairauspoissaoloprosentti	3,7
0 päivää sairastaneet (% -osuus henkilöstöstä)	24,23

Taulukko 9. Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä v. 2024 keston mukaan kalenteripäivinä.

Sairauspoissaolot ovat vuonna 2024 alentuneet 102 kalenteripäivällä vuodesta 2023.

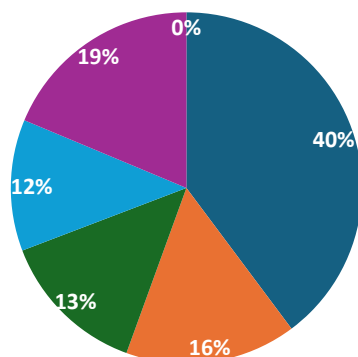
Oheisissa kaavioissa on kuvattu sairauspoissaolojen jakautuminen keston mukaan vuosina 2024 ja 2023.

Kaavio 3. Sairauspoissaolon keston % -jakautuma v. 2024

SAIRAUSPOISSAOLON KESTO %

■ Kalenteripäivät 1-7 ■ Kalenteripäivät 8-29 ■ Kalenteripäivät 30-59
 ■ Kalenteripäivät 60-89 ■ Kalenteripäivät 90-179 ■ Kalenteripäivät 180-999

Kaavio 4. Sairauspoissaolon keston % -jakautuma v. 2023

Kansaneläkelaitoksen sairauspäivärahaa voidaan hakea sellaisista sairauspoissaaloista, jotka ovat kestäneet yhdenjaksoisesti sairastumispäivän lisäksi vähintään yhdeksän arkipäivää.

Sairauspoissaoloprosentti kalenteripäivinä oli 3,7 %. Eniten sairauspoissaoloja aiheuttavat tuki- ja liikuntaelin sekä sidekudosten sairaudet. 24,23 %:lla henkilöstöstä ei ollut lainkaan sairauspoissaolopäiviä vuonna 2024.

3.2 Työtapaturmasta johtuvat poissaolot

Poissaolot sisältävät työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Vuonna 2024 poissaolopäiviä oli 34 kalenteripäivää (tapaturmat ja työmatkatapaturmat). Vuonna 2023 poissaolopäiviä tapaturmien vuoksi oli 94 kalenteripäivää.

	2024	2023	2022
Poissaolotapauksia (hlömäärä)	3	12	11
Poissaoloaika yhteensä, työpä	26	66	92
Keskimääräinen poissaoloaika/hlö, työpä	9	6	8
Poissaoloaika yhteensä, kalenteripäiviä	34	94	130
Keskimääräinen poissaoloaika/hlö, kalenteripäiviä	11	8	12

Taulukko 10. Työtapaturmasta johtuvat poissaolot v. 2022–2024

3.3 Perhevapaat

Perhevapaisiin kuuluvat raskaus-, erityisraskaus-, vanhempain- ja hoitovapaa sekä tilapäinen hoitovapaa. Vanhempainvapaata voi pitää myös osa-aikaisena.

	2024	2023
Raskaus-, erityisraskaus-, vanhempain- ja hoitovapaalla, henkilöä	4	6
Työpäiviä yhteensä	519	483

Kalenteripäiviä yhteensä	750	703
Tilapäisellä palkallisella hoitovapaalla (alle 12-vuotias lapsi), henkilöä	24	24
Työpäiviä yhteensä	94	81
Kalenteripäiviä yhteensä	95	83

Taulukko 11. Perhevapaat v. 2023–2024

3.4 Työsuojelu ja yhteistoiminta

Yhteistoiminta työnantajan ja henkilöstön välillä sekä työsuojelun yhteistoiminta on yhdistetty yhteistyöryhmäksi, jonka kokoonpano on kunnanjohtaja, kaksi kunnanhallituksen edustajaa (kunnanhallitus valitsee toimikaudekseen), työsuojelupäällikkö, henkilöstöasioista vastaava, kaksi paikallisen alayhdistyksen henkilöstöedustajaa sekä tarvittaessa yksi edustaja aluetasolta, kaksi työsuojeluvaltuutettua sekä työterveyshoitaja pyydettyäessä asiantuntijajäsenenä. Yhteistyöryhmä kokoontui kerran vuoden 2024 aikana.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen mm. koordinoimalla, seuraamalla ja arvioimalla kunnassa tehtävää työhyvinvointitoimintaa. Vastuu työkykyä ylläpitävästä toiminnasta on kuitenkin kuntatyönantajalla/esimiehillä.

Vuoden 2024 alusta alkaen luovuttiin kunnan henkilöstön yhteisen virkistysiltapäivän järjestämisestä. Samasta ajankohdasta alkaen nostettiin Smartum-edun määrä 50 eurosta 80 euroon per henkilö per vuosi. Smartum-etua voi käyttää hierontapalveluihin sekä liikunta- ja kulttuuripalveluihin. Smartum-etu tarjotaan työntekijälle, joka on työskennellyt Sonkajärven kunnassa vähintään 0,5 henkilötyövuoden ajan. Smartum-etu jaetaan henkilöstölle sähköisesti Smartum Plus -palvelussa. Smartum-etua käytti vuonna 2024 yhteensä 125 henkilöä.

3.5 Koulutus- ja virkistystoiminta

Osaamisen ja ammattitaidon kehittämistä koskevat toimintaperiaatteet on kirjattu vuosittain tehtävään koulutussuunnitelmaan. Vuodelta 2024 työllisyysrahaston maksama koulutuskorvaus on 1215,88 euroa. Korvaus vähennetään työnantajalle määrätystä työttömyysvakuutusmaksusta.

	Palkalliset koulutuspäivät	Palkalliset koulutuspäivät	Palkattomat koulutuspäivät	Palkattomat koulutuspäivät
	Koulutuspäivät yhteensä	Koulutuspäivät /vakituinen henkilöstö	Koulutuspäivät yhteensä	Koulutuspäivät /vakituinen henkilöstö
Ammatillinen henkilöstö- koulutus	183	119	10	0
Muu koulutus	0	0	0	0

Taulukko 12. Osaamisen kehittämisen koulutuspäivät v. 2024

Ensiapuvalmiuteen on viime vuosina kiinnitetty huomiota ja kannustettu henkilöstöä käymään ensiapukursseja, joiden kustannuksiin kunta on osallistunut. Vuonna 2024 osallistui EA1 kurssille kahdeksan henkilöä ja hätäensiapukurssille seitsemän henkilöä.

3.6 Työterveyshuolto

Työnantajan henkilöstölle kustantamat työterveyspalvelut ovat tärkeä osa työhyvinvointitoimintaa. Kuntatyönantaja hankki ennaltaehkäisevät ja lakisääteiset sekä sairaanhoidon työterveyspalvelut Pihlajalinna Terveys Oy:ltä. Työterveyshuollon kokonaiskustannukset olivat 80 930 euroa (2023: 57 565 euroa), josta KELA-korvaus on 34 414 euroa (2022: 28 765 euroa).

Terveystarkastuksia tehtiin seuraavasti:

Tarkastuksen suorittaja	Terveystarkastusten lukumäärä		
	2024	2023	2022
lääkäri ja erikoislääkäri	33	27	48
terveydenhoitaja	32	22	72
fysioterapeutti	1	0	3
psykologi	0	2	0
erikoislääkäri	2	0	0
laboratoriotutkimukset	110	51	241
kuvantaminen	4	3	6

Taulukko 13. Terveystarkastukset ja laboratorio- ja röntgentutkimukset v. 2022–2024

Terveystarkastusten lisäksi oli yksilön neuvonta- ja ohjauskäyntejä lääkäriellä 2 kpl, terveydenhoitajalla 23 kpl, fysioterapeutilla 63 kpl ja psykologilla 5 kpl. Etänä yksilön neuvonta- ja ohjauskäyntejä lääkäriellä 12 kpl, terveydenhoitajalla 51 kpl ja fysioterapeutilla 11 kpl.

Sairaanhoitokäyntien määrä vuonna 2024 näkyy taulukossa 14.

Tarkastuksen suorittaja	Sairaanhoitokäyntien lukumäärä		
	2024	2023	2022
lääkäri	354	233	237
terveydenhoitaja	142	86	99
erikoislääkäri	0	1	0
laboratoriotutkimukset	284	268	437
kuvantaminen	32	30	44

Taulukko 14. Sairaanhoitokäynnit ja laboratorio- ja röntgentutkimukset v. 2022–2024

Työterveyshuollon resursseja tulee jatkossa suunnata entistä enemmän ennakoiwaan työhyvinvointiin, jaksamiseen ja mielenterveyteen. Vuoden 2022 alussa otettu käyttöön kolme uutta palvelu: Mielen huoli - linja, lyhytterapia sekä univalmennus. Työterveyshuollossa painotetaan myös esimiesten jaksamista.

Vuoden 2024 aikana on työterveyshuollon järjestämät työpaikkaselvitykset ja niiden yhteydessä haittojen ja vaarojen arvioinnit suoritettu seuraavissa työyksiköissä: Koulukeskuksen keittiö sekä teknisen toimialan tukikohdalla kirvesmiehen ja kiinteistönhoitajien työhön.

Sonkajärven kunnalla on sopimus näönhuoltopalveluista lisälmen Silmäaseman kanssa. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

3.7 Työtyytyväisyys ja tuloksellisuus

Sonkajärven kunta toteuttaa henkilöstölle työtyytyväisyyskyselyn parillisina vuosina. Vuonna 2024 kysely toteutettiin sähköisellä Webropol-lomakkeella. Kysymykset olivat samat kuin kyselyn edellisellä toteutuskerralla. Kyselylinkki lähetettiin kaikkien kunnan työntekijöiden työsähköposteihin. Työntekijöille, joilla ei ole työsähköpostiosoitetta, mutta jotka halusivat vastata kyselyyn, linkki toimitettiin työntekijän ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Kyselyn vastausaika oli 5.-19.11.2024. Sähköinen lomakettyökalu keräsi vastaukset anonyymeinä. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset olivat joko säilyneet edeltävän kyselyn tasolla tai kehittyneet positiiviseen suuntaan niin vuoteen 2022 kuin vuosien 2016–2022 keskiarvoon verrattuna. Työtyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli 51 % (2022: 51 %, 2018: 90,1 %; 2016: 92,5 %). Kyselyn muuttaminen sähköiseksi lomakkeeksi vaikuttanee siis pysyvästi vastausprosenttiin, sillä paperisesta lomakkeesta siirryttiin sähköiseen lomakkeeseen 2022 toteutuskerralla. Parhaimmat arvosanat kunta sai luottamuksesta työkaverien kanssa (9,0), oma-aloitteisuudesta (8,8) ja kunnan työsuojelun toimivuudesta (8,8). Heikoimmat arvosanat kunta sai palkkauksesta (7,00), ulkoisesta julkikuvasta / imagosta (7,4) ja tiedottamisesta (7,6). Arvosanojen keskiarvo oli hyvä (8,0).

4 Henkilöstökustannukset

Vuonna 2024 lomarahoja maksettiin 284 269 euroa (2022: 267 107 euroa) Sairauslomista ja työtapaturmista aiheutuneiden poissaolojen pelkät palkkakulut olivat yhteensä 113 783 euroa. Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuskorvaukset ja vakuutusyhtiön tapaturmavakuutuskorvaukset olivat yhteensä 55 252 euroa (2023: 53 970 euroa).

Henkilöstökulut	2024 (1000 €)	2023 (1000 €)	Muutos %
Palkat ja palkkiot	-5 792	-5 715	1,35
Henkilöstökorvaukset	55	54	1,85
KuEL -maksut/palkkaperusteiset	-884	-874	1,14
VAEL -maksut/palkkaperusteiset	-73	-83	-12,05
KuEL -maksut/eläkemenerusteiset			
KuEL -maksut/tasausmaksu	-255	-277	-7,94
Jaksotetut eläkekulut	2	-4	-150,00
Muut henkilösivukulut	-179	-227	-21,15
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelmassa	-7 126	-7 126	0,00
josta henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	16	18	-11,11

Taulukko 15. Henkilöstökulut v. 2023–2024

Vuoden 2022 loppuun käytössä oli **eläkemenerusteinen maksu**, jolla katettiin TyEL:n maksutason ja Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän maksutason erotus. Eläkemenerusteisen maksun kokonaismäärä oli vuonna 2022 713 miljoonaa euroa.

Jäsenyhteisöillä eläkemenoperusteisten maksujen määrä suhteessa palkkasummaan vaihteli maksettavien eläkkeiden mukaan.

Kunnat ja hyvinvointialueet maksavat **tasausmaksua** vuoden 2023 alusta alkaen. Tasausmaksua eivät maksa muut Kevan jäsenyhteisöt (osakeyhtiöt, kuntayhtymät, säätiöt ja yhdistykset). Valtiovarainministeriö vahvistaa tasausmaksun kokonaismäärän vuosittain Kevan valtuutettujen esityksestä.

Tasausmaksu perustuu Kevalakiin (Laki Kevasta 19 §), jossa määritetään niin tasausmaksun kokonaismäärän kuin työnantajakohtaisen jaon perusteet. Tasausmaksulla katetaan niitä pitkän aikavälin eläkemenoja, joihin palkkaperusteinen eläkemaksu ei riitä.

Tasausmaksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin vuoden 2022 toteutuneiden palkkasummien suhteessa.

Kevan valtuutetut ovat vahvistaneet jakosuhteen. Tasausmaksun lopullinen jakosuhte on:

- Hyvinvointialueet 51,3 %
- Kunnat 48,7 %

Valtiovarainministeriö on vahvistanut vuoden 2024 tasausmaksun kokonaismääräksi 632 000 000,00 euroa. Maksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden kesken siten, että kuntien osuudeksi tulee 307 784 000,00 euroa. Kuntien maksettavaksi tuleva summa jaetaan kuntien kesken vuoden 2022 verorahoituksen suhteessa. Laskennassa huomioitavan verorahoituksen yhteismäärä vuonna 2022 oli 37 654 220 290,96 euroa, josta teidän osuutenne on 31 200 199,08 euroa eli 0,08 %.

Sonkajärven kunnan tasausmaksun määrä vuonna 2024 oli 255 029,16 euroa.

Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien kokoukset ja jäsenet vuonna 2024

Suluissa jäsenten osallistuminen kokouksiin

Kunnanvaltuusto, 6 kokousta §:t 1-67

Savolainen Lassi, puheenjohtaja 12.6.2023 alkaen (6)
 Kainulainen Helena, varapuheenjohtaja 12.6.2023 alkaen (6)
 Ewane Tarja (6)
 Halonen Ester (6)
 Heiskanen Laura (6)
 Hynynen Vesa (6)
 Julkunen Asko (5)
 Kainulainen Seppo (6)
 Kraft Elias (4)
 Kuittinen Jyri (3)
 Kärkkäinen Ilpo (6)
 Luukkonen Eino (6)
 Luukkonen Hannele (4)
 Moisanen Arto (6)
 Mykkänen Juha (4)
 Niskanen Tiina (5)
 Pirkkalainen Tarja (6)
 Rönkkö Pirjo (6)
 Tommila Riitta (5)
 Tuovinen Merja (6)
 Vornanen Kari (5)

Varavaltuutettujen osallistuminen kokouksiin:

Huusko Senja (3)
 Hynynen Veli (4)
 Partanen Usko (1)
 Raatikainen Eero (1)
 Tauriainen Esa (6)
 Tissari Markku (5)
 Väisänen Pirkko (3)

Kunnanhallitus, 14 kokousta §:t 1-259

Kärkkäinen Ilpo, puheenjohtaja (14)	Laakkonen Teemu (-)
Heiskanen Laura, varapuheenjohtaja (8)	Luukkonen Hannele (2)
Julkunen Asko (14)	Hynynen Veli (-)
Luukkonen Eino (14)	Kraft Elias (-)
Rönkkö Pirjo (12)	Niskanen Tiina (2)
Tommila Riitta (13)	Väisänen Pirkko (1)
Tuovinen Merja (14)	Jansa Laura (-)

Valtuuston puheenjohtajisto:

Savolainen Lassi (14)
 Kainulainen Helena (13)

Keskusvaalilautakunta 4 kokousta §:t 1-26

Jäsenet:

Tuovinen Erkki, puheenjohtaja (4)
Savolainen Riitta, varapuheenjohtaja (4)
Karppinen Väinö (3)
Niskanen Soile (-), 10.6.2024 saakka
Vainikainen Maija (-), 10.6.2024 alkaen
Partanen Ilpo (3)

Varajäsenet:

Tuovinen Kalevi (2)
Huttunen Asko (2)
Väisänen Sari (-)
Kauppinen Aimo (1)
Mikkonen Eila (1)

Sivistyslautakunta, 11 kokousta §:t 1-97

Moisanen Arto, puheenjohtaja (11)	Ryhänen Osvald (-)
Partanen Ilpo, varapuheenjohtaja (7)	Väisänen Mervi (3)
Heiskanen Laura (11)	Huttunen Titta (-)
Väisänen Mikko (10)	Raatikainen Eero (1)
Väisänen Pirkko (9)	Halonen Niina (-)
Tuovinen Merja, kunnanhallituksen edustaja (11)	
Kärkkäinen Ilpo, kunnanhallituksen puheenjohtaja 1.6.2023 alkaen (6)	

Sukevan aluelautakunta, 4 kokousta §:t 1-29

Mykkänen Juha, puheenjohtaja (4)	Riekkinen Arto (-)
Tuomo Mikkola, varapuheenjohtaja (3)	Vatanen Risto (-)
Kervinen Vilho (4)	Partanen Ilpo (-)
Ovaskainen Anne-Mari (4)	Siilin-Huttunen Aila (-)
Rajavaara Aino (4)	Huoman Niina (-)
Julkunen Asko, kunnanhallituksen edustaja (1)	
Kärkkäinen Ilpo, kunnanhallituksen puheenjohtaja (-)	

Tarkastuslautakunta, 9 kokousta §:t 1-82

Pirkkalainen Tarja, puheenjohtaja (9)	Siilin-Huttunen Aila (-)
Kainulainen Seppo, varapuheenjohtaja (9)	Kainulainen Arto (-)
Halonen Ester (9)	Niskanen Elvi (-)
Leskinen Eila (9)	Suutarinen Anneli (-)
Tauriainen Esa (7)	Raatikainen Eero (-)

Tekninen lautakunta, 11 kokousta §:t 1-101

Kainulainen Helena, puheenjohtaja (11)	Jansa Laura (-)
Vornanen Kari, varapuheenjohtaja (10)	Kurtelius Eero (1)
Ewane Tarja (11)	Niskanen Tiina (-)
Kraft Elias (5)	Rytkönen Seppo (2)
Kuittinen Jyri (9)	Tissari Markku (2)
Luukkonen Eino, kunnanhallituksen edustaja (11)	
Kärkkäinen Ilpo, kunnanhallituksen puheenjohtaja (5)	

SONKAJÄRVEN KUNTAKONSERNIN TULOSLASKELMA (1 000 €)

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot	28 783	30 499	30 896	7 373	8 353
Toimintakulut	-54 718	-56 420	-60 427	-17 126	-16 660
Toimintakate	-25 907	-25 903	-29 509	-9 753	-8 306
Verotulot	13 821	15 228	14 937	8 050	8 100
Valtionosuudet	18 048	17 706	17 816	4 462	4 654
Rahoitustuotot ja -kulut	249	274	429	431	629
Vuosikate	6 211	7 305	3 672	3 190	5 076
Poistot ja arvonalentumiset	-2 816	-2 545	-2 481	-1 606	-1 794
Tilikauden tulos	3 374	4 851	1 183	1 613	3 282
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 354	4 827	1 138	1 596	3 267

KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52,6	54,1	51,1	43	50
Vuosikate/poistot, %	220,5	287	148	199	283
Vuosikate, €/asukas	1 616	1 935	1 001	878	1 422
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 844	3 776	3 669	3 635	3 569

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-1 084	5 433	-4 001	7 775	10 853
Investointien tulorahoitus, %	201,2	172,1	74,4	134,2	93,4
Laskennallinen lainanhoitokate	2,4	2,8	1,4	2,2	3,8
Lainanhoitokate					
Kassan riittävyys, pv	29	47	52	101	100

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Omavaraisuusaste, %	38,3	44,5	43,7	62,1	68,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	43,6	41,8	45,5	65,3	53,2
Kertynyt yli-/alijäämä (1 000 €)	5 437	10 935	12 189	12 815	16 355
Kertynyt ylijäämä/asukas (€)	1 414	2 896	3 322	3 525	4 583
Lainakanta 31.12., 1 000 €	20 391	20 256	20 830	10 169	8 618
Lainakanta 31.12., €/asukas	5 305	5 364	5 677	2 797	2 415
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	21 416	21 326	21 872	10 553	8 977
Lainat ja vuokravastuut 31.12. €/as	5 571	5 648	5 961	2 903	2 515
Lainasaamiset, 1 000 €	18	18	18	18	18

SONKAJÄRVEN KUNNAN TULOSLASKELMA (1 000 €)

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot	3 726	4 330	3 828	3 677	3 634
Toimintakulut	-30 035	-30 346	-33 156	-14 151	-12 878
Toimintakate	-26 291	-26 016	-29 309	-10 455	-9 229
Verotulot	13 896	15 273	14 983	8 100	8 149
Valtionosuudet	16 523	16 185	16 217	4 462	4 654
Rahoitustuotot ja -kulut	411	444	569	578	809
Vuosikate	4 539	5 887	2 461	2 685	4 384
Poistot ja arvonalentumiset	-1 390	-1 309	-1 310	-1 227	-1 135
Tilikauden tulos	3 149	4 579	1 151	1 459	3 249
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 058	2 545	1 066	922	3 185

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	12,4	14,3	11,6	26	28,3
Vuosikate/poistot, %	327	450	188	219	386
Vuosikate, €/asukas	1 181	1 559	671	739	1 228
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 844	3 776	3 669	3 635	3 569

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	1 814	7 847	6 621	9 160	12 564
Investointien tulorahoitus, %	376,5	295,3	83,2	125,2	102
Laskennallinen lainanhoitokate	4	5,7	2,6	3,4	9,6
Lainanhoitokate					
Kassan riittävyys, pv	18	50	54	103	109

TASEEN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Omavaraisuusaste, %	61,9	68,9	68	74,5	80,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	31,2	27,7	30,8	46,4	37,3
Kertynyt ylijäämä (1 000 €)	5 409	7 954	9 019	9 942	13 126
Kertynyt ylijäämä/asukas (€)	1 407	2 106	2 458	2 735	3 678
Lainakanta 31.12., 1 000 €	8 751	7 906	7 186	5 485	4 362
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 277	2 094	1 959	1 509	1 222
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	10 232	9 302	8 463	7 097	5 874
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/as	2 662	2 463	2 307	1 951	1 646
Lainasaamiset, 1 000 €	83	75	75	75	225